

Møte onsdag den 16. februar kl. 10 President: **K i r s t i K o l l e G r ø n d a h l**

D a g s o r d e n (nr. 49):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime (nr. 12)
2. Referat

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresidenter.

Tom Thoresen (A): Jeg foreslår Aud Blattmann og Kjell Engebretsen.

Presidenten: Aud Blattmann og Kjell Engebretsen er foreslått som settepresidenter. – Andre forslag foreligger ikke, og de anses enstemmig valgt som settepresidenter for dagens møte.

Representanten John I. Alvheim vil fremsette et privat forslag.

John I. Alvheim (Frp): På vegne av representanten Harald T. Nesvik og meg selv legger jeg fram forslag om etablering av nye sengeplasser ved medisinske avdelinger i norske sykehus.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Spørretime

– muntlig spørretime
– ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Jon Lilletun
- statsråd Marit Arnstad
- statsråd Åslaug Marie Haga

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg. – Takk.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Olav Akselsen.

Olav Akselsen (A): Eg har eit spørsmål til statsråd Arnstad.

I debatten om å gje høve til bygging av gasskraft med den best tilgjengelege teknologien, slik bl.a. Naturkraft

har søkt om, høyrer ein sjeldan kva motstandarane er for. Både energiutgreiinga og Regjering si eiga energimelding viser at me brukar meir elektrisitet enn me produserer i eit normalår. Dette underskotet vil veksa i åra framover. Eg har ikkje høyrte at nokon vil slå av straumen. Motstandarane av gasskraft i Noreg er med andre ord tilhengjarar av sterkt forureinande import. I NVE sin konseksjon til Naturkraft AS heiter det:

«Om norsk gasskraft introduseres, blir den umiddelbare virkning derfor at en bortimot like stor produksjon kull- og oljekraft går ut. Miljøvirkningene av dette blir grovt sett at CO₂-utslippene halveres».

SFT og SINTEF er einige i denne konklusjonen. Det er altså meir forureinande å seia nei til bygging av gasskraft enn å seia ja. Eg vil spørja statsråden om det finst fagorgan i Noreg som hevdar at dei totale utsleppa av CO₂ vil gå opp.

Statsråd Marit Arnstad: La meg først få lov å si at i spontanspørretimen for en måned siden hadde vi en meningsutveksling omkring bruk av naturgass i Norge, der vi konkluderte med at det er egentlig ikke noe parti som er imot bruk av naturgass i Norge, heller ikke til kraftproduksjon. Det vi nå diskuterer, er på hvilke miljøvilkår en slik type produksjon skal skje.

Regjeringen har gitt til kjenne sitt syn på det gjennom de konsesjoner som er gitt – før vår tid – gjennom energiloven, og de vedtak som er gjort knyttet til utslippstillatelse etter forurensningsloven. De vedtakene ble stadfestet i juni i fjor og går på at en skal forholde seg til et internasjonalt kvoteregime den dagen det er etablert. I perioden før det, altså de neste ti årene, må det reguleres gjennom forurensningsloven og da ved en utslippsreduksjon på 90 pst. Det er de miljømessige rammene vi fra Regjeringens side mener bør ligge til grunn for gasskraft.

Jeg må si at jeg er litt overrasket over Arbeiderpartiets tilsynelatende steile holdning i denne saken. Arbeiderpartiet ønsker jo også at forurensningsloven skal gjelde. Så lenge en ikke har et internasjonalt kvoteregime, må det vel være et innhold i det når forurensningsloven faktisk skal gjelde.

Olav Akselsen (A): Ein kan sikkert diskutera i det lengste kven som er mest steil i denne saka. Det som likevel er det mest interessante med dette svaret, er at eg ikkje får svar på spørsmålet mitt. Eg spurde om det finst fagorgan i Noreg som hevdar at dei totale CO₂-utsleppa vil gå opp dersom ein byggjer gasskraftverk i Noreg i dag. Sjølv siterte eg frå NVEs konseksjon. SFT og SINTEF har slutta seg til desse konklusjonane, altså at dersom ein byggjer gasskraftverk i Noreg i dag, vil dei totale utsleppa i Norden gå ned. På bakgrunn av dette vil eg gjenta spørsmålet mitt: Finst det fagorgan i Noreg som hevdar at utsleppa av CO₂ vil gå opp dersom ein byggjer gasskraftverk i Noreg i dag?

Statsråd Marit Arnstad: For det første har jeg sett at Arbeiderpartiet nå stadig gjentar en uttalelse fra NVE som skal dreie seg om 2 mill. tonn CO₂. Det er en uttalel-

se fra NVE som kom i forbindelse med konsesjonen etter energiloven i 1997. Den uttalelsen er en smule foreldt av den enkle grunn at vi etter det har fått en internasjonal klimaavtale. I dag kan en si at fagorgan, så langt jeg kan se, både SFT og NVE, mener at gasskraftverk kan være riktig, men innenfor et internasjonalt klimaregime. I den grad de uttaler seg om at det kan ha en internasjonal positiv virkning på miljøutslipp, sier de at det forutsetter eksplisitt at det blir nedlagt kullkraftproduksjon, og at etterspørselen ikke øker.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Jan Tore Sanner.

Jan Tore Sanner (H): Jeg må i likhet med representanten Olav Akselsen konstatere at Arnstad ikke svarer på spørsmålet. Spørsmålet, som nå er stilt to ganger, er om det finnes noen fagmiljøer i Norge som slår fast at CO₂-utslippene vil gå opp dersom vi bygger gasskraftverk i Norge. Som Akselsen har vært inne på, dokumenterer både SFT, NVE og SINTEF gjennom sine beregninger at de europeiske klimagassutslippene vil gå ned dersom vi bygger gasskraftverk i Norge. Det er det som må være målet. Målet må jo være at vi får de totale klimagassutslippene ned, ikke at vi i Norge kan stå og veive med vårt edle og rene flagg mens vi importerer stadig mer forurensende kullkraft fra Danmark, slik statsråd Arnstads strategi er. Så jeg vil be Arnstad svare på spørsmålet: Kan hun vise til et eneste fagmiljø som dokumenterer at de samlede klimagassutslippene vil gå opp dersom vi bygger gasskraftverk?

Statsråd Marit Arnstad: Som jeg sa i mitt forrige svar: Samtlige fagorgan, så langt jeg har sett, omtaler utslipp av klimagasser og gasskraftproduksjon i sammenheng med et etablert kvotesystem. Det er ingen av dem, så langt jeg kan se, som kan tas til inntekt for at en skal kunne slippe ut CO₂ gratis og fritt fram i ti år framover, til en har et internasjonalt kvoteregime. Ingen av dem kan, så langt jeg har sett, tas til inntekt for det, for da ville de forutsette eksplisitt at en her fjerner kullkraftproduksjon, og at en ikke får en økning i etterspørselen, hvilket er nokså usannsynlig i et fritt nordisk kraftmarked. De setter det i sammenheng med et internasjonalt kvotesystem, og det er jo nettopp det Regjeringen også har gjort i sitt ankevedtak på forurensningsloven. Vi har sagt at det skal ses i sammenheng med et internasjonalt kvotesystem. Spørsmålet er: Hva skal skje i de ti årene fram til det? Vi har sagt at da må det reguleres etter forurensningsloven. Det har også SFT sagt. De har også sagt at hvis en har et nasjonalt kvotesystem, kan det være et alternativ – når det er på plass.

Presidenten: Karita Bekkemellem Orheim – til oppfølgingsspørsmål.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Vil statsråden bekrefte at Norge i dag er importør av sterkt forurensende kullkraft? Jeg vil også spørre om det ikke nå er på tide at

Regjeringen tar innover seg den virkeligheten som vi faktisk befinner oss i. Det er jo faktisk slik at de landene som har tatt i bruk gasskraftverk, har fått nedgang i mer forurensende energiproduksjon. Det som er situasjonen nasjonalt, er jo at det ikke er samsvar mellom vår nasjonale produksjon og vårt forbruk. Norge øker stadig sitt forbruk av forurensende kullkraft. Regjeringen har ikke kommet med noen tiltak som har snudd denne utviklingen nasjonalt. Jeg mener at bygging av gasskraftverk har blitt en symbolsak. Burde ikke Regjeringen nå legge symbolpolitikken til side og handle på en miljømessig forsvarlig måte?

Statsråd Marit Arnstad: Jeg bekrefter meget gjerne at vi er en del av et nordisk kraftmarked. Det var det Arbeiderpartiet og Høyre sjøl som åpnet for i 1996. Vi utveksler kraft over grensene. Vi utveksler f.eks. vannkraft mot varmekraft fra Danmark. Vi utveksler mellom Sverige og Norge. Jeg innrømmer gjerne at vi har en strammere kraftbalanse enn det vi har hatt tidligere. Vi hadde en overkapasitet i det norske systemet på 1980-tallet. Så det innrømmer jeg gjerne. Den faktiske situasjonen i år er at vi har en krafteksport, men korrigert for temperatur er jeg enig i at kraftbalansen er strammere. Men det vi nå diskuterer, er jo ikke om vi skal ta i bruk naturgassen eller ikke. Vi må gjerne ta i bruk naturgassen til kraftproduksjon for min del. Men på hvilke miljømessige vilkår skal det skje? Det er der jeg syns at Arbeiderpartiet nå går fra skanse til skanse. Arbeiderpartiet var veldig fornøyd med SFTs utslippstillatelse. Den er nær sagt identisk med Regjeringens ankevedtak. Hvis det er sånn at Arbeiderpartiet nå mener at det skal være fritt fram til å slippe ut hva en vil av CO₂ i ti år framover til man får et internasjonalt regime, syns jeg at Arbeiderpartiet har snudd på alle punkt i denne saken.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV): SV og Regjeringa er enige om at å bygge et gammeldags, forurensende gasskraftverk nå er det som er miljømessig dårligst. På sikt vil da CO₂-utslippene bli størst. Når en hører debatten, høres det ut som om situasjonen vår nå nærmest er skjebnebestemt og ikke avhengig av politiske beslutninger i det hele tatt. Kan statsråden bekrefte at om vi skal nå våre mål med CO₂-reduksjon, er det faktisk avhengig av at Norge nå tar de rette beslutningene, som på sikt vil få ned CO₂-utslippene? Og kan hun igjen bekrefte at det er lite trulig at dyr, forurensende gasskraft fra Norge vil konkurrere ut mye billigere, enda mer forurensende kullkraft fra Danmark eller andre land?

Statsråd Marit Arnstad: Ja, det er min klare oppfatning at alle land som har forpliktet seg i forhold til Kyoto-protokollen, må ta et ansvar for egne CO₂-utslipp. Det gjelder Norge i forhold til vår energiproduksjon, og det gjelder også Danmark i forhold til deres kullkraftproduksjon. Det ansvaret må vi ta hver for oss, men også sammen.

Det er også min oppfatning at det vi nå ser, ikke er tre gasskraftverk i Norge, som det er søkt om. Det vi nå ser, er at det er gitt melding om fem gasskraftverk i Norge. De utgjør i seg selv et utslipp på godt over 7 mill. tonn. Det er 50 pst. av de totale utslippene fra fiskeri, skipsfart og transport. Det er klart at vi er nødt til å vurdere hvilke miljømessige rammer vi setter rundt en slik produksjon, og det er min oppriktige holdning at det ansvaret må vi også ta i de ti årene fram til det foreligger en internasjonal klimaavtale.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg har et spørsmål til statsråd Lilletun, som i spørretimen for en uke siden opplyste at Regjeringen ikke ville motsette seg bønnen fra moskeer i Norge. Han la vel til at det var en slags forutsetning at det bare skulle skje én gang hver fredag fra hver moské.

Nå viser det seg at bl.a. forstander Khadim Hussain i et trossamfunn i Drammen ifølge Drammens Tidende sist fredag sier:

«Vi ser det som en plikt innen vår religion med bønnen fem ganger om dagen.»

Det er altså prinsippet om fem bønnen pr. dag fra samtlige moskeer, som det begynner å bli ganske mange av i Norge, som dette spørsmålet dreier seg om.

Vil Regjeringen sørge for nødvendig lovgivning eller på annen måte sørge for at det ikke blir adgang til bønnen fra moskeer, bl.a. for å bevare norsk tradisjon og norsk kultur basert på de kristne grunnverdier?

Statsråd Jon Lilletun: Så vel i Grunnlova som i lova om trdomssamfunn er retten til fri utøving av religion slått fast i tråd med føresegnene i Den europeiske menneskerettskonvensjonen. I artikkel 9 i konvensjonen heiter det:

«Frihet til å gi uttrykk for sin religion eller overbevisning skal bare bli undergitt slike begrensninger som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfunn av hensyn til den offentlige trygghet, for å beskytte den offentlige orden, helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter.»

Sjølvt om fridomen er der, går det fram at den må balanseres mot andre omsyn som er heimla i lov. Av naturlige årsaker finst det ikkje nasjonale retningslinjer som regulerer spørsmålet om bønnen. Slik eg ser det, er det naturleg at det vert gjeve løyve til bønnen i tilknytning til hovudsamlingar, t.d. ved fredagsbønna.

Det dette dreier seg om, er både å respektere internasjonale konvensjonar om religionsfridom og yringsfridom og å tilpasse det norsk kultur, norsk tradisjon. Då meiner eg at det er fullt mogleg for lokale myndigheter, som er dei som skal avgjere dette, å tilpasse det på ein måte som seier at i tilknytning til hovudsamling ein fredag vil det verte gjeve løyve, men ikkje løyve utover det. Det må òg tilpassast om det er i eit bustadområde, om det er i tilknytning til eit sjukehus, ein sjukeheim osv. Det vil ha noko med lydnivået osv. å gjere. Eg meiner at her må ein

ha to tankar i hovudet på ein gong: Det eine er religionsfridom og yringsfridom, og det andre er at det ikkje må vere til sjananse i høve til den lovheimelen som eg siterer.

Carl I. Hagen (Frp): Dersom dette hadde dreid seg om religionsfrihet og yringsfrihet, ville det vel vere slik at da hadde man rett til slik utøvelse fem ganger om dagen. Når begrunnelsen er religionsfrihet, går det selvsagt ikke an å skille mellom antall ganger hvis dette er religionsutøvelse.

Er det virkelig slik at statsråd Lilletun ser på dette som et støypblem som lokale myndigheter skal avgjøre, basert på et slags lydolum og beliggenhet? Ser ikke Regjeringen hvorledes det er umulig å si nei til fem ganger pr. dag for samtlige moskeer hvis man først begynner å si ja til noe? Ser ikke denne regjeringen noen grunn til å bevare Norge med de tradisjoner og den kultur vi har, og si nei til dette gjennom å sørge for lovgivning, som statsråden selv sa det er full adgang til?

Er det virkelig slik at denne regjeringen sier ja til denne utviklingen?

Statsråd Jon Lilletun: Eg er noko forundra over denne problemstillinga, for etter denne regjeringas syn og etter denne statsrådens syn er det via yringsfridom og via religionsfridom at ein gjev god moglegheit for dei institusjonane som har etablert vår kultur, og som fører vår kultur vidare. Eg har sånn tillit til den kristne trua og til det som er grunnlaget for vår kristne kultur, at den toler godt at ein får høyre eit muslimsk bønnen ein gong i veka.

Det er også fullt mogleg å ha ei fornuftig regulering i forhold til omfanget av slike bønnen. Dette er absolutt grunngeve i internasjonale konvensjonar og i religionsfridom. Sjølvsagt har vi hatt eit forarbeid for å sjå på akkurat dei problemstillingane. Og eg har tydeleg meir tillit til at den kristne trua faktisk er i stand til å overleve – og ekspanderer – sjølv om vi ein gong i veka skulle høyre eit slikt rop.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Per-Kristian Foss (H): Mitt spørsmål går til energistatsråd Marit Arnstad.

Ifølge pressereferater har statsråden på årsmøte i Nord-Trøndelag Senterparti uttalt at hun vil love flere hundre millioner i statlige kroner til utvikling av miljøvennlig gasskraftteknologi.

Jeg har lest grundig i budsjettet for å se hvor varslingen av dette er, eller hvor denne politiske prioritering ligger, men kan ikke se det. Snarere ser jeg tvert imot at på kapittel 1830 post 50, Energiforskning, ble det under høstens, fjorårets, behandling av 2000-budsjettet kuttet i Regjeringens forslag. Og mitt spørsmål er: Når oppstod behovet for å øke på dette området med beløp som, så vidt jeg forstår, vil representere noe sånt som 100 pst. økning i forhold til det som nå står på inneværende års budsjett?

Statsråd Marit Arnstad: Kan jeg få anbefale representanten Foss at han også leser grundig i avisene, for da vil han se at det står i Aftenposten at vi tenker oss de midlene tatt i bruk fra årsskiftet av. Det er fordi vi nå er i en gjennomgang av en større omorganisering som omhandler satsing på utvikling av CO₂-fri gasskraftteknologi, men som også omhandler andre deler av energisiden, som nok vil ta litt lengre tid. Det er da vår holdning at en burde etablere et utviklingsprogram mer eller mindre parallelt med det programmet man har for oljeteknologi og utvikling av det, som kalles DEMO 2000, og som vi så langt har svært positive erfaringer med.

Per-Kristian Foss (H): Jeg kan forsikre statsråden at jeg leser også Aftenposten meget grundig. Det samme gjør jeg faktisk også med Regjeringens energimelding, som har et perspektiv på 20 år. Jeg kan ikke finne dette prosjektet eller disse perspektivene omtalt med ett ord i den energimeldingen som Regjeringen har lagt frem. Jeg registrerer også at i fjorårets budsjettinnstilling er det en del partier – det er faktisk et flertall – som sier at innenfor den gitte bevilgning er det viktig å prioritere forskning på CO₂-rensing. I den merknaden var ikke regjeringspartiene med. Det understreker for meg at dette er et prosjekt som er påfunnet i en debatt internt i det midnorske senterparti eller i Regjeringens kamp mot stortingsflertallet, og at det ikke springer ut fra Regjeringens syn på langsiktig behov for energiforskning. Som kjent gjelder energimeldingen et 20-årsperspektiv.

Statsråd Marit Arnstad: Det er riktig at planene om et utviklingsprogram for CO₂-fri gasskraftteknologi ikke var klar den dagen energimeldingen ble lagt fram. Det er også riktig at det ikke var tatt inn i det budsjettet som gjelder i år. Ikke desto mindre er altså de planene under utvikling. Jeg er litt usikker på om jeg skal tolke representanten Foss dit hen at han mener at det ville være en uheldig ting om man satte inn midler og innsats på den type forskning. Regjeringen anser det som svært positivt og nyttig. Vi har også sett at vi fra flere hold har fått klare oppfordringer om å komme sterkere inn på de spørsmålene.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Olav Akselsen.

Olav Akselsen (A): Eg er glad for at Arnstad har adoptert det forslaget som blei vedtatt på Arbeidarpartiet sitt gruppemøte i januar om dette spørsmålet. Arbeidarpartiet har tidlegare òg gått inn for forskning på dette området, bl.a. gjennom eit teknologifond, som Bondevik-regjeringa fekk fjerna etter at den blei danna. Men dette er nye tankar frå Regjeringa som eg sjølvsagt deler. Det er verken med i energimeldinga eller i budsjettet for i år.

Grunnen til at eg tar dette oppfølgingsspørsmålet, var ein fleirtalsmerknad i budsjettinnstillinga for inneverande år som sa at ein måtte bruka dei løyvingane ein hadde og auka løyvingane på dette området. Likevel viser altså tal frå Forskningsrådet at løyvingane til forskning på CO₂-

fritt gasskraftverk i år 2000 faktisk går ned trass i merknadene frå eit fleirtal i Stortinget.

Statsråd Marit Arnstad: Jeg er glad for at representanten Akselsen er glad for vårt forslag til økt satsing på dette området. Når jeg leser hans kommentarer i avisene i går og i dag, får en nesten inntrykk av at han er litt lei seg for at Regjeringen har foreslått dette, men jeg synes det er hyggelig at han i dag bekrefter at han er glad for det. Det er jo bra at også Arbeiderpartiet har vært inne på de samme tankene.

Som sagt til representanten Foss, er tanken at dette vil ligge inne som en satsing fra årsskiftet av. I dagens bevilgninger knyttet til energiteknologi, er det en begrenset bevilgning til spørsmålet om naturgass. Vi har fra departementets side i tildelingsbrevet til Forskningsrådet gitt beskjed om at den type prosjekt innenfor rammen skal prioriteres, men rammen i seg selv er knapp. Det er ikke minst fordi det er en lang rekke andre typer energikilder som fortjener støtte – ikke minst mange av de nye fornybare.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Kjell Engebretsen (A): Jeg har et spørsmål til statsråd Arnstad, som nylig har besøkt Saudi-Arabia. Jeg har forstått at statsrådets hovedhensikt med besøket var å diskutere oljepolitikk, og det er jo ikke så merkelig når de to største produsentene av råolje møtes, og også å fremme Norges kandidatur til Sikkerhetsrådet. Jeg er sikker på at statsråden har gjort dette på en aldeles strålende måte.

Nå er Saudi-Arabia et land hvor ikke menneskerettighetene står i sentrum. Mitt spørsmål til statsråden er: På hvilken måte tok statsråden opp menneskerettighets-spørsmålene med sitt vertskap der, og hvilken type respons fikk hun på dette spørsmålet?

Statsråd Marit Arnstad: Som representanten selv understreket, var dette først og fremst et arbeidsbesøk knyttet til det faktum at begge land er store oljeprodusenter og har en del felles interesser i diskusjonen omkring utviklingen på oljemarkedet og om andre oljerelaterte spørsmål. Men det er klart at når en reiser til et land som Saudi-Arabia, er også jeg på det rene med at det er et land hvor det fins overgrep både mot grupper av mennesker og mot enkeltpersoner. Derfor er spørsmålet om menneskerettigheter et åpenbart tema når man reiser til et land som Saudi-Arabia.

Spørsmålet om menneskerettigheter ble tatt opp fra min side under besøket i bilaterale samtaler med den ministeren som jeg var på besøk hos. Det ble særlig fokusert på spørsmålet om Saudi-Arabias mulige undertegning av de to FN-konvensjonene de foreløpig ikke har undertegnet, som de bør undertegne, og det ble uttrykt et sterkt ønske, en henstilling, om at når Saudi-Arabia nå er kandidat til FNs menneskerettighetskommisjon, så må det bety at de setter menneskerettighetsspørsmål høyere på dagsordenen enn tidligere.

Kjell Engebretsen (A): At det var et arbeidsbesøk, er greit nok, det er det vel stort sett når statsråden er ute, går jeg ut fra. Men det er jo satt en standard for hvordan man opptrer når man møter land med denne type problemer. Er det slik at Saudi-Arabia, som en økonomisk stormakt, er skjermet mot kritikk? Etter det jeg kan forstå, har verken dette besøket eller besøk i Saudi-Arabia fra andre land ført til at dette problemkomplekset i særlig grad er satt på dagsordenen. Opplever statsråden det som et problem at en økonomisk stormakt som Saudi-Arabia skjermer for kritikk for svært dramatiske overgrep i forhold til menneskerettighetene?

Statsråd Marit Arnstad: Jeg skal være forsiktig med å si noe om i hvor stor grad Saudi-Arabia faktisk blir skjermet eller ikke.

Men når det gjelder å møte disse spørsmålene fra den norske regjeringens side, skjermer de ikke. Dette er et spørsmål som ble tatt opp fra Regjeringens side. Vi hadde kontakt med Amnesty før vi reiste, og de spørsmålene vi tok opp, var godt i tråd med det de bad oss om å reise overfor saudiarabiske myndigheter. Det er også slik at vi i framtidig dialog med landet vil ta opp spørsmålene på nytt. Jeg føler at jeg ikke har forutsetninger for å si at de er godt skjermet i forhold til andre land, eller hva som blir tatt opp fra andre lands side, men jeg kan i alle fall forvisse representanten om at fra norsk side vil disse spørsmålene bli tatt opp i den bilaterale dialogen framover.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Hallgeir H. Langeland (SV): Mitt spørsmål går til statsråd Arnstad.

Eg trur det er viktig at me minner kvarandre om at det faktisk ikkje er kome nokon nye miljøparti her på Stortinget, og om kva miljøørsla meiner i spørsmålet om gasskraftverk. Bellona, Natur og Ungdom, Naturvernforbundet – ja, faktisk ei samla miljøørsla – og òg mindretallet i Arbeidarpartiet meiner at det er gale å bygga sterkt forureinande gasskraftverk. Og då synest eg det er riktig av oss å få utdjupa hovudargumentet til m.a. den nye statsministerkandidaten frå Arbeidarpartiet og hans miljøvenner i Høgre og Framstegspartiet, dette at ein skal slutta å importera sterkt forureinande gasskraft.

Eg vil gjerne be statsråden klargjera denne problematikken, ikkje minst òg i forhold til at danskane faktisk har fasa ut kolkraft.

Presidenten: Presidenten hadde en følelse av at dette var et spørsmål til Stoltenberg, men siden han ikke er i posisjon til å svare, får statsråd Marit Arnstad gjøre det.

Statsråd Marit Arnstad: Jeg skal ikke ta mål av meg til å svare på vegne av Stoltenberg i denne saken. Men jeg kan i alle fall komme med et par betraktninger omkring den debatten vi har, knyttet til Kyoto-avtalen, for det er jo den som er noe av nøkkelelementet her.

Kyoto-avtalen vil bety at vi sammen er nødt til å ta et ansvar for CO₂-utslipp, men også at hvert enkelt land selv må ta et ansvar. For Danmarks del betyr det at de, uavhengig av hva som skjer med norsk energiproduksjon, må ta et ansvar i forhold til sin egen kullkraftproduksjon. Det betyr også at Norge, i tillegg til det vi gjør sammen med andre land, må ta et ansvar for å tenke igjennom de langsiktige valgene vi gjør knyttet til egen energiproduksjon. Jeg utelukker ikke at naturgass blir brukt til kraftproduksjon i framtiden, men vi må ta alvorlig debatten om på hvilke miljømessige vilkår det skal skje. Jeg må si at jeg er oppriktig overrasket over Arbeiderpartiets holdninger på dette punktet, særlig når jeg ser at den samme statsministerkandidat Stoltenberg senest i Dagens Næringsliv lørdag sier at SFTs utslippstillatelse var ok. Men SFT tillater ingen gratispassasjerer i dette systemet, heller ikke i sitt vedtak. De sier at det må gjelde et regime fram til en får et etablert kvotesystem. Det er det som er mitt og Regjeringens hovedpoeng. Det kan ikke være slik at en skal ha gratis utslipp i ti år, fram til en internasjonal kvoteavtale foreligger. Det er ikke holdbart for Norge som miljønasjon.

Hallgeir H. Langeland (SV): Det er eit anna argument som ofte er framme, og det er at ein må bana vegen for ny teknologi ved å bygga desse gammaldagse gasskraftverka.

Om ein bygger t.d. Naturkrafts gasskraftverk, vil ein sannsynlegvis få ein lågare energipris, og dermed vil ein få større vanskar med å realisera t.d. forureiningsfrie gasskraftverk. Eg ønskjer å utfordra statsråden på dette: Har dette vore diskutert med dei som har dei andre, verkeleg interessante prosjekta på gasskraftverksida?

Statsråd Marit Arnstad: La meg først få lov å si at jeg har stor tro på teknologiutviklingen på dette området. Og jeg vil i grunnen ikke si at noen av de teknologiene vi ser, er bedre eller dårligere enn de andre. Jeg syns at både det som Statoil arbeider med, det som Aker og som Hydro arbeider med, og også det arbeidet vi finner hos Kværner og ABB på dette området, er interessant.

Men jeg tror vi må erkjenne at når en snakker om at en kan plassere inn teknologi i etterkant i et gammeldags gasskraftverk, gjelder det bare én av teknologiene. De to andre må monteres fra første dag av. Det betyr at hvis en begynner med gammeldagse gasskraftverk og så tenker at en skal ettermontere, vil en gi en konkurransemessig ulempe til de to andre teknologiene, som også er under utvikling. Det er det ingen tvil om. Dessuten tror jeg at kostnaden ved å gjøre tiltaket om ti år, når en har etablert et gammeldags kraftverk, vil være større, rett og slett fordi levetiden til hele kraftverket har blitt kortere.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Ranveig Frøiland.

Ranveig Frøiland (A): Eg vonar ikkje at statsråden prøver å ymta om at ikkje alle – i alle fall ikkje Arbeidarpartiet – er for Kyoto-avtalen. Det er klart at vi byggjer

alt som vi skal gjøre, på Kyoto-avtalen – innanfor dei rammene som vi òg ser at det kan byggjast gasskraftverk, fordi vi er opptekne av å redusera importen av sterkt forureinande kolkraft. Statsråden sjølv er samd i at det kjem til å vera situasjonen i mange år om vi ikkje gjer noko. Vi skal gjera alt som statsråden legg til rette for når det gjeld bio og når det gjeld fornybar energi, men likevel viser energimeldinga at vi vil ha behov for meir kraft i åra som kjem, og då vert det altså import av kolkraft.

Vi er i den situasjonen når vi importerer sterkt forureinande kolkraft, at vi har den beste teknologien. Vi brukar jo den teknologien på gasskraftverka som er bygde ute på sokkelen – vi har om lag hundre gasskraftverk ute på sokkelen med denne teknologien. Skulle det vera så vanskeleg å ta den i bruk på land? Det er mindre forureinande enn kol.

Statsråd Marit Arnstad: Jeg tror på ingen måte at Arbeiderpartiet ikke er opptatt av Kyoto-avtalen og et internasjonalt kvoteregime. Jeg har lagt merke til den lange rekken av uttalelser som ikke minst representanten Stoltenberg har kommet med når det gjelder hvor positivt Kyoto-avtalen er for å sette en pris på forurensningen.

Det som overrasker meg, er Arbeiderpartiets hardkjør akkurat nå, for vi vet jo alle sammen at Kyoto-avtalen ikke trer i kraft før om ti år. Spørsmålet er: Hvilket regime skal en ha fram til da? SFT har nedfelt en utslippstillatelse etter forurensningsloven, og forurensningsloven vil jo Arbeiderpartiet skal gjelde. Hvilket innhold skal en da ha de neste ti årene?

Så har Regjeringen foretatt et ankevedtak som er mer eller mindre likt SFTs utslippstillatelse. Så sier Arbeiderpartiet plutselig at det ikke er bra nok, og det er da jeg lurer på: Mener virkelig Arbeiderpartiet at det i de neste ti årene skal være fritt fram? Skal vi etablere gratispassasjerer, som ikke trenger å betale for utslipp av CO₂ i det hele tatt? Det overrasker meg, for det synes å ligge i Arbeiderpartiets vedtak nå.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Liv Marit Moland (A): Jeg har et spørsmål til kulturministeren. Stortinget har flere ganger hatt til behandling spørsmålet om gratisprinsippet i biblioteket. Det har alltid blitt avvist i Stortinget, sist gang i 1996. Derfor er det ganske underlig og oppsiktsvekkende at det denne gangen er en regjering av Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti som fremmer spørsmålet på nytt. Bibliotekenes grunnleggende prinsipp er at all tilgang til informasjon skal være gratis. Denne regjeringen har tilsynelatende vært spesielt opptatt av små og mellomstore bedrifter. Statsråden åpner for at enkeltpersoner, og nevner her spesielt også bedrifter, som etterspør spesielle informasjonstjenester, bør betale for disse tjenestene. Hvordan vil statsråden forsvare at småbedrifter i distriktene skal betale for bibliotekstjenester?

Statsråd Åslaug Marie Haga: Det jeg vil slå fast allerede først, er at de tjenestene vi pr. i dag normalt bruker

innenfor biblioteket, fortsatt skal være gratis. De kjente og kjære tjenestene skal vi ikke på noen måte tenke i retning av å ta betalt for. Men det som er situasjonen på bibliotekområdet, er at teknologien skaper helt nye muligheter for å fremskaffe materiell, og det foreligger helt nye perspektiver for hvilke tjenester biblioteket kan utføre. Tradisjonelle tjenester som små bedrifter etterspør, vil selvsagt fortsatt være gratis. Men det vil kunne være tilfeller hvor f.eks. en bedrift etterspør meget spesielle tjenester som teknologien nå åpner for at biblioteket kan stille opp med. Da vil vi ofte være i en situasjon hvor f.eks. utenlandske databaser skal brukes og biblioteket vil måtte betale for å hente ut informasjonen. Og i slike situasjoner mener vi at det ikke er urimelig at etterspøreren bidrar til finansieringen.

Liv Marit Moland (A): Jeg takker for svaret. Mange i bibliotekmiljøet frykter for en uthuling av gratisprinsippet når en nå foreslår å åpne for at det skal betales for visse tjenester. Basistjenestene skal fortsatt være gratis, sier statsråden. Men hva er definisjonen på basistjenester utover utlån av bøker, og hvem skal definere hva basistjenester er? Kan kommunene, som eier av bibliotekene, selv definere disse basistjenestene?

Statsråd Åslaug Marie Haga: For det første må jeg få klargjøre at de forslagene som er nedfelt og drøftet i St.meld. nr. 22 for 1999-2000 om arkiv, bibliotek og museum, er i overensstemmelse med tilrådingen fra vårt fagorgan, Bibliotektilsynet. De små justeringene som foreslås, vil også bringe det norske systemet på linje med systemet i de øvrige nordiske land. Og som jeg gjorde klart i mitt første svar, er det spesialtjenester utviklet for én enkelt etterspører som vil kunne danne utgangspunktet for en betalt tjeneste. I den grad man ønsker utført oppdrag som vil være tilgjengelig for mange, og som mange etterspør, vil vi overhodet ikke drøfte betaling.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Ursula Evje (Frp): Jeg har et spørsmål til statsråd Lilletun. Landets aviser har over tid hatt oppslag om at det selges hasj og andre narkotiske stoffer i skolens nærområde, i skolegården, sågar inne i skolebygningene. Det er en kjensgjerning at ungdom er et yndet marked for omsetning av nettopp denne typen stoffer. Det ser ikke ut til at noe område noe sted i landet blir forskånet for det. Men når salg foregår inne i selve skolebygningen, er det ingen saklig grunn til ikke å stoppe uvesenet umiddelbart. I en skole hvor omsetning av narkotiske stoffer foregår tilnærmet åpenlyst, bygges det også opp under en lang rekke tilleggsproblemer. Jeg kan nevne tyveri, hærverk, vold, mobbing – listen er lang. Jeg forutsetter at statsråden er enig med Fremskrittspartiet i at denne utviklingen ikke kan tolereres. Hva vil statsråden gjøre for å hindre at utviklingen fortsetter, og for at det ryddes opp?

Statsråd Jon Lilletun: Sjelvsagt er eg samd med representanten Ursula Evje og Framstegspartiet i at ein

ikkje kan akseptere sal av hasj, korkje inne på skulen, i skulegarden eller i skulens nærområde. Det må ein slå ned på, og ein skal bruke dei verkemidla som ein har tilgjengeleg – og der er det verkemiddel tilgjengeleg.

Det eg likevel trur er det viktigaste verkemiddelet – og eg håpar at representanten Evje er einig meg med i det òg – er at vi klarer å utvikle ein spennande og god skule. All forskning viser at i den grad ein klarer å engasjere elevane i deltaking, i medverking, og at ein får ein skule som er spennande og utfordrande, vil òg dei andre problema – dei mellommenneskelege problema – minke. Difor trur eg at det viktigaste eg som utdanningsminister kan gjere, er å halde fram – engasjere lokalt utviklingsarbeid, engasjere elevane til meir medverking i det faglege utviklingsarbeidet og miljøarbeidet og engasjere foreldra sterkare. Ein skule der elev, foreldre og lærar står saman mot dette uvesenet, trur eg òg vil kunne ta knekken på det. Då er det òg viktig slik som det etter kvart har vorte.

På dei fleste ungdomsskulane og vidaregåande skulane er det oppretta politikontakt. Dei får både politiet inn – generelt, i miljøretta tiltak i samband med undervisninga – for å drive førebyggjande arbeid, og dei får kontakt med nokon som kjenner skulen når spesielle problem oppstår.

Men mitt hovudsvar er: Det viktigaste eg kan gjere for å kome uvesenet til livs, er å vere med og utvikle ein god, spennande og utfordrande skule.

Ursula Evje (Frp): Jeg blir litt bekymret når statsråden har et slikt syn på dette.

«Spennende skole» bøter ikke på kriminelle handlinger, i hvert fall ikke når de foregår på skolens område. Jeg skulle ønske at statsråden heller tenkte på hva det er som gjør at skolen selv, i sin form – rektor, ledelse, lærere etc. – ikke kan klare å forebygge dette innenfor normale rammer. Og jeg vet at mange skoler ikke bruker politiet, som Lilletun sier de gjør. Jeg vet at de kun skyter på foreldrene, og så gjøres det ikke mer. Og dette har pågått i innpå 30 år! Jeg vil at noe skal skje, nå!

Statsråd Jon Lilletun: Noko skjer no! Det som skjer, er at vi på ein mykje sterkare måte enn tidlegare engasjerer foreldra i skulens drift, på ein mykje sterkare måte engasjerer elevane i skulens drift. På ein ny måte har vi utvikla konfliktråd i skulen som skal vere med og ta opp interne konfliktrar, men som sjølvstøtt òg vil vere med og skape eit samhald på skulen.

Så har vi i sterkare grad òg inngått samarbeid med politiet. Det kan godt hende det er rett det representanten Evje seier, at det ikkje er alle skular som har utvikla dette, men det er anbefalt frå oss, og vi trur det er ein god måte når det skjer etter ryddige reglar. Difor er eg overtydd om at ein skule som vert ei eining der ein står saman for å få skulen til å verte god, etter skulens føremål, vil kunne takle inntrengjarar som prøver å profitte på elende innanfor skulens område.

Eg deler representanten Evjes bekymring, men eg håpar vi kan vere samde om at det er utviklinga av ein god

skule, og foreldre- og elevengasjement, som kan stoppe uvesenet.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Jan Simonsen.

Jan Simonsen (Frp): De ungdommene som omsetter og bruker narkotika i skoletiden, ødelegger sitt eget liv og ødelegger livet for sine medelever. Derfor trengs det sterke virkemidler for å redde disse ungdommene fra narkotikaproblemet.

Stavanger Fremskrittsparti har i Stavanger bystyre tatt til orde for et sterkt virkemiddel. De har foreslått at politiet skal ha anledning til å komme inn på skolens område i skoletiden og foreta ransaking ved hjelp av narkotikahund dersom det er berettiget mistanke om at det foregår narkotikasal på skolens område. Et slikt tiltak kan eventuelt følges opp med en temadag, eller tematimer, om narkotikaproblemet.

Har statsråd Lilletun, som undervisningsminister, noe problem med å akseptere å gi politiet en slik adgang til skolens område for å foreta undersøkelser?

Statsråd Jon Lilletun: På konkret mistanke vil det vere høve til å gjere det som representanten Simonsen no seier, men samstundes er eg redd dersom det på ein måte vert hovudverkemiddelet.

I årets statsbudsjett har vi for fyrste gang lagt inn 25 mill. kr til å engasjere nye yrkesgrupper i skulen. Vi trur at i tillegg til eit godt læringsmiljø er det viktig med eit godt sosialpedagogisk arbeid. Difor foreslår vi at det kjem inn nye yrkesgrupper. Enkelte rektorar har foreslått videoovervaking. Vi trur det er aller viktigast å få inn menneske. Dersom vi får inn menneske med sosialpedagogisk bakgrunn i skulegarden i friminuttane, i «langfri», trur vi faktisk at det er det mest førebyggjande.

Så igjen: Eg trur på skulens indre arbeid som det viktigaste førebyggjande middelet, og så skal ein i ekstreme tilfelle kunne nytte seg av politiet.

Presidenten: Neste oppfølgingsspørsmål er fra Gunhild Øyangen.

Gunhild Øyangen (A): Problemet med bruk og salg av narkotika blant skoleelever er sterkt økende, og meget bekymringsfullt. Og jeg syns statsråd Lilletun var kanskje velmenende, men noe defensiv i forhold til det store problemet som ble reist her.

Jeg kunne tenke meg å spørre statsråden om han er interessert i å sette i gang et samarbeid med Sosial- og helsedepartementet for om mulig å utarbeide en handlingsplan og få en sterkere fokusering på dette store problemområdet.

Statsråd Jon Lilletun: Eg vil ikkje avvise at det kan vere behov for ein handlingsplan. Det som er realiteten, er at vi gjennom dei nye helseplanane har styrkt kraftig skulehelsetenesta med skulehelsesøster. Eg viser til det eg sa, at vi har styrkt moglegheita for sosialpedagogisk

bemanningsplan. Det å satse på å gjøre skulen så god at det indre miljøet er det som vil stoppe narkotikautviklinga, trur eg er den beste strategien.

Det er klart at denne utviklinga i samfunnet generelt, at rusmiddel får meir og meir tak, er bekymringsfull. Difor vil ikkje eg på dette tidspunktet avvise at vi òg treng handlingsplanar. Men eg trur det er i det daglege, viktige arbeidet, i læreplanar og i den ordinære verksemda, vi fyrst og fremst må skape eit miljø som fungerer.

Samtidig er det heilt rett det som vert sagt, at problemet er veksende. Difor kan vi sjå på forslaget, men som sagt, det er gjennom den ordinære verksemda vi må stoppe dette.

Presidenten: Da går vi vidare til neste hovuds spørsmål.

Jan Tore Sanner (H): Mitt spørsmål går til statsråd Arnstad:

I en tidligere replikkveksling fremkom det med all tydelighet at statsråd Arnstad ikke kunne vise til et eneste fagmiljø som gir henne ryggdekning for påstanden om at de europeiske CO₂-utslippene vil gå opp dersom vi bygger gasskraftverk i Norge.

Det som er mer alvorlig, er at statsråden ikke gir dekkende informasjon til Stortinget. Statsråden hevdet at SFTs beregninger, som med all tydelighet viser at de europeiske CO₂-utslippene går ned dersom vi bygger gasskraftverk i Norge, forutsetter at kvotesystemet er på plass. Det er ikke riktig. Jeg står med beregningene foran meg, og jeg håper at statsråden har sett disse tidligere. De viser at de europeiske CO₂-utslippene vil gå ned dersom vi bygger såkalt tradisjonelt gasskraftverk i Norge nå.

Mitt spørsmål til statsråden er om hun trekker SFTs beregninger i tvil.

Statsråd Marit Arnstad: Det jeg sa – ut fra det jeg har gått igjennom av det fagmiljøene har sagt – er at de knytter nær sagt alt de sier om gasskraft, opp mot et internasjonalt kvotesystem. Og det er jo det samme som Regjeringen har gjort, også da vi gjorde vedtaket etter forurensningsloven. Det er også det samme som SFT gjorde, da de la til grunn et vedtak etter forurensningsloven. Den eneste forskjellen mellom Regjeringen og SFT er at Regjeringen ikke fant å kunne dobbeltregulere med forurensningslov og nasjonalt kvotesystem de første ti årene. Grunnen til at vi ikke gjorde det, var jo at et flertall i Stortinget i forbindelse med Kyoto-meldingen hadde sagt at man ikke burde dobbeltregulere.

Jeg bestrider ikke at NVE tidligere, og for så vidt også SFT, kan ha sagt at det vil ha en positiv virkning internasjonalt med gasskraft. Men at de da har forutsatt at det faktisk skal føre til at en erstatter kullkraftproduksjonen, og at det faktisk skal føre til at det ikke spises opp i økt forbruk, er jeg meget sikker på.

Jan Tore Sanner (H): Poenget er jo at veksten i energiforbruket er sterk også under Bondevik-regjeringen, og på tross av de tiltakene som er satt i verk. Hvis vi korrigerer for det milde været i fjor, så steg forbruket

med 2,9 pst. Det betyr at vi blir stadig mer avhengig av å importere sterkt forurensende kullkraft fra Danmark.

Det er ikke riktig, som statsråden hevder, at SFTs beregninger forutsetter at kvotesystemet er på plass. Det SFT har dokumentert overfor komiteen, er at de samlede CO₂-utslippene i europeisk sammenheng vil gå ned dersom vi bygger gasskraftverk nå. Når kvotesystemet er på plass, når Kyoto-mekanismene og avtalen trer i kraft, vil det være satt et tak, og da spiller det ingen rolle om vi fyrer med gasskraft, med eller uten rensing, fordi de økte CO₂-utslippene da må kompenseres med reduserte utslipp andre steder. Så jeg synes det er en litt merkelig argumentasjon statsråden kommer med (presidenten klubber) til Stortinget. Jeg vil igjen spørre om (presidenten klubber) det er slik at hun trekker SFTs beregninger i tvil.

Statsråd Marit Arnstad: Som jeg sa i mitt første svar: Jeg sier ikke at de bruker det som en forutsetning, jeg sier at gasskraft hele tiden omtales knyttet til et internasjonalt kvotesystem. Det er ganske naturlig, for vi har jo inngått en internasjonal klimaavtale. Forskjellen på NVEs uttalelser, som Arbeiderpartiet nå bruker, i 1997 eller gasskraftmeldingen fra 1995 og NVEs uttalelser i forhold til Energiutvalget i 1998, er ganske enkelt at vi har inngått en internasjonal klimaavtale. Dermed er også NVEs betraktninger i 1998 langt mer relevante enn dem som kom i 1997 og 1995.

Så sier jeg om SFTs beregninger at jeg regner med at de tar utgangspunkt i

1. at en konkret erstatter kullkraftproduksjonen
2. at de ikke spises opp i økt forbruk

Nå regner jeg med at representanten Sanner kanskje ikke er så opptatt av nødvendigheten av ikke å øke forbruket så sterkt, men for en del av oss er det ganske viktig.

Presidenten: Det blir oppfølgings spørsmål – Per-Kristian Foss.

Per-Kristian Foss (H): Denne dialog gjennom flere spørsmål hvor statsråden spør Stortinget, avdekker iallfall én ting meget klart, og det er at Regjeringen er på kollisjonskurs med Stortinget i spørsmålet om hva man skal gjøre inntil et nytt kvotesystem er på plass, særlig når det gjelder håndtering av klimagassutslipp fra gasskraftverk. Slike spørsmål lar seg avklare. Det har Regjeringen valgt ikke å gjøre. Da kan det bli kollisjon av det.

Mitt spørsmål ligger så på en annen del av konsekvensen av statsrådens og Regjeringens stahet i spørsmålet. Kan statsråden bekrefte at i påvente av et nytt kvotesystem, kan andre land, gjerne med norsk gass, etablere produksjon av elektrisk kraft absolutt uten restriksjoner på klimagassutslipp?

Statsråd Marit Arnstad: For det første: Jeg er enig i at dette langt på vei handler om hva vi skal gjøre de neste ti årene, fram til et internasjonalt kvoteregime er på plass. SFTs utslippstillatelse tar utgangspunkt i det, Re-

gjeringens ankevedtak tar utgangspunkt i det. Både fra SFTs og fra Regjeringens side sies det at her må det være et system som også fungerer i de ti årene.

Høyre ønsker ikke at forurensningsloven skal gjelde. Det er greit. Men Arbeiderpartiet har faktisk sagt at forurensningsloven skal gjelde. Det er da jeg blir spørrende overfor Stortinget – og kanskje særlig overfor Arbeiderpartiet – om hva som da skal være innholdet i forurensningsloven. Det syns jeg er et vesentlig spørsmål. Men jeg håper at innstillingen fra energikomiteen i forbindelse med meldingen vil avklare en del av det.

Så til norsk gassseksport. Det er riktig at vi ikke vil spørre hvert enkelt land hva de bruker den gassen til som de importerer fra Norge. Men når det er sagt, så mener vi jo at hvert enkelt land har et ansvar i forhold til sine egne klimautslipp, og det er et ansvar som ligger der helt eksplisitt. Men det er også et ansvar som må ses i forhold til den samlede energiproduksjon i hvert av landene.

Presidenten: Bent Hegna – til oppfølgingsspørsmål.

Bent Hegna (A): Nå har vi brukt hele spørretimen på å prøve å få svar på ett enkelt spørsmål, uten å få svar.

Både SFT og NVE slår fast at dersom vi ikke bygger gasskraftverk i Norge, stiger CO₂-utslippene fordi vi må fortsette å importere sterkt forurensende kullkraft. Det dokumenterer altså SFT, NVE og SINTEF. Det enkle spørsmålet til statsråden er: Hvor finner statsråden dokumentasjon for at det ikke er slik? Hvor er dokumentasjonen på at NVE og SFT tar feil?

Statsråd Marit Arnstad: Jeg får bare gjenta det jeg har sagt: Jeg har lest de nyeste dokumentene, særlig fra NVE, ettersom det er mitt fagorgan. NVE omtaler gasskraft som positivt knyttet opp mot en internasjonal klimaavtale. Det de har sagt tidligere om 2 mill. tonn CO₂ og reduksjon internasjonalt av det, er fra en uttalelse i 1997 og fra gasskraftmeldingen til Brundtland-regjeringen i 1995, og det var tilfeldigvis før vi fikk en internasjonal klimaavtale.

Jeg sier altså at de omtaler gasskraft positivt knyttet opp mot et internasjonalt kvoteregime. Og da spør jeg meg: Hva er problemet? For det ligger jo også i SFTs tiltalelse og i Regjeringens ankevedtak. Så hva er da Arbeiderpartiets problem?

Presidenten: Siste oppfølgingsspørsmål – Karin Andersen.

Karin Andersen (SV): Det ser ut som miljøarbeidet på energisiden kanskje er i ferd med å bli satt flere år tilbake fordi det ser ut til at flertallet i Stortinget ikke skjønner hva Kyoto-forpliktelsene på sikt vil gi oss. Som Jan Tore Sanner sa her i stad: Hvis man nå øker utslippene på ett område, betyr det at man må redusere dem et annet sted. Det er jo helt riktig. Det forutsetter kjøp og salg av kvoter på sikt. Da må man spørre seg hva prisen på disse kvotene blir, og om det faktisk er noen som har noe å selge. Foreløpig kan man se for seg at det er svært

mange kjøpere på markedet, ikke så mange selgere. Kan statsråden si litt om hva slags priser man eventuelt måtte ha i et slikt kvotesystem, og om hun eventuelt ser for seg noen som kunne tenke seg å selge oss noe her, slik at et forurensende gasskraftverk kunne bli lønnsomt og kunne produsere strøm til en pris som det går an å selge?

Presidenten: For presidenten synes dette å være et nytt hovedspørsmål, men det er opp til statsråd Arnstad å svare.

Statsråd Marit Arnstad: Jeg syns det er vanskelig å ha en formening om hva som blir kvoteprisen i et internasjonalt system. Så langt har anslagene variert ganske mye fra instans til instans, basert på ulike grunnlag og ulike forventninger, slik at jeg har vanskelig for å ha en slags formening om det. Og det er nettopp en av årsakene til at jeg mener at det her er nødvendig å vente på et internasjonalt forpliktende kvoteregime, for det er først da en vil vite hva som er prisen i systemet.

Når det er sagt, er det klart at vi også har en jobb – og det vil jeg regne med får økt oppmerksomhet etter hvert – når det gjelder de ulike sektorene i det norske samfunnet som eventuelt skal omfattes av et kvotesystem. Det er jo ikke bare gasskraftverk, eventuelt med et utslipp på inntil 7 mill. tonn CO₂, men det kan også være skipsfart, transport, fiskeri. Det må jo være en fordeling som er rimelig rettferdig mellom de ulike sektorene.

Presidenten: Da går vi til siste hovedspørsmål.

Rune E. Kristiansen (A): Jeg har et spørsmål til statsråd Lilletun.

Som en av landets første skoler ønsker Sogn videregående skole å ta i bruk videokameraer til overvåking av elevene ved skolen. Hva er statsrådets syn på den overvåkingen som skoleledelsen nå ønsker å ta i bruk ved Sogn videregående skole?

Statsråd Jon Lilletun: Eg har gjennom media registrert det same som representanten Kristiansen, og har sett i gang eit arbeid for å klargjere dei juridiske forholda rundt eit slikt spørsmål. Det er klårt at ein i alle fall må halde seg innanfor det som er juridisk haldbart, med overvåking som ein heller ikkje alltid veit går føre seg. Når det er sagt, vil eg leggje til at eg ikkje kan svare endeleg når det gjeld jusen i det, det vil eg kunne kome tilbake til, og det er sett i gang eit arbeid.

Når det gjeld kva eg meiner om det, ser eg i grunnen med uro på at ein må gå til eit slikt steg. Hovudgrunngevinga for at vi i budsjettet i år fremma forslag om å få alternative yrkesgrupper inn i skulen, var at vi skal kome i gang med eit sosialpedagogisk arbeid, at vi skal kome i gang med andre typar arbeid i skulen som gjer at ein løyser miljøproblema på ein meir konstruktiv, medmenneskeleg måte. Så eg håpar vi skal klare å utvikle ein skule der kameraovervåking ikkje er den naturlege arbeidsmåten.

Rune E. Kristiansen (A): Kan jeg oppfatte statsråden slik at han nå ønsker å sette inn tiltak overfor Sogn videregående skole, slik at det ikke skal gis adgang til eller åpnes mulighet for å ta videokameraer i bruk for overvåking av elever?

Statsråd Jon Lilletun: Nei, det var å trekkje statsrådens svar vel langt. Eg seier at dersom det er slik at jusen tilseier at det ikkje er høve, vil sjølvsagt det verte opplyst. Er det med varslings osv. høve til å gjere det, meiner eg at det skal vere så mykje fridom for den enkelte kommune og den enkelte skule at eg ikkje skal overprøve alt dei gjer, sjølv om det ikkje var den pedagogiske metoden eg og Regjeringa ville brukt. Ein skal sjå forskjell på dei to tinga. Dersom det ikkje er innanfor lovas rammer, må vi sjølvsagt stoppe det. Er det det, vil eg kanskje seie kva eg meiner, men det får vere opp til skulen til slutt korleis dei vil praktisere det.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det foreligger såpass mange spørsmål til den ordinære spørretimen at vi ikke vil være ferdig innenfor den reglementsmessige tiden. Presidenten vil derfor med grunnlag i forretningsordenens § 53 pkt. 3 fjerde ledd gi adgang til å stille bare ett tilleggsspørsmål i den ordinære spørretimen i dag.

Det blir dessuten noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 9, fra representanten Gunnar Halvorsen til forsvarsministeren, vil bli besvart av landbruksministeren på vegne av forsvarsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 10, fra representanten Hallgeir H. Lange-land til forsvarsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmålene 12 og 14, fra henholdsvis representantene Asmund Kristoffersen og Ola D. Gløtvold til justisministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren som rette vedkommende. Etter anmodning fra samferdselsministeren vil spørsmålene bli flyttet og besvart før spørsmål 20, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 15, fra representanten Erling Brandsnes til kirke-, utdannings- og forskningsministeren, vil bli tatt opp av representanten Sylvia Brustad.

Spørsmål 18, fra representanten Synnøve Konglevoll til kirke-, utdannings- og forskningsministeren, vil bli besvart av helseministeren som rette vedkommende. Etter anmodning fra helseministeren vil spørsmålet bli flyttet og besvart før spørsmål 26, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 25, fra representanten Sigrun Eng til helseministeren, bortfaller, da spørteren ikke er til stede.

Spørsmålene 37 og 38, fra representanten Steinar Bastesen til fiskeriministerens, er trukket tilbake.

Spørsmål 39, fra representanten Synnøve Konglevoll til fiskeriministerens, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Lodve Solholm (Frp): Eg tillèt meg å stille kommunal- og regionalministerens følgende spørsmål:

«Viser til Innst. S. nr. 174 (1998-99) og følgende debatt om endringer i kommunegrensa mellom Sande og Vanylven kommuner i Møre og Romsdal fylke. Disse endringene innebærer at Åram krins i Sande kommune blir overført til Vanylven kommune.

Kan statsråden redegjøre for hvor saken står i dag og når den blir avgjort?»

Statsråd Odd Roger Enoksen: Grenseregulerings-saken mellom Sande og Vanylven kommuner i Møre og Romsdal fylke ble ved behandlingen i Stortinget sendt tilbake til Regjeringen til ny behandling og avgjørelse. Stortinget framhevet under behandlingen at konsekvensene for øyene Sandsøy og Kvamsøy måtte utredes nærmere før det kunne fattes en beslutning i saken.

Departementet har bedt fylkesmannen i Møre og Romsdal om at utredningsarbeidet blir startet opp. Fylkesmannen er bedt om at han i samråd med kommunene finner et egnet forskningsmiljø som kan lage en utredning om konsekvensene for øyene Kvamsøy og Sandsøy ved en eventuell regulering av grensen. Fylkesmannen har nå hatt møte med representanter for Sande kommune samt Kvamsøy, Sandsøy og Åram, og vil nå utarbeide et program for utredningen, der innhold og prosess blir skissert. Dette programmet vil bli sendt til kommunene og fylkeskommunen til uttalelse, før fylkesmannen tilrår et opplegg for utredningsarbeidet. Fylkesmannen tar sikte på å gå ut med en invitasjon til et forskningsmiljø i månedsskiftet februar/mars. Utredningen vil deretter bli sendt til departementet over påske, og en kan forvente at det blir tatt en beslutning i løpet av inneværende år.

G u n n a r B r e i m o hadde her overtatt presidentplassen.

Lodve Solholm (Frp): Eg takkar statsråden for svaret. Det gjer meg litt ottefull fordi eitt eller anna må ha skjedd etter debatten. Debatten gav jo signal om at statsråden kunne gjere dette raskare enn det det no blir lagt opp til. Det var ei forståing i debatten mellom regjeringspartia, Arbeidarpartiet og Framstegspartiet om at dette kunne avgjerast mykje raskare. På denne bakgrunn var det også at regjeringspartia og Framstegspartiet trekte sitt framlegg til vedtak i denne saka, som gjekk på at ein skulle gjere den reguleringa som det galdt her, med ein gong.

Statsråden uttalte også at han kunne gjere dette svært så raskt med bakgrunn i det som var sagt frå talarstolen frå Arbeidarpartiet, frå regjeringspartia og frå Framstegs-

(Solholm)

partiet. Så mitt tilleggsspørsmål er: Kva er det som har skjedd i mellomtida, og kan ein vente at dette kan bli avgjort slik at ein kan halde val til hausten?

Statsråd Odd Roger Enoksen: Det er riktig at jeg trodde at det skulle være mulig å avklare grensereguleringene raskt etter den nevnte behandlingen i Stortinget sist. Stortinget bad da om at en rekke sider av denne grensereguleringen ble utredet, og min intensjon var å gjøre det slik at denne utredningen kunne foreligge før valget i fjor høst, og at man på den måten kunne ha avgjort grensereguleringen før valget. Det viste det seg ikke mulig å få til. Og siden valget ble avholdt med de gamle grensene, er det min holdning at da ønsker jeg å bruke den tid som er nødvendig for å få gjort de utredningene som Stortinget bad om, på en skikkelig måte, slik som vi nå har lagt opp til. Det vil bli gjennomført i løpet av dette året. Vi venter utredningen fra fylkesmannen allerede rundt påsketider, og tar sikte på å få gjort dette så raskt som det nå er mulig på bakgrunn av de vurderinger som Stortinget har bedt om.

S p ø r s m å l 2

Lodve Solholm (Frp): Eg tillet meg å stille kommunal- og regionalministeren følgjande spørsmål:

«I den seinare tid har ein sett og høyrtd stadig fleire klage over vedtaket om at selskapsskatten vart gjord statleg. Mange senterpartiordførarar er med i klagekoret. Det siste er at fleire og fleire bedriftseigarar seier dei merkar at kommunane bryr seg mindre og mindre om næringsutvikling. Tønsberg kommune sa nyleg nei til 250 arbeidsplassar fordi dei ikkje hadde råd. Grunngeving: statleg selskapsskatt.

Kva aktar statsråden å gjere?»

Statsråd Odd Roger Enoksen: Kommunal selskapsskatt ble omgjort til statsskatt i det økonomiske opplegget for 1999.

Det er flere grunner til at selskapsskatten bør være statlig. Jeg vil spesielt nevne at den viktigste årsaken til forskjeller i tjenestetilbudet mellom landets kommuner er at de har forskjellig inntektsgrunnlag. Selskapsskatten var svært ujevnt fordelt mellom kommunene. Ved å gjøre selskapsskatten statlig vil det bli mindre forskjeller i skatteinntektene og dermed et mer likeverdig tjenestetilbud mellom kommunene.

På den annen side er jeg klar over at det kan være en sammenheng mellom selskapsskatt og kommunal tilrettelegging for næringsvirksomhet. Dette forholdet ble vurdert i forbindelse med omleggingen av selskapsskatten. Jeg viser her til Inntektssystemutvalgets utredning om finansiering av kommunesektoren. Skatt fra selskaper kan gi kommunene noen positive stimulanser til å tilrettelegge for næringsutvikling. Undersøkelser som er utført, tyder imidlertid på at mulighetene for økte skatteinntekter ikke er en hoveddrivkraft i kommunenes næringsarbeid. Det viktigste motivet er å skaffe arbeidsplasser til kommunens innbyggere. Dette motivet vil fortsatt

være til stede også med statlig selskapsskatt. Arbeidsplasser til innbyggerne gir igjen økte skatteinntekter til kommunen. Omlegging av selskapsskatten ble kompensert gjennom å øke kommunenes andel av skatt fra personlige skatteyttere.

Jeg kan på det nåværende tidspunkt ikke se at det er grunnlag for å ta spørsmålet om statlig selskapsskatt opp til en ny vurdering.

Lodve Solholm (Frp): Eg takkar statsråden for svaret, men eg er skuffa over det.

Han viser til at det er forskjellige tenestetilbud i kommunane, selskapsskatten er ujamnt fordelt osv. Men ved å gjere selskapsskatten statleg vil ein innføre statleg styring. Kva då med lokaldemokratiet?

Han seier også at det viktigaste motivet er å skaffe arbeid til folket i kommunen. Det er heller ikkje riktig. Det som er eit vesentleg poeng å få med seg, er at interkommunalt samarbeid heller ikkje vil bli auka ved fråfall av selskapsskatten. Det viser seg m.a. i Stokke kommune, som har lagt ut eit industrifelt, men dessverre bur dei som arbeider på det industrifeltet, i Tønsberg og Sandefjord, og då sit Stokke igjen med utgiftene og dei to andre kommunane med inntektene. Eg må difor seie igjen at eg er skuffa over at statsråden ikkje vil take tak i dette og gjere det om igjen.

Statsråd Odd Roger Enoksen: Jeg vil minne om at det er en annen side av denne saken som var avgjørende for at Regjeringen valgte å foreslå en omlegging fra kommunal til statlig selskapsskatt. Alle de store bedriftene og konsernene i landet har sitt hovedkontor i Oslo og Akershus, til tross for at store deler av virksomheten til disse bedriftene skjer rundt omkring i det ganske land. Det er nok å nevne selskap som Hydro og Elkem som eksempel på dette, hvor selskapsskatten tidligere tilfalt Oslo kommune, til tross for at store deler av arbeidsplassene og også kostnadene ved å etablere arbeidsplassene var rundt omkring i mange distriktskommuner. Oslo fikk hovedparten av selskapsskatten så lenge den var kommunal. Den omleggingen som ble gjort, har ført til en betydelig annen fordeling av selskapsskatten på alle landets kommuner, og i så måte har det virket utjevnende, slik som Regjeringens intensjon var.

Så vil det selvsagt med det nye systemet også oppstå noen problemer i forhold til arbeidet med næringsutvikling, men der vil jeg si at kommunene har et selvstendig ansvar for å ta dette på alvor og legge til rette for arbeidsplasser og bedrifter i egen kommune.

S p ø r s m å l 3

Torbjørn Andersen (Frp): Jeg skal få lov å stille kommunal- og regionalministeren følgende spørsmål:

«Fortsatt må man i flere kommuner vente opptil et halvt år for behandling av byggesøknader, i enkelte kommuner enda lenger, viser en undersøkelse foretatt av Huseiernes Landsforbund. Målsettingen om en raskere saksbehandlingstid synes ikke i vesentlig grad å være

nådd. Det må av flere grunner betegnes som uakseptabelt å vente over et halvt år på behandling av en byggesøknad.

Viser ikke dette nok en gang at det er behov for ytterligere forenklinger i den nye plan- og bygningsloven og tilhørende skjemavelde?»

Statsråd Odd Roger Enoksen: Det er selvsagt ikke akseptabelt å vente over ett år på behandling av en byggesøknad. Dette er heldigvis imidlertid en virkelighet som svært få søkere opplever. Bildet er mer nyansert enn dette. Av 20 utvalgte kommuner som var med i en undersøkelse, er det fire kommuner som oppgir en gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker på inntil seks måneder, og kun én kommune som oppgir lengre saksbehandlingstid enn dette. Ikke uventet er dette saksbehandlingstider fra presskommuner rundt Oslo. Undersøkelsen viser imidlertid også at kommuner i pressområder kan behandle byggesaker raskt. Jeg nevner noen eksempler på det: Ski 4-5 uker, Kristiansand 4-6 uker og Trondheim 1-2 måneder.

På denne bakgrunn mener jeg at byggesaksreglene i seg selv ikke nødvendigvis er årsaken til lange saksbehandlingstider i enkelte kommuner. Knappe ressurser hos plan- og bygningsmyndighetene, uavklart plansituasjon med behov for dispensasjoner og omreguleringer samt vanskelige interesseavklaringer ved økende fortetting er elementer som er vel så avgjørende for tidsbruken.

Det er imidlertid fortsatt et behov for forenklinger. Ved innføring av byggesaksreformen i 1997 var hovedmålsettingen å redusere omfanget av byggefeil og byggeskader. Så sent som 13. desember i fjor fastsatte departementet ytterligere endringer i byggeforskriftene med sikte på å gjøre det enklere å bygge. Parallelt ble det foretatt en betydelig bearbeiding av den såkalte godkjenningskatalogen samtidig som skjemaene for byggesøknader ble gjort vesentlig enklere.

Vi vil imidlertid gå videre. Allerede inneværende år tar jeg sikte på å sende på høring forslag som bl.a. vil omfatte ytterligere utvidelse av tiltak som kan behandles etter melding, dvs. uten full søknad. Jeg vil også se nærmere på om kommunene, ut fra lokale forhold, bør kunne gis en viss frihet til selv å bestemme behandling og dokumentasjon av byggesaker. Som del av Regjeringens program «Et enklere Norge» er det også satt i gang flere prosjekter på dette området som vil gi forbedringer. Jeg nevner bl.a. videreutvikling av informasjon om byggeregulverket og gode eksempler på Internett. I denne sammenheng forbereder nå Statens bygningstekniske etat å gjøre alle skjemaer i byggesaker fritt tilgjengelige på Internett. Jeg ser dette som et viktig steg mot mulighet for full elektronisk behandling av byggesøknader.

Alt dette burde gi grunnlag for raskere og bedre byggesaksbehandling.

Torbjørn Andersen (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, og det var en del ting som jeg oppfattet som rime-
lig positivt. Regjeringen har forståelse for at det må foretas et ytterligere forenklingsarbeid på dette området.

Det å måtte stå i kø og vente et halvt år på å få tillatelse av myndighetene til å bygge seg hus eller hytte i dette landet, er ikke akseptabelt, som statsråden sa. Det er ikke akseptabelt i Norge i år 2000. Vi har hatt nesten to år på å tilrettelegge for dette. Jeg vil si at det på ingen måte er akseptabelt med dette køsystemet i store deler av den offentlige sektor. Vi har både polkøer og – langt verre – lange sykehuskøer i Norge, og da vil det bli galt dersom vi i tillegg nå er i ferd med å etablere et offentlig køsystem for å få tillatelse til å bygge boliger, hytter eller hus. Det kan vi ikke godta. Statsråden kan ikke vri seg unna med å bagatellisere og unnskyldte dette på noen måte. Han må sørge for, som han var inne på, at lovverket på en del områder forenkles, slik at disse flaskehalsene kan bli fjernet.

Statsråd Odd Roger Enoksen: På nytt: Vi har gjort forenklinger og vi vil fortsatt gjøre forenklinger, men når situasjonen er at enkelte kommuner bruker fire uker på å behandle en byggesøknad og andre kommuner bruker ett år, er det ikke bare lovverket som skal ta skylden for at dette tar lang tid, for det viser at det faktisk også er mulig å gjøre det raskt dersom kommunen er interessert i å gjøre det raskt, setter inn de nødvendige ressurser for å gjøre det raskt, har reguleringsplaner som gjør det mulig å gjøre det raskt, og søknaden er av en slik karakter at det ikke oppstår store konfliktsituasjoner. Dette er derfor ikke bare et spørsmål om utforming av lovverk, men det er også et spørsmål om hvordan den enkelte kommune legger til rette for behandling av byggesøknader. Det er ikke statens ansvar, det er den enkelte kommunes ansvar. Vi fortsetter forenklingsarbeidet med sikte på å legge til rette for en enklest mulig behandling for den enkelte bruker som skal søke om byggetillatelse for å oppføre bygningen. Det er vårt primære mål, samtidig som vi selvsagt også ønsker å legge til rette for at kommunene skal gi en enkel og fleksibel behandling.

S p ø r s m å l 4

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Etter de siste hendelser på sjøen er det avdekket flere tilfeller hvor sikkerhetsutstyr på innenriks passasjerskip ikke holder mål. Dette har utløst en sterk kritikk av Sjøfartsdirektoratet, som er det organ som har ansvaret for godkjenning og kontroll av dette utstyret.

Hva vil statsråden gjøre for å gjenopprette tilliten til Sjøfartsdirektoratet, og vil det fortsatt bli foretatt bemanningsreduksjoner som er begrunnet med at nye redningsmidler er montert?»

Statsråd Lars Sponheim: Jeg ønsker innledningsvis å presisere at det er rederiet og ledelsen om bord som er ansvarlig for at skip og utstyr til enhver tid holdes i forskriftsmessig stand, og at skipet er tilstrekkelig bemannet.

Alt redningsutstyr som skal benyttes på norske skip, skal enten være godkjent, typegodkjent eller akseptert av

Sjøfartsdirektoratet. Redningsutstyr som er godkjent eller typegodkjent av land som har ratifisert Sjø sikkerhetskonvensjonen, aksepteres av Sjøfartsdirektoratet uten ytterligere prøving, med mindre det foreligger særskilte grunner til å tro at utstyret ikke tilfredsstillende gjeldende krav. Denne fremgangsmåten er i samsvar med nasjonale og internasjonale regler.

Gjennom EØS-avtalen er norske myndigheter i utgangspunktet forpliktet til å akseptere utstyr som er produsert og godkjent i et EØS-land. Testkriteriene for godkjenning eller typegodkjenning er utarbeidet på grunnlag av skader og uhell som man antar kan inntreffe med et fartøy, samt erfaringer fra inntrufne hendelser. Kriteriene kan nødvendigvis ikke dekke alle tenkelige nødsituasjoner et skip kan komme opp i, men godkjenning av utstyret er en dokumentasjon på at det tilfredsstillende en definert minimumsstandard.

Når det gjaldt redningsvestene om bord på «Sleipner», viste det seg at disse ikke fungerte som de skulle. Redningsvestene var godkjent av britiske myndigheter. Utstyret ble på denne bakgrunn akseptert uten ytterligere prøving til bruk på norske skip. Etter «Sleipner»-ulykken har Sjøfartsdirektoratet trukket tilbake sin aksept av denne typen redningsvester med øyeblikkelig virkning og informert andre sjøfartsadministrasjoner, herunder de britiske, og EU-kommisjonen.

En av oppgavene til ulykkeskommisjonen er å kartlegge årsaken til at redningsflåtene ikke fungerte. Jeg ønsker ikke å trekke noen slutninger før rapporten foreligger, men jeg kan forsikre om at innholdet vil bli fulgt opp av sjøfartsmyndighetene.

Sjøfartsdirektoratet foretar kontroll av redningsutstyret under både periodiske og uanmeldte tilsyn. Det tas bl.a. stikkprøver med hensyn til utstyrets funksjon. Ved ordinær kontroll på en ferge ble det nylig avdekket mangler ved pakking og montering av redningsutstyr. Ved en nærmere undersøkelse viste det seg at et annet skip med tilsvarende utstyr hadde mangler.

Sjøfartsdirektoratet tok da øyeblikkelig kontakt med produsenten og fikk en liste over andre skip med slikt utstyr. Det ble deretter gjennomført kontroll som medførte at fartøyene ble holdt tilbake eller fikk passasjerantallet redusert, inntil nødvendig funksjonsprøving var utført og mangler rettet opp.

Tilliten til Sjøfartsdirektoratet er basert på at det gjør det arbeidet som skal til for å ivareta sikkerheten til sjøs på den måten som er beskrevet ovenfor. Utgangspunktet for arbeidet med nye redningsmidler er og har vært å bedre sikkerheten til sjøs. Bemanningens størrelse vurderes individuelt for det enkelte skip. Sjøfartsdirektoratet fastsetter, etter en konkret vurdering, den sikkerhetsbemanning som er nødvendig for å ivareta skipets og de ombordværendes sikkerhet.

Et viktig element i denne vurderingen er hva som kreves for å betjene redningsmidlene i en nødsituasjon. Et skifte av redningsutstyr vil derfor, i likhet med ombygginger eller andre vesentlige endringer i utstyr for øvrig, kunne innebære endringer i bemanningens størrelse eller sammensetning. Forutsetningene for enhver beman-

ningsfastsettelse er imidlertid at passasjerenes og skipets sikkerhet opprettholdes.

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg takker statsråden for svaret, men jeg er på ingen måte beroliget av det jeg hørte.

Sjøfolk har i lengre tid påpekt svakheter ved bemanningskravene og sikkerhetsutstyret på innenriks passasjerskip. De har uttrykt stor bekymring for sikkerheten.

På mitt spørsmål i spørretimen om dette den 27. januar 1999 svarte statsråden bl.a.:

«Det er den senere tid utviklet redningsutstyr som er lite arbeidskrevende, og som reduserer mannskapsbehovet ved evakuering.»

Ettertiden har vist at sjøfolkenes bekymring ikke var ubegrunnet. Øvelser har påvist at godkjent redningsutstyr ikke har fungert tilfredsstillende.

På bakgrunn av det statsråden nettopp sa, vil jeg spørre: Er det virkelig slik at utstyr som tas i bruk, ikke blir prøvd om bord i båtene før godkjenning blir foretatt for den enkelte båt? Og hvem har ansvaret når godkjent utstyr ikke fungerer? Er det slik at rederiet har ansvaret for det utstyret som direktoratet har godkjent?

Statsråd Lars Sponheim: La meg enda en gang få gi uttrykk for at det er Sjøfartsdirektoratet som fastsetter sikkerhetsbemanningen for den enkelte båt, basert på de redningsmidler som båten har.

Det vil selvsagt alltid være ulike oppfatninger av om det bør være flere sjøfolk om bord på en båt enn det som fastsettes av fagmyndighetene som nødvendig for å ivareta sikkerheten. Men Sjøfartsdirektoratet har faktisk kompetanse til å fastsette den nødvendige sikkerhetsbemanning utover det for å løse andre oppgaver om bord på skipet. Det er også slik at når det kommer nye redningsmidler, ny teknologi, vil det være mulig for Sjøfartsdirektoratet å gjøre en ny vurdering av situasjonen. Men uansett er det dyktige fagfolk som hele tiden vurderer sikkerheten som det viktigste, og hva som er nødvendig bemanning.

Vi er underlagt internasjonale regler når det gjelder utstyr. I tillegg skal utstyret godkjennes av Sjøfartsdirektoratet. Men det er slik at hvis de landene som produserer dette utstyret, har godkjent utstyret, og det er innenfor de internasjonale regler, EØS-avtalen osv., skal det automatisk godkjennes i Norge.

I dette tilfellet som vi kjenner til – etter «Sleipner»-ulykken – har vi valgt å gå utover dette, fordi det er utstyr som ikke er godt nok til bruk i Norge.

S p ø r s m å l 5

Erna Solberg (H): Jeg vil få lov å stille følgende spørsmål til finansministeren:

«Bergen tolldistrikt truer nå en båteier i Bergen med dagbøter fordi han ikke registrerer båten sin i Småbåtre-gisteret. Båten er allerede registrert i skipsregisteret og merket med registreringsnummer derfra. Tolldistriktet

insisterer på at båten også skal registreres i Småbåtregisteret.

Mener statsråden det er riktig fortolkning av lovverket å kreve en slik dobbel registrering?»

Statsråd Gudmund Restad: Etter lov om fritids- og småbåter skal alle båter mindre enn 15 meter og med fast havn i Norge registreres i det sentrale småbåtregisteret, med mindre båten er registreringspliktig etter andre lover. Større båter vil gjennomgående være registrert i skipsregistrene. For båter over 15 meter er man forpliktet til slik registrering, mens det for båter mellom 10 og 15 meter er etablert en frivillig registreringsordning. Frivillig registrering i skipsregistrene vil ikke frita for registreringsplikt i Småbåtregisteret.

Etter det jeg erfarer, gjelder saken fra Bergen tolldistrikt et tilfelle der fartøyet er frivillig registrert i skipsregistrene.

I lovforarbeidene til Småbåtregisteret ble forholdet mellom frivillig registrering i skipsregistrene og registrering i Småbåtregisteret vurdert. Man fant det ikke hensiktsmessig at registrering for båter mellom 10 og 15 meter skulle være frivillig, mens det for båter over 15 meter og for dem under 10 meter ville være registreringsplikt i henholdsvis skipsregistrene og Småbåtregisteret. Det kan i denne sammenheng også vises til at premissene for skipsregistrene og Småbåtregisteret er forskjellige. Småbåtregisteret er bl.a. opprettet til bruk for trafiksikkerhetsformål til sjøs, samfunnsplanlegging, ivaretagelse av miljøvern hensyn, beredskapsformål, innkreving av skatt og avgifter, forsikringsformål, politietterforskning, forbrukerundersøkelser og informasjon. For å kunne ivareta disse hensyn på en tilfredsstillende måte er det viktig at registeret inneholder et så stort antall av småbåtflåten som mulig. I denne sammenheng er det særlig viktig at de større småbåtene er med i registeret.

For båteiere kan det virke tungvint at båter som man frivillig har registrert i skipsregistrene også må registreres i Småbåtregisteret. Jeg vil imidlertid påpeke at registreringen i skipsregistrene i disse tilfellene er frivillig. Det eksisterer derfor ingen dobbel registreringsplikt. Jeg kan også opplyse at det foreløpig ikke påløper gebyr for registrering i Småbåtregisteret.

Etter lov om fritids- og småbåter kan kontrollmyndighetene gi eieren en frist til å bringe registreringsforholdene i orden, og beslutte at det skal betales tvangsmulkt for hver dag som går inntil dette skjer.

Erna Solberg (H): Hovedbegrunnelsen og intensjonen – så vidt jeg forstod det da vi behandlet etableringen av Småbåtregisteret – var at dette skulle være en sikkerhet for småbåteierne, også knyttet til muligheten for å ettersøke båter i forbindelse med tyveri og annet, og at det ikke skulle fremstå som en forpliktelse, men faktisk som et forbedret servicetilbud.

Nå viser det seg altså at de som velger å registrere båten i et register som har sterkere krav knyttet til sikkerhet og oppfølging enn det Småbåtregisteret har, også må registrere båten, som allerede har et registreringsnummer, i

Småbåtregisteret. Problemet med den dobbeltregistreringen som da fremkommer, er at det vil bidra til økte problemer også for sikkerheten til sjøs. Å operere med to registreringsnumre, å operere med ulik identitet, vil selvfølgelig gjøre det vanskeligere for politiet i en gitt tyverisituasjon. Det vil kunne skape større forvirring, og det vil jo være ganske håpløst å ha en slik ordning hvor man på den ene siden frivillig kan registrere og på den andre siden er pliktig til å registrere i det andre registeret.

Statsråd Gudmund Restad: Småbåtregisteret er opprettet for mange formål, selvfølgelig også sikkerhetsformål, men også for formål utover dette. Jeg viser til den opprømsingen jeg hadde i mitt første svar. Det er registreringsplikt i Småbåtregisteret for alle båter inntil 15 meter, og så er det en plikt for alle båter over 15 meter til å være registrert i skipsregistrene. Fordi om man frivillig benytter seg av den adgangen som er der for båter mellom 10 og 15 meter til å registrere båten i skipsregistrene, vil det ikke være rimelig å hevde at man da bør være fritatt for den plikten som foreligger til å registrere båten også i Småbåtregisteret.

Jeg ser ikke at det er begått noen urimelighet i den aktuelle saken fra Bergen. Man må først oppfylle sin plikt, og om man i tillegg til dette av en eller annen grunn ønsker å være registrert i begge registrene, får det bli en sak for båteieren.

S p ø r s m å l 6

Kjellaug Nakkim (H): Jeg stiller følgende spørsmål til finansministeren:

«Norske statsborgere boende i Norge, men med arbeid i Sverige, såkalte grensependlere, må betale forskuddsskatt istedenfor å bli trukket for skatt på vanlig måte. Dette er et økonomisk problem for mange.

Vil statsråden medvirke til at dette problemet løses enten ved midlertidige tiltak eller ved en endring av skattebetalingsloven kapittel III § 13 nr. 1?»

Statsråd Gudmund Restad: Når det er stilt spørsmål om «såkalte grensependlere», antar jeg at det dreier seg om personer som skattemessig kalles grensegjengere. Personer som er bosatt i Norge, men arbeider i Sverige, kalles grensegjengere når de er skattepliktig bosatt i en kommune som direkte grenser til Sverige, og oppbærer lønn eller annen lignende godtgjørelse for personlig arbeid utført i en svensk kommune som grenser direkte til Norge. Slike grensegjengere skattlegges i Norge. Det følger av punkt VI i protokollen til den nordiske skatteavtalen.

Etter skattebetalingsloven § 4 er arbeidsgivere i Norge pliktige til å foreta forskuddstrekk. Det er inngått overenskomst mellom de nordiske land om bistand i skattesaker, og det er herunder inngått overenskomst om oppkreving og overføring av skatt, trekkavtalen. Men trekkavtalen kommer etter artikkel 7 ikke til anvendelse for grensegjengere. Norge har derfor ingen rettslig adgang til å pålegge en svensk arbeidsgiver å foreta for-

skuddstrekk til norske skattemyndigheter for arbeid utført i Sverige.

Det følger av skattebetalingsloven § 13 nr. 1 at det skal svares forskuddsskatt av inntekt som det ikke blir foretatt forskuddstrekk i. Forskuddsskatten forfaller til betaling i fire like store terminer 15. mars, 15. mai, 15. september og 15. november i inntektsåret. Det har den ulempen at deler av skatten forfaller før inntekten er opptjent.

De fire betalingsforfallene kan også føre til høye terminbetalinger. Sistnevnte forhold kan avhjelpes ved at den skattepliktige kontakter skatteoppkreveren for avtale om å innbetale forskuddsskatten før de fastsatte forfallstider, f.eks. med et passende beløp hver måned.

Regelverket om innkreving av skatt og avgift er under løpende vurdering. Blant annet står man foran en bred gjennomgang av hele innkrevsområdet. En vurdering av terminene vil være aktuelt i en slik forbindelse. Det er imidlertid for tidlig å si noe om utfallet av disse vurderingene.

Kjellaug Nakkim (H): Jeg takker finansministeren for svaret. Det ser ut til at finansministeren for så vidt har forstått problemet.

Nå er det slik at det i Halden kommune er ca. 200 som jobber på svensk side, på Svinesund, og de aller fleste av disse er lavtlønte. Forskuddsbetaling er spesielt hardt for dem, spesielt gjelder det mai-innbetalingen, fordi de da bare har fått én lønn å forholde seg til.

Tidligere har disse hatt en avtale med kemneren om at det av bruttolønnen overført til Kredittkassen i Halden automatisk har blitt trukket en skatt som er sendt kemneren. Dette har pågått i en fire–fem års tid, mens man nå viser til at lovverket ikke hjemler denne ordningen.

Og det er den ordningen jeg vil stille finansministeren spørsmål om: Er det ikke mulig å gi tillatelse til – for det er ikke betalingsviljen det står på – å betale skatten fortløpende? Og vil finansministeren kunne godkjenne en ordning hvor det inngås en avtale mellom kemneren, banken og lønnstakeren om at man automatisk trekker skatten fra lønnen som blir ført inn i banken?

Statsråd Gudmund Restad: La meg først få si at når man ikke kan ha en forskuddstrekkordning hos en svensk arbeidsgiver som man har hos en norsk arbeidsgiver, skyldes det manglende sanksjonsmuligheter overfor svenske arbeidsgivere fra norske myndigheters side. Den veien er stengt.

Det er etter dagens ordning anledning for skattyteren til å avtale med skatteoppkreveren, for å redusere problemet med store terminbeløp som åpenbart er til stede, å betale dette i mindre porsjoner, f.eks. månedlig. Men en hake ved dette er at man må ha betalt inn det som skal være innbetalt ved forfall, og det betyr at man må betale litt mer enn man normalt ville være forpliktet til etter ordinært forskuddstrekk.

Jeg har ikke tenkt igjennom hvorvidt det er akseptabelt at man avtaler et mellomledd, f.eks. en bank, som Kjellaug Nakkim nå peker på. Men hvis skatteoppkreve-

ren godtar det, burde det ikke være noe til hinder for at man med dagens regler kan få beholde en slik ordning.

S p ø r s m å l 7

Karita Bekkemellem Orheim (A): Jeg vil få stille følgende spørsmål til finansministeren:

«Finansministeren har uttalt at kontantstøtten kan bidra til å redusere arbeidsstyrken i Norge og dermed skape problemer for privat og offentlig sektor.

Hvilke tiltak har statsråden tenkt å iverksette for å motvirke denne utviklingen på kort og lang sikt?»

Statsråd Gudmund Restad: Det jeg har sagt om kontantstøtten, skjedde i et foredrag under YS' inntektspolitiske konferanse den 9. februar i år. Der viste jeg til forhold som kan føre til lavere vekst i arbeidsstyrken framover. Jeg viste bl.a. til veksten i antall uføre- og tidligpensjonister, og sa herunder om kontantstøtten følgende:

«Innføring av kontantstøtten kan også bidra til å redusere arbeidsstyrken. En undersøkelse utført av Statistisk sentralbyrå tyder på at 20 pst. av kvinnene i målgruppen har redusert sin arbeidstid som følge av ordningen.»

Jeg la til at dette er en foreløpig undersøkelse, og at man bør avvente evalueringen av ordningen med kontantstøtten før det trekkes noen konklusjoner.

Kontantstøtteordningen ble innført for å sikre en reell valgfrihet for barnefamilieene når det gjelder omsorgsform for barna. Reell valgfrihet innebærer både at det finnes barnehagetilbud til dem som ønsker det, og at familier som ønsker andre omsorgsformer, gis økonomisk mulighet for dette valget.

En undersøkelse utført av Statistisk sentralbyrå på grunnlag av data fra 1998 og 1999, tyder som nevnt på at 20 pst. av kvinnene i familier som mottar kontantstøtte, har redusert sin arbeidstid som følge av ordningen. Overtids- og heltidsarbeid er noe redusert, og flere arbeider deltid.

Jeg har flere ganger pekt på at tilgangen på arbeidskraft vil bli en avgjørende faktor for utviklingen i norsk økonomi i årene framover. På kort sikt er det viktig å motvirke flaskehals og pressproblemer i arbeidsmarkedet, og sikre en lønns- og prisvekst på linje med våre handelspartnere. På lengre sikt er det viktig å stimulere til høy yrkesdeltakelse for å kunne møte eldrebølgen og sette oss i stand til bl.a. å produsere de velferdstjenestene som trengs.

Vi er i den gunstige situasjon i Norge at yrkesdeltakelsen er rekordhøy og arbeidsledigheten er lav. Det gjør samtidig at veksten i arbeidsstyrken framover ikke kan bli like høy som gjennom 1990-tallet. I en situasjon med knapphet på arbeidskraft er det særlig viktig å motvirke at personer varig trekker seg ut av arbeidsstyrken.

Kontantstøtteordningen er under bred evaluering i regi av bl.a. Norges forskningsråd. Ordningens konsekvenser for arbeidsmarkedet er ett av aspektene som belyses. Som barne- og familieministerens redegjorde for i

spørretimen 2. februar i år, vil det bli gitt en samlet oppsummering av evalueringen antakelig våren 2001. Når denne evalueringen foreligger, vil det være aktuelt å vurdere tiltak for å motvirke uheldige utslag.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Jeg vil takke finansministeren for svaret. Jeg deler finansministerens bekymring over at veksten i arbeidsstyrken ser ut til å ha stagnert. Det er jo et meget urovekkende signal for vår framtidige velferdsstat. Bare for å opprettholde dagens nivå på omsorgstjenestene vet vi at det er behov for flere tusen nye arbeidstakere. I romjulen offentliggjorde Norsk Sykepleierforbund en statistikk som viste at i underkant av 3 000 sykepleiere forlot yrket i fjor for å benytte seg av kontantstøtteordningen. Jeg regner med at statsråden er enig med meg i at framtidens politikk må gjøre det mer attraktivt å arbeide, og at de reformene vi iverksetter, må ha et helhetsperspektiv i seg i forhold til utviklingen på andre samfunnsområder.

Jeg vil derfor spørre finansministeren hva han ser for seg av endringer i kontantstøtteordningen, slik at det blir mulig å stimulere til økt sysselsetting i framtiden.

Statsråd Gudmund Restad: Jeg synes det er positivt at spørteren og jeg har en felles virkelighetsoppfatning når det gjelder utfordringen vi står overfor i den økonomiske politikken framover, at det er mangel på arbeidskraft som vil bli flaskehalsen. Jeg synes allikevel det er litt påfallende at man nå griper tak i akkurat kontantstøtten som det store problemet. Det er jo andre ordninger som Arbeiderpartiet verner sterkt om, som nok er et større problem når det gjelder arbeidsstyrken. Det gjelder bl.a. Arbeiderpartiets forslag til hva som burde erstatte kontantstøtten, nemlig en gradvis fordobling av foreldrepermisjonen. Når den ville være fullstendig gjennomført, ville det bety 30 000 færre i arbeid til enhver tid. Det ville derfor – hvis det skulle bli aktuelt – bli et langt, langt større problem for norsk økonomi enn det kontantstøtten er i dag.

S p ø r s m å l 8

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg har følgende spørsmål til landbruksministeren:

«Tre private fjørfebedrifter har meldt seg ut av merkeordningen til Stiftelsen Godt Norsk, fordi de mener den har vist en lemfeldig holdning i smuglerskandalen rundt Priors tidligere alliansepartner Light Food A/S. Det gis betydelige millionbeløp årlig fra det offentlige til ordningen.

Mener statsråden det er forsvarlig å bidra med tilskudd til en merkeordning der det er skapt stor usikkerhet om merkets verdi?»

Statsråd Kåre Gjønnes: Som det framgår av spørsmålet fra representanten Hedstrøm, har tre private fjørfebedrifter meldt seg ut av merkeordningen, med den begrunnelse at Stiftelsen Godt Norsk har «tatt parti» for

Prior i saken vedrørende smugling og ulovlig omsetning av kjøtt.

Denne saken er ennå ikke avsluttet, men informasjonen som er kommet fra Økokrim så langt, har ikke gitt Stiftelsen Godt Norsk grunnlag for sanksjoner mot Prior Norge. Heller ikke undersøkelsene som Godt Norsk selv har foretatt, gir så langt grunnlag for sanksjoner.

Smuglersaken vil etter alt å dømme bli brakt inn for rettsapparatet, og det er etter min vurdering naturlig at Stiftelsen Godt Norsk følger saken nøye og foretar en grundig vurdering av om Prior har brutt kravene til merkeordningen når saken er endelig avsluttet.

Godt Norsk-merket skal fungere som en garanti for at merkede produkter oppfyller bestemte krav til norsk opprinnelse på råvarene, samt spesifikke tilleggskrav til kvalitet som går utover lovbestede krav. Merkekravene skal innarbeides i et internt kvalitetssystem hos merkebrukerne.

Merkebrukerne har ansvar for løpende kontroll gjennom egenkontrollrutiner. I tillegg har Næringsmiddeltilsynet ansvaret for å følge opp at næringsmiddelbedriftene følger opp det offentlige krav. Stiftelsen Godt Norsk foretar minimum årlige oppfølgingsbesøk hvor de sikrer at merkebrukerne oppfyller kravene til Godt Norsk-merking.

Troverdigheten til merkeordningen er svært viktig. Selv om det synes å være lite sannsynlig at smuglerkjøtt kan ha blitt solgt i emballasje som har vært Godt Norsk-merket, er det meget beklagelig at det i det hele tatt finnes tvil om dette. Jeg er derfor glad for at Stiftelsen Godt Norsk har uttalt at de vil gå igjennom egne systemer for å se på hvilke lærdommer som kan trekkes ut av denne saken med hensyn til oppfølging, revisjon og kontroll innenfor merkeordningen.

Merkeordningen Godt Norsk ble opprettet i 1994 som en del av en strategi for å skape økt konkurransekraft for norske landbruksbaserte matvarer, og for å gi opprinnelses- og kvalitetsdokumentasjon overfor forbrukerne. Jeg mener det er forsvarlig å bruke offentlige midler til en slik strategi, bl.a. ut fra de mål for en forbrukerorientering av landbrukspolitikken som er trukket opp i St.meld nr. 19, Om norsk landbruk og matproduksjon, som ligger til behandling her i Stortinget.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Jeg kan jo delvis være enig i at hvis vi har et merke som står for kvalitet, og oppfattes som det av forbrukerne, er vi et stykke på vei. Men mange fjørfeprodusenter er engstelige for at oppstyret og uavklarte forhold mellom Prior og Light Food har bidratt til å sette Godt Norsk-merket i miskreditt. Emballasjen har tidligere av mange vært oppfattet som et kvalitetssertifikat. Jeg viser til en uttalelse fra lederen i Norsk Kalkunforum, Konrad Bjoner:

«Jeg er livredd for Godt Norsk-merket vårt. At det kan ha mistet tillit er det verste med smuglerskandalen.»

Vi vet, som også statsråden var inne på, at denne saken tar tid. En rettslig behandling av forelegget vil trolig

ikke kunne finne sted før til høsten. Tidsfaktoren er jo utrolig viktig. Hvis denne saken skal rulle og gå, er det veldig viktig at departementet, som gir tilskuddene, gjør noe, f.eks. at de selv går inn og kontrollerer rutiner og ser på hvordan ordrene styres når det gjelder emballasje.

Statsråd Kåre Gjønnes: Jeg er enig med representanten Hedstrøm i at tilliten til merket er avgjørende i forhold til hva Godt Norsk skal kunne stå for i framtiden. Nå er Stiftelsen Godt Norsk en stiftelse med eget styre og representantskap, som har et eget ansvar for å forvalte disse ordningene gjennom de tiltak de har for å kontrollere at dette blir ivarettatt på riktig måte.

Men det betyr ikke at statsråden fraskriver seg et ansvar – også ut fra at vi bidrar med penger – for å følge dette nøyte. Men så langt er det altså ikke avdekket forhold eller kommet fram opplysninger som tilsier at Godt Norsk-merket er blitt misbrukt, og ut fra den situasjonen vil det være veldig vanskelig for statsråden å foreta sanksjoner mot en bedrift på dette tidspunktet. Vi må avvente den behandling som eventuelt kommer gjennom rettsapparatet. Om det dukker opp nye ting, vil naturligvis statsråden også reagere.

S p ø r s m å l 9

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Gunnar Halvorsen til forsvarsministeren, vil bli besvart av landbruksministeren på vegne av forsvarsministeren.

Gunnar Halvorsen (A): Jeg har følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Oppslag i Verdens Gang den senere tid retter personlige anklager mot norsk militært personell for handlinger utført i internasjonal tjeneste, samt oppslag om trusler mot norsk militært personell som har vært involvert i tragiske ulykker under internasjonal tjeneste. I begge disse sakene kan støtte til det involverte norske personellet synes totalt fraværende fra den politiske ledelsen i departementet.

Er statsråden bekymret over rekrutteringseffekten av slike oppslag?»

Statsråd Kåre Gjønnes: Sikkerheten og omsorgen for norsk personell som tjenestegjør i internasjonale fredsoperasjoner, er meget høyt prioritert for enhver politisk ledelse i Forsvarsdepartementet. I sin ytterste konsekvens er dette også en sentral forutsetning for å kunne opprettholde fremtidig rekruttering til internasjonale operasjoner. Denne oppmerksomheten fra departementets nåværende politiske ledelse gjelder også i de saker som spørsmålet antas å bygge på.

For så vidt gjelder norsk medvirkning i internasjonale operasjoner, skjer vår deltakelse på et folkerettslig grunnlag, og innenfor en bred internasjonal ramme. Vår medvirkning i Kosovo skjedde innenfor rammene av en legitim NATO-operasjon, og etter Stortingets tverrpolitiske tilslutning. Dette budskapet, herunder også støtten til det norske personellet, har forsvarsministeren gitt ut-

trykk for ved gjentatte anledninger i forbindelse med vår deltakelse i bl.a. Kosovo, både under luftoperasjonen og senere i forbindelse med KFOR.

Forsvarsdepartementet er, i samarbeid med Forsvarets overkommando, løpende orientert om pågående operasjoner. Forsvarsministeren orienteres umiddelbart ved alle ulykker av alvorlig art. Dermed kan politisk ledelse til enhver tid også vurdere behovet for iverksettelse av tiltak, og statsråden vil understreke at informasjon til pårørende og særskilt støtte til personellet har høy prioritet. Forsvarets overkommando vil hele tiden ivareta sitt alminnelige ansvar for vårt personell i utenlandstjenesten. Forsvarsministeren har også vært direkte engasjert, uten at det alltid har vært naturlig å informere offentligheten om dette. Forut for løslatelse av den norske KFOR-offiseren i Makedonia arbeidet Regjeringen meget aktivt. Forsvarsministeren var her også selv direkte engasjert gjennom samtaler med bl.a. den øverstkommanderende for NATO i Europa, den amerikanske forsvarsminister og NATOs tidligere generalsekretær.

Forsvarsministeren har ved selvsyn på reiser til Kosovo, Makedonia, Bosnia og Italia møtt norsk personell i internasjonal tjeneste, og er imponert over den kvalitet som vårt personell står for. Fortsatt støtte og omsorg til personellet er en selvsagt ting for statsråden, også i tiden framover. Det er Regjeringens overbevisning at en slik prioritering vil bidra til å opprettholde en fortsatt god rekruttering til norsk deltakelse i internasjonal tjeneste.

Gunnar Halvorsen (A): Jeg takker for svaret. Det var fint at landbruksministeren ville svare på vegne av kollegiet.

Det som er hovedpoenget med spørsmålet, er om både storting og regjering vil ta på seg et ansvar overfor mannskap som har vært innblandet i krig og død, og som så kommer hjem til Norge etter endt tjeneste i FN- eller NATO-opdrag – som altså kan være krig med brutalitet og død. Da er det viktig at ikke mediene får herje med enkeltmennesker, som jo har opptrådt på vegne av fellesskapet og Norge, uten at de får politisk oppbakking. Jeg vil på vegne av meg selv, og forhåpentligvis Stortinget, forsvare soldater offentlig. Vil Regjeringen som en utøvende makt også gjøre det?

St.meld. nr. 38 for 1998-99 om internasjonale operasjoner legger opp til at vi skal ha tusener av soldater i beredskap og klare til kamp. Jeg er bekymret for de signaler det gir til mannskap som skal skrive kontrakt, når det politiske samfunn ikke står bak.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Kåre Gjønnes: Jeg ber om forståelse for at jeg nå er inne på et fagområde som jeg ikke arbeider med daglig. Men når det gjelder spørsmålet om det offentlige tar på seg et ansvar for oppfølging av personalet også etter at de er kommet hjem, er det ikke spørsmål om å ta på seg det ansvaret, for det ansvaret har naturligvis det norske samfunn, den norske stat og den norske regjering også i dag.

Spørsmål nr. 2 gjaldt – for å bruke spørrerens uttryksform – å bli herjet med av media, og på hvilken måte ansvarlige myndigheter vil stille opp i den sammenhengen. Jeg vil tro at enhver statsråd, også forsvarsministeren, vil vurdere den enkelte situasjon og på hvilken måte det er mest hensiktsmessig å gi uttrykk for sin støtte og oppbakking av det mannskapet som er kommet hjem, og er i en helt ny situasjon.

Jeg viser for øvrig til svaret, der forsvarsministeren klart har gitt uttrykk for det engasjementet som hun har i forhold til mannskapet – naturligvis i forhold til dem det gjelder, men også med tanke på rekruttering til denne typen oppgaver i framtiden.

S p ø r s m å l 1 0

Fra representanten Hallgeir H. Langeland til forsvarsministeren:

«I ordinær spørretime 6. mai 1998 tilbakeviste forsvarsministeren at Globus II (Vardø-radaren) var en del av USAs rakettforsvar. Det ble dessuten presisert at radaren var under norsk kontroll. Professor Ted Postol sier til Bergens Tidende 10. februar 2000 at dette ikke er i samsvar med virkeligheten.

Er Globus II under full norsk kontroll, og kan statsråden tilbakevise at den kan bli brukt som en del av USAs rakettforsvar?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 1 1

Jan Johnsen (H): Jeg har følgende spørsmål til justisministeren:

«I avisen Grannar 31. januar 2000 kunne vi lese om et tyveri av åtte verdifulle bilder fra Etne Hotell. Da hotellet meldte fra til politiet om at de trodde tyven befant seg på hotellet, fikk de til svar at politiet ikke rykket ut på saker der det ikke stod om liv eller død.

Er det slik vi skal ha det her i landet, og hvis det er det, vil statsråden sørge for at dette blir kjent for det norske folk?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Politiet må alltid foreta en nøye vurdering og prioritering av hvilke saker de skal rykke ut i. Jeg vil understreke at politiet skal rykke ut i saker som ikke tåler utsettelse, men av og til kan det være slik at politiet og den som melder fra om uregelmessigheter, kan ha ulik oppfatning av hva som kan utsettes.

Politimesteren i Hordaland har utarbeidet en meddelelse for å samordne kriterier for bruk av overtid i sitt politidistrikt, som denne saken også refererer seg til. Denne meddelelsen er hjemlet i sentrale rundskriv til politiet og slår bl.a. fast at overtid bare kan nyttes når det er nødvendig å rykke ut i en politisak som ikke tåler utsettelse.

I foreliggende sak vurderte vakthavende tjenestemann at denne saken kunne tåle utsettelse.

Den aktuelle saken er neppe egnet som grunnlag for generalisering av hvordan vi har det eller skal ha det i

kampen mot vinningskriminalitet her i landet. På bakgrunn av de opplysninger som foreligger i saken, og mitt kjennskap til hvordan norsk politi arbeider, ser jeg heller ingen grunn til at denne saken skal bli stående som et eksempel på gal prioritering. Det foreligger ingen formell anmeldelse i saken, og de forsvunne bildene er kommet til rette.

Jeg vil ellers legge til at Hordaland politidistrikt har meget gode resultater med hensyn til straffesaksbehandling i 1999. Antallet oppklarte forbrytelser er meget høyt sammenlignet med landsgjennomsnittet.

Jan Johnsen (H): Ut fra svaret til ministeren forstår jeg at han synes det er OK at man bryter seg inn og stjeler, og at politiet eventuelt tar affære dagen etter. For dem dette gjelder, er det frustrerende. De ringer til politiet for å få hjelp der og da, og da synes jeg politiet bør rykke ut og gjøre det som er jobben deres, nemlig å fukke de kjeltringene som er ute og går. Men det er altså tydelig at ministeren ikke mener det. Hvis min oppfatning her er riktig, ber jeg ministeren bekrefte det fra talerstolen.

Statsråd Odd Einar Dørum: Nå har representanten for sikkerhets skyld både stilt og besvart spørsmålet til meg, så nå skal jeg tillate meg å besvare spørsmålet ut fra saken.

Vi snakker om Hordaland politidistrikt, et av de mest effektive politidistrikter i Norge når det gjelder oppklaring og kamp mot vinningskriminalitet, et distrikt som jobber systematisk for å få ned behandlingstiden når det gjelder straffesaker, og hvor det i denne konkrete saken forelå en lokal vurdering om at etterforskning kunne tåle å vente til neste dag. Så konstaterer jeg at det kom ingen anmeldelse, og etter en stund kommer bildene til rette.

Å konstatere at en lokal vurdering er gal når den er gjort lokalt og med bakgrunn i et skjønn, går jeg selvfølgelig ikke inn på, for skjønnet ligger lokalt. Når det samtidig skjer i et politidistrikt som bestreber seg til det ytterste for å bekjempe vinningskriminalitet, og som også når gode resultater, burde man heller si det slik: Hva kan man lære av Hordaland politidistrikt andre steder? For dette politidistriktet har til tross for meget lav bemanning oppnådd gode resultater. Jeg vil benytte sjansen til å rose Hordaland politidistrikt.

Presidenten: Spørsmål 12 vil bli besvart senere.

S p ø r s m å l 1 3

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg har følgende spørsmål til justisministeren:

«Store narkotikamengder flommer inn over landet via E6 i Østfold ved Svinesund. 8. februar 2000 ble en kurer, norsk statsborger av makedonsk opprinnelse, stoppet ved Svinesund tollsted med fem kilo heroin til en gateverdi av 20 mill. kroner. Internasjonale bander viser interesse for Norden fordi prisene er lave i andre markeder.

Hvilke tiltak planlegger statsråden for å møte denne utviklingen?»

Statsråd Odd Einar Dørum: Regjeringen prioriterer kampen mot organisert kriminalitet høyt. Dette gjelder i særdeleshet kampen mot narkotika. Jeg vurderer kontinuerlig ulike tiltak for å forebygge og bekjempe denne alvorlige kriminaliteten.

Justisdepartementet har lagt til rette for at politiet nå endelig har fått et godt grunnlag for bekjempelse av organisert kriminalitet. Jeg vil her nevne de endringer i straffeprosessloven og straffeloven som gjennom Ot.prp. nr. 64 for 1998-99 er foretatt i forhold til etterforskningsmetoder. Disse omhandler bl.a. telefonavlytting, teknisk sporing og hemmelig ransaking. Det er også lagt til rette for politiets praktiske gjennomføring av avlytting av mobiltelefoner samt at det pågår utredning om vitnebeskyttelse og bruk av anonyme vitner.

For å ramme den grenseoverskridende, organiserte kriminaliteten er det også viktig å ramme det økonomiske utbyttet fra slik kriminalitet. Dette er nå ivare tatt gjennom endring i reglene om inndragning av utbytte, hvor målsettingen er at slikt utbytte skal inndras i flere tilfeller og i større omfang enn tidligere. Endringen innebærer også omvendt bevisbyrde på visse vilkår. Regjeringen har også nylig fremlagt en handlingsplan mot økonomisk kriminalitet, hvor bl.a. tiltak for slik inndragning er omhandlet sammen med tiltak for bekjempelse av hvitvasking av utbytte fra kriminell virksomhet.

Når det gjelder internasjonalt politisamarbeid, deltar Norge aktivt og målrettet i dette. Justisdepartementet har nylig fremlagt St. meld. nr. 18 for 1999-2000 Om Norges deltagelse i internasjonalt politisamarbeid, basert på Regjeringens beslutning om å ta initiativ overfor EU med sikte på forhandlinger om en tredjelands samarbeidsavtale med Europol.

Norge er dessuten sterkt engasjert i det nordiske politi- og tollsamarbeidet og har for tiden formannskapet i dette samarbeidsforumet. Justisdepartementet har også tatt initiativ til et samarbeidsprosjekt mellom Kripas, Oslo politidistrikt og andre berørte politidistrikter knyttet til målrettet bekjempelse av heroininnførsel til Norge utført av kriminelle etniske kosovoalbanske grupperinger.

For ytterligere å bedre samordningen og koordineringen av den nasjonale innsatsen mot grenseoverskridende organisert kriminalitet, nedsatte Justisdepartementet høsten 1999 en arbeidsgruppe for utredning av dette. Innstillingen fra arbeidsgruppen foreligger, og man foreslår der et eget råd, Rådet mot organisert kriminalitet. Denne saken er på høring til 1. mars. Når høringsuttalelsene foreligger, vil Justisdepartementet foreta en hurtig behandling av forslagene.

Jeg vil også understreke den betydningen opprettelsen av et politidirektorat vil ha i kriminalitetsbekjempelsen. Bedret samordning og koordinering av totale ressurser er her vesentlige elementer.

Gjennom summen av de tiltak jeg nå har nevnt, mener jeg at grunnlaget for en mer effektiv og målrettet be-

kjempelse av grenseoverskridende organisert kriminalitet skal være lagt.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Det var et bredt sett av virkemidler han nevnte, og det er selvfølgelig positivt isolert sett og i sum. Allikevel er det bekymringsfullt når vi ser på statistikk for Norden, at man aldri har gjort så mange og så store heroinbeslag. Ja, men da tar man mer, vil man kanskje si. Men det faktiske forhold er nok at tilstrømmingen er enorm fordi narkotikasyndikatene ser at bunnen har gått ut av markedet i Europa, og i Norden får man ennå relativt høye priser.

Som østfolding vil jeg påpeke at vi har mange grenseoverganger landeveien til Norge via Østfold. Vi vet også at utenlandstoget benyttes og at kurerer går av i Halden, Sarpsborg, Fredrikstad og Moss for å unngå tollkontrollen på Oslo S. Det er en massiv tilstrømming av narkotiske stoffer som bidrar til å skade norsk ungdom. Så jeg vil spørre statsråden om nødvendige kontrollaksjoner på utenlandstogene og ved Svinesund for å forsøke å oppnå større avskrekkingseffekt også tas med i disse vurderingene som foretas.

Statsråd Odd Einar Dørum: Representanten Hedstrøm og jeg deler oppfatningen av hva som er i ferd med å skje mot Norge. Og vi har nylig faktisk hatt en gruppe fra departementet på høyt nivå for å gå til noen av heroinets hjemland for å se på kampen som utføres der, bl.a. Thailand og Pakistan. Jeg er også gjennom de kontakter vi har hatt med russisk politi, klar over det som passerer grensene på vei mot vårt land.

Jeg har også ved selvsyn på besøk i Halden politidistrikt og sammen med tollvesenet på Svinesund sett hvordan virksomheten foregår, slik at jeg skal ta med meg alle gode ideer som representanten Hedstrøm har kommet med når det gjelder politioperativ oppfølging. Når jeg viste til at Oslo politidistrikt og andre politidistrikter samarbeider, er det nettopp fordi vi er oppmerksom på at man må gjøre det for å møte den grenseoverskridende kriminaliteten. Det var nylig også i departementets regi et større arbeidsseminar hvor man drøftet praktiske spørsmål i denne sammenheng. Dette sier jeg bare for å understreke at dette tar vi alvorlig, og jeg oppfatter at representanten Hedstrøm har et engasjement som jeg deler.

Presidenten: Spørsmål 14 vil bli besvart senere.

S p ø r s m å l 1 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Erling Brandsnes til kirke-, utdannings- og forskningsministeren, vil bli tatt opp av Sylvia Brustad.

Sylvia Brustad (A): Jeg vil få stille følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«Samfunnsengasjerte elever i videregående skole, blant annet i Hedmark, straffes med fravær når de deltar i

politisk eller annen demokratifremmende virksomhet som pågår i skoletida. Fraværspraksisen er også noe ulik fra skole til skole.

Mener statsråden det er riktig at elever i videregående skole skal bli straffet med fravær for å delta i politisk eller annen demokratifremmende virksomhet, som for eksempel Ungdommens fylkesting?»

Statsråd Jon Lilletun: Svaret på spørsmålet fra representanten Brandsnes, framsett av representanten Brustad, er nei; eg meiner ikkje det er rett at elevar i vidaregåande skule skal verte straffa med fravær for å delta i politisk eller anna demokratifremjande verksemd. Dette vil eg grunngje på følgjande måte:

Reglane om føring av fravær er fastsette i forskrifta til opplæringslova.

Det følgjer av forskrifta § 4-28 fjerde leddet at det ikkje skal forast fravær for opp til i alt 14 dagar i skuleåret når eleven t.d. har teke del i arbeid som tillitsvald i landsdekkjande organisasjonar eller elevorganisasjon på regionalt plan eller på landsplan. Det er ein føresetnad at fraværet bør søkjast kompensert ved eigen innsats frå eleven, tilrettelagt av skulen.

Deltaking i eit tiltak som t.d. Ungdommens fylkesting er ikkje spesielt omtala i forskrifta. Men intensjonen bak reglane om fravær og føring av fravær er å gjere det mogleg for ungdom under vidaregåande opplæring å kunne ta del i ulike former for organisasjonsarbeid og i politisk eller anna demokratifremjande verksemd.

Forskrifta opnar òg for, jf. § 4-28 tredje leddet, at eleven kan utføre organisert eller sjølvstendig studiearbeid, derunder skuleadministrative gjeremål, etter avtale med faglærar eller rektor, utan at dette vert rekna som fravær.

Denne regelen gjev eit romsleg høve for skulen til å tilretteleggje opplæringa slik at deltaking i m.a. politisk eller anna demokratifremjande verksemd kan reknast som ein del av opplæringa. Det er mogleg for skulen å leggje til rette for ulike former for opplæring.

Departementet er no i gang med ein omfattande revisjon av heile kapitlet om vurdering i forskrifta til opplæringslova. Problemstillinga om fravær og føring av fravær er allereie med i dette arbeidet. Eg vil i dette arbeidet m.a. vurdere om det er naudsynt å endre nokre av formuleringane i forskrifta når det gjeld fravær for å ta del i demokratifremjande arbeid.

Sylvia Brustad (A): Jeg er glad for at statsråden nå, etter faktisk ganske lang tids korrespondanse mellom departementet og meg selv, åpner for å endre formuleringene i forskriftene. For det som er problemet, er at det i tillegg praktiseres veldig ulikt fra skole til skole, også innad i de samme fylkene. Forskriften hjemler, som statsråden redegjorde for, fravær for deltakelse i landsomfattende organisasjoner og elevorganisasjoner. Men problemet er at Ungdommens fylkesting faller utenfor dette, i hvert fall slik det praktiseres av en del skoler i en del fylker.

Jeg er glad for at statsråden deler mitt syn på at det selvfølgelig må være slik at vi oppfordrer ungdom til å delta i demokratifremmende arbeid, men da må vi altså sørge for at de får det til i praksis.

Mitt tilleggsspørsmål blir da: Vil statsråden i tillegg til å gjøre noe med det i praksis, som jeg forventer at han nå gjør, også ta et initiativ overfor fylkene og skolene i dette landet slik at det blir helt klart at det er tillatt å delta i Ungdommens fylkesting og annet politisk arbeid, og at vi nå slipper ulik praksis fra skole til skole, slik tilfellet er i dag?

Statsråd Jon Lilletun: Eg skal ikkje tøye tida i dag, for eg har skjont at det er mange spørsmål. Svaret er kort og enkelt: Ja.

S p ø r s m å l 1 6

Sonja Irene Sjøli (H): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsminister Lilletun:

«En rapport som Norges byggforskningsinstitutt har utført på oppdrag fra Delta-senteret, viser at den fysiske tilgjengeligheten til våre universiteter er så dårlig at funksjonshemmede studenter møter til dels alvorlige vanskeligheter. Det er grunn til å tro at det også ved de andre utdanningsstedene er store mangler.

Hva vil statsråden gjøre for å bedre tilgjengeligheten slik at funksjonshemmede får de samme mulighetene til høyere utdanning som funksjonsfriske?»

Statsråd Jon Lilletun: Norges byggforskningsinstitutt har, som representanten Sjøli viser til, nylig lagt fram ein rapport om tilgjengen ved universiteta og studentbyane i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø. Rapporten er truleg òg aktuell når det gjeld tilhøva ved andre lærestader i landet. Målsetjinga til Regjeringa er at funksjonshemma utan vanskar skal ha tilgjenge til lærestadene. Rapporten syner at denne målsetjinga enno ikkje er nådd. Alle bygg, anlegg og lokale bør vere fysisk tilgjengelege for alle studentar, og funksjonshemma bør ikkje ha problem i så måte. Høgskular og universitet skal arbeide med å leggje tilboda til rette for funksjonshemma. I Regjeringa sin handlingsplan, St.meld. nr. 8 for 1998-99, vart institusjonane pålagde å utvikle handlingsplanar for funksjonshemma i løpet av 1999. Slike handlingsplanar skal òg innehalde tiltak for fysisk tilrettelegging der dette er naudsynt. Departementet har bede lærestadene om tilbagemelding om arbeidet med handlingsplanar. På bakgrunn av slike tilbagemeldingar vil det verte vurdert om det er naudsynt med ytterlegare oppfølging i høve til lærestadene.

I tillegg har departementet i tildelingsbrev til institusjonane føresett at minst 5 pst. av løyvinga til vedlikehald vert nytta til å leggje bygg og lokale betre til rette for funksjonshemma studentar.

Gjennom oppfølging av aktuelle tiltak i St.meld. nr. 8 vonar eg at tilgjengen til høgare utdanning allment skal bli betre for funksjonshemma. I tillegg vil eg vise til at

det før helga vart halde ein konferanse på Hamar om dette temaet. Eg har elles teke initiativ til oppretting av eit brukarforum for funksjonshemma studentar i høgare utdanning. Forumet vil ha representantar frå brukarsida, universitet og høgskular og departement. Forumet skal drøfte informasjon og problem som er knytte til funksjonshemma i høgare utdanning, og fremje forslag til tiltak. Her er det òg naturleg at spørsmål som gjeld fysisk tilgjenge til høgare utdanningsinstitusjonar, blir tekne opp.

Rapporten frå Norsk byggforskningsinstitutt omfattar òg tilhøva i studentbyane og ved universiteta. Det er ei erkjenning at bygging av bustader tilpassa funksjonshemma fører til auka kostnader i høve til vanlege hybel-einingar, noko det no er teke betre omsyn til i den nye tilskotsordninga. Det er viktig at funksjonshemma får tilbod om studentbustader slik at dei kan delta aktivt i studentmiljøet. I budsjettet for 2000 vart det varsla ein handlingsplan for bygging av studentbustader, og i denne planen vil bustader for funksjonshemma verte prioriterte. Eg reknar med at handlingsplanen vert lagd fram på vårparten.

Sonja Irene Sjøli (H): Jeg takker statsråden for svaret.

Det er riktig som det blir sagt, at målsettingen ikke er nådd. I sin innstilling til St.meld. nr. 8 sa sosialkomiteen at tilgjengeligheten ved utdanningsinstitusjonene måtte utbedres snarest, og vi sa også at lik rett til utdanning også for funksjonshemmede måtte være en prioritert oppgave hvis man skal nå målsettingen om at flest mulig funksjonshemmede skal komme i lønnet arbeid.

Når det gjelder denne handlingsplanen, som statsråden var inne på, har jeg erfart at det ikke er stilt noe krav fra departementet om hvordan den skal være, og vi vet heller ikke noe om hvilke kriterier departementet skal vurdere dette etter. Hvem skal den forplikte? Hvilken status vil denne handlingsplanen ha? Hvilket tidsperspektiv ser statsråden for seg? Det er spørsmål jeg gjerne vil ha svar på. Og et annet er: Han sa at 5 pst. av vedlikeholdsbevilgningene skulle avsettes til utbedringer. Synes ikke statsråden det kanskje er litt lite i forhold til den gamle bygningsmassen som vi faktisk opererer med?

Statsråd Jon Lilletun: Når det gjeld tidsperspektivet for tilbakemeldinga på handlingsplanane, reknar eg med at departementet skal ha ferdig ei oversikt over dette i løpet av dette semesteret.

Når det gjeld om 5 pst. er mykje eller lite, er det faktisk ganske mykje. For dersom ein ser på totalvedlikehaldet og ein kvart år faktisk no øyremerkjer 5 pst., er det grunnlag for store forbetringar ut frå det. Det er heilt rett at her var det mykje å ta fatt i. Fyrst har me handlingsplanane, vi skal evaluere dei, og så skal me sjå om det er naudsynt med ytterlegare pålegg. Når det gjeld desse 5 prosentane, meiner faktisk eg at det er ganske mykje.

S p ø r s m å l 1 7

Grete Knudsen (A): Jeg vil stille følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«NRKs Kulturnytt opplyser at ulovlig visning av spillefilm på video er utbredt i skoler, som ledd i undervisningen.

Vil statsråden ta initiativ til en opprydding som sikrer at åndsverkloven blir ivaretatt vis à vis skolenes praksis?»

Statsråd Jon Lilletun: Representanten Grete Knudsen reiser spørsmål knytt til ein mogleg praksis som inneber brot på rettar etter åndsverklova. Som kjent slår denne lova m.a. fast kven som har retten til eit åndsverk, avgrensingar i retten for ein viss bruk av åndsverk, t.d. for kopiering til privat bruk, og avgjerder om avtalar om bruk av åndsverk, m.a. til undervisningsformål. Med andre ord fastset lova rettstilhøvet mellom private partar.

Dersom det skjer uheimla bruk, vil det vere ei sak mellom skuleeigar, dvs. kommunar eller fylkeskommunar, og rettshavarane. Ei undersøking som Norwaco – Organisasjon for rettighetshaver til audiovisuelle verk – har gjort, tyder på at det i praksis skjer brot på lova når det gjeld framvising av spelefilmar i undervisninga.

Representanten Knudsen ber òg om at eg tek initiativ til ei opprydding som sikrar at åndsverklova vert ivareteken vis-à-vis skulane sin praksis, og det vil eg gjere. Eg vil be dei statlege utdanningsdirektørane ta kontakt med kommunane og fylkeskommunane og gjere dei merksame på det lova seier om bruk av spelefilmar i undervisninga.

Grete Knudsen (A): Jeg takker statsråden for et konstruktivt svar på et vanskelig problemområde. Flere skoler, enten det nå er filmhøgskoler eller andre, bruker video til bl.a. spillefilmer som ledd i det faste utdanningsarbeidet. Dette er jo et utdanningsanliggende og ikke et kulturanliggende, og jeg mener også, som statsråden, at da er det KUF som er ansvarlig for skolen.

Når det gjelder skrift og bøker, har faktisk departementet på vegne av skolen inngått en avtale, den såkalte Kopinor-avtalen, og jeg vil spørre statsråden om noe lignende muligens kunne ivareta at skolene kunne fortsette sin bruk av video, men samtidig også ivareta den viktige åndsverkloven.

Statsråd Jon Lilletun: Representanten Knudsen nemnde ein institusjon som opplagt er vårt ansvar, og vi må òg sjølv sagt ta ansvar for å rydde opp i dei statlege institusjonane – eg nemnde i stad kommunar og fylkeskommunar, men dei institusjonane vi er eigarar av, er sjølv sagt òg eit ansvar for oss.

Når det gjeld parallelliteten til Kopinor, kan det vere mange ting som kan sjåast likt. Ut frå at kommunane og fylkeskommunane er den store skuleeigaren, vart Kopinor-avtalen etter drøftingar og forhandlingar med KS overført til KS for to år sidan. Eg meiner difor at det prinsipielt er rett og naturleg at KS i så fall får forhandle fram ein avtale som er parallell til Kopinor-avtalen.

Vi medverkar gjerne til samtalar med KS om det spørsmålet.

Presidenten: Spørsmål 18 vil bli besvart senere.

S p ø r s m å l 1 9

Petter Løvik (H): «Støyperibransjen i Norge utdannar i dag fagarbeidarar ved Skandinaviska Gjuteriskolan i Jönköping. På grunn av vanskeleg økonomi er framtida for dette viktige tilbodet usikker. Det hastar med å få ei avklaring av spørsmålet for å sikre norsk ungdom og norsk støyperibransje eit tilbod også etter år 2000.

Kva vil statsråden gjere for å sikre dette tilbodet, og kva tid vil det kome ei endeleg avklaring?»

Statsråd Jon Lilletun: Gjuteriskolan i Jönköping er i dag eit nordisk kompetansesenter innanfor støyperifaga og gjev opplæring for lærlingar og bedrifter i dei nordiske landa. Departementet sitt engasjement ved Gjuteriskolan går tilbake til tidleg på 1980-talet og er knytt til fagopplæringa sitt behov for teoretisk kompetanse på eit område kor det ikkje er etablert eit tilbod i Noreg.

Dei siste 20 åra har departementet kvart år gjeve økonomisk tilskott til Gjuteriskolan i Jönköping. Dette har vorte gjort i form av årlege tilskott direkte til skulen til materiell og utstyr. I tillegg vart det i perioden 1993-1997 gjeve i underkant av 1 mill. kr i tilskott til særskilde investeringar. Vidare er det gjeve tilskott til Teknologibedriftenes Landsforening og Fellesforbundet til deira bruk av Gjuteriskolan som opplæringscenter for norske lærlingar i støyperifaga. Tilskott frå departementet har dekt undervisnings- og administrasjonskostnader.

Opplæringa på Gjuteriskolan er ein del av opplæringa i bedrift i støyperifaga. Innanfor desse faga har det vorte nødvendig å hente fagleg kompetanse frå ressursmiljø utanfor bedriftene. Det er på denne basis departementet gjennom fleire år har gjeve økonomisk støtte for å oppretthalde det sterke støyperifaglege opplæringsmiljøet som er på Gjuteriskolan.

Jönköping kommune har teke initiativ til å reforhandle avtalen som regulerer forholdet mellom Gjuteriskolan og dei norske brukarane, dvs. Teknologibedriftenes Landsforening og Fellesforbundet. Departementet har motteke innspel frå Jönköping kommune, men har behov for å sjå nærare på korleis vi ynskjer å delta i samarbeidet om Gjuteriskolan for framtida.

Departementet vil difor bruke år 2000 til å gjennomgå ordninga. Det er no for tidleg å seie noko om utfallet av denne gjennomgangen. Inntil det er teke ei avgjerd i denne saka, vil departementet dekkje utgifter til administrasjon, undervisning og leige av hyblar ved Gjuteriskolan i Sverige. Departementet tek sikte på å avklare saka innan utgangen av 2000.

Petter Løvik (H): Eg takkar statsråden for svaret.

Støyperibransjen er viktig på mange område i det norske samfunnet: 2 000 tilsette, 2 milliardar kr i omsetning og ein eksportdel på 50 pst. i ein veldig konkurranseutsett marknad. Dette krev ei veldig god fagutdanning, og sidan det er få elevar, er det lite som talar for å opprette eit fullgodt norsk tilbod. Derfor er, som statsråden også var inne på, det skandinaviske samarbeidet veldig positivt.

Bakgrunnen for det spørsmålet som eg tok opp i dag, er at bransjen føler at framtida er litt uvisst. Eg håper at statsråden iallfall kan garantere at norske elevar og bedrifter framleis skal ha tilgang til dette tilbodet også etter 2000, at ikkje det er uvisst, og dernest at vi må få rask behandling og avgjerd slik at både bedrifter og andre kan begynne å rekruttere folk til dette fagtilbodet også etter 2000.

Statsråd Jon Lilletun: For det første vil eg her og no stadfeste at tilbodet sjølvsagt vert halde ved like i år, då vi betalar som vi tidlegare har gjort til denne skulen. Det andre er at det sjølvsagt skal finnast eit slikt tilbod òg i framtida, etter 2000, med tilsvarende kvalitet.

Vi erkjenner, som representanten Løvik peikar på, at dette er ein viktig bransje med gode framtidsutsikter som må sikrast tilstrekkeleg med kompetent personale.

Det vi likevel ser på, er om det er naturleg å tilretteleggje for dette tilbodet i Noreg. Ut frå argumentasjonen til representanten Løvik kan vel mykje tyde på at det ikkje umiddelbart ser ut som den mest naturlege løysinga, men det er altså det vi går gjennom. Og tilbodet til industrien og til næringa skal òg finnast etter år 2000.

Presidenten: Vi går nå tilbake til to av de spørsmålene vi har skjøvet på på dagsordenen. Det er spørsmål 12 fra representanten Asmund Kristoffersen til justisministeren og spørsmål 14 fra Ola D. Gløtvold til justisministeren. Disse spørsmålene vil bli besvart av samferdselsministeren som rette vedkommende.

S p ø r s m å l 1 2

Asmund Kristoffersen (A): Spørsmålet går til samferdselsministeren:

«Fra media er det kjent at en kommunelege i Sula kommune i Møre og Romsdal ble fratatt sitt førerkort etter at han overtrådte fartsgrensen da han kjørte sammen med en ambulanse for å være parat til å gi livgivende hjelp til en alvorlig syk person i ambulansen. En slik reaksjon ut fra vegtrafikkloven synes å være i strid med legens plikt, ifølge helselovgivningen. Hva kan statsråden tenke seg av tiltak for å unngå en slik uholdbar praksis?»

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er ikke ønskelig ut fra kun presseomtale å gi en kommentar til politiets reaksjon i denne konkrete saken. I og med at saken fortsatt er til behandling ved politiet og domstolen, ber jeg om forståelse for at jeg ikke kommenterer den.

Når det gjelder tiltak i forhold til problemstillingen legevakt/utrykningskjøring, vil jeg gjerne utdype dette i svaret på spørsmålet fra Ola D. Gløtvold, hvor det vil bli redegjort kort for vegmyndighetenes arbeid på dette området. Dette spørsmålet kommer da som neste spørsmål.

Asmund Kristoffersen (A): Det er vanlig å takke for svaret. Jeg må kanskje takke for et svar som jeg ennå

ikke vet hva blir, i og med at svaret også er knyttet til neste spørsmål, og jeg avventer det.

Men jeg vil bare si at jeg egentlig har reist dette spørsmålet på prinsipielt grunnlag, illustrert med det eksempel som går fram av spørsmålet. Jeg tror altså at en slik straffereaksjon som antydes her, som kanskje heller ikke er uvanlig i andre lignende saker, strider mot folks alminnelige rettsoppfatning. Det er et krav at legen skal handle resolutt og riktig når en situasjon krever det. Jeg synes at dette spørsmålet eventuelt, hvis det knytter seg til praksis, krever en oppfølging. Jeg er spent på å høre hva statsråden kan si. Hva slags framdrift ser statsråden for seg i denne saken?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg er helt enig i at det ikke var et utfyllende svar jeg var i stand til å gi på spørsmålet. Begrunnelsen for hvorfor det var slik, gav jeg i mitt hovedsvar.

Vi arbeider imidlertid på spreng i departementet med dette spørsmålet. Vi avventer nå det siste innspillet fra Vegdirektoratet, som jeg regner med vil komme til departementet snarest mulig. Departementet vil deretter ta endelig stilling til hvorvidt leger i kommunal legevaktjeneste skal gis adgang til å bruke eget privat kjøretøy som utrykningskjøretøy, med det regelverk de da vil være omfattet av, og de dispensasjoner som da vil være gitt. Jeg vil derfor få lov til å komme tilbake til dette i en senere omgang på generelt grunnlag.

S p ø r s m å l 1 4

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg vil stille samferdselsministeren følgende spørsmål:

«For kort tid siden ble en lege fratatt sitt førerkort fordi han fulgte etter en ambulans ved utrykning og ikke holdt fartsgrensen. Leger som må bruke privat bil ved akuttutrykninger, burde kunne få bilen utstyrt med varsellys og merking slik at de kan komme like raskt fram som politi og ambulans. Vil statsråden bidra til at så skjer?»

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg vil ikke kunne kommentere den aktuelle saken, noe som er i tråd med mitt svar på spørsmålet fra representanten Asmund Kristoffersen, og begrunnet i at forholdet etter hva jeg kjenner til, er under behandling av politiet.

I departementet vurderes det nå i hvilket omfang og på hvilke vilkår det eventuelt kan tillates å gi leger i kommunal legevaktjeneste adgang til å utstyre sin private bil med blålys. Det vurderes videre hvilke krav til kompetanse som skal settes for fører av utrykningskjøretøy, og hvordan slik kompetanseoppbygging rent praktisk kan gjennomføres. Dette er noen av flere forhold knyttet til et foreliggende forslag til revidert forskrift om godkjenning og registrering av utrykningskjøretøy og en ny forskrift om kompetansebevis for utrykningsførere.

Arbeidet med nytt regelverk har dessverre tatt svært lang tid og vil bli påskyndet. Det er imidlertid gjennomført en høring av forslag til nytt regelverk, og det tas sik-

te på at saken blir oversendt Samferdselsdepartementet fra Vegdirektoratet så snart som mulig. Departementet vil deretter ta endelig stilling til hvorvidt leger i kommunal legevaktjeneste skal gis adgang til å bruke eget privat kjøretøy som utrykningskjøretøy.

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg takker statsråden for svaret, og synes det var gledelig å høre at man nå vil sette fortgang i arbeidet med å få til en revidering av forskrift om godkjenning og registrering av utrykningskjøretøy og ny forskrift om kompetansebevis for slik utrykningskjøring. Jeg håper at dette nå vil skje raskt, og at Vegdirektoratet snarest mulig kan få saken videre til departementet, slik at departementet kan ta den opp, og vi får en forskrift som gir leger anledning til å følge ambulans og komme like raskt til et ulykkessted eller til et alvorlig sykdomstilfelle som andre aktuelle aktører. Jeg tenker da på både ambulans og politi. Lægeforeningens president har selv sagt at det ville være ønskelig for foreningens medlemmer og andre leger at man kunne komme fram til en slik ordning.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg kan forsikre at saken vil bli fulgt opp fra departementets side.

La meg også tilføye at jeg forstår den generelle debatten som pågår i samfunnet rundt de spørsmålene som er reist av de to siste spørrene. Det er naturlig ikke bare å skynde på prosessen, men å skape en avklaring som gir dem som blir tildelt utrykningskjøretøytillatelse, mulighet til å ta den i bruk, samtidig som de settes i stand til å håndtere et utrykningskjøretøys begrensinger når det gjelder regelverk. I den sammenheng er tildeling av blålys en del av et utrykningskjøretøys oppsett.

Presidenten: Vi går da over til spørsmål 20.

S p ø r s m å l 2 0

Signe Øye (A): Jeg skal få stille et spørsmål til samferdselsministeren:

«Østre linje i Østfold er en togstrekning som ikke blir prioritert fra NSB. Dette til tross for at det daglig er svært mange pendlere som reiser med toget, og at dette antallet er sterkt økende. Etter omlegging av nye ruter har antall avganger gått ned. Etter den siste omleggingen ved nyttår er det bare ståplasser fra Spydeberg/Knapstad til Oslo på pendlertogene om morgenen. Det samme er tilfelle fra Oslo om ettermiddagen. Dette er ikke akseptabelt. Hva har statsråden tenkt å gjøre med problemene?»

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg er ikke uten videre enig i at østre linje i Østfold ikke blir prioritert av NSB. Lokaltogene på strekningen Skøyen–Mysen har samme prioritet som lokaltogene på strekninger som Kongsberg–Eidsvoll, Spikkestad–Moss og Skøyen–Kongsvinger når det gjelder togmateriell og NSBs tilbud i forhold til etterspørselen. Det synes heller ikke å være slik at antall avganger har gått ned i forbindelse med ruteomlegginger. Etter det jeg har fått opplyst, har endrin-

ger som har blitt foretatt på strekningen Oslo–Mysen, resulter i flere avganger.

Det har vært en sterk vekst i antall reisende med tog de siste årene, spesielt gjelder dette som følge av ruteomleggingen høsten 1999. På årsbasis frakter nå lokaltogene rundt Oslo om lag en million flere passasjerer enn før ruteomleggingen.

Dette er en utvikling som selvsagt er svært gledelig for kollektivtransporten, men den har, slik representanten korrekt påpeker, ført til en trengselssituasjon på lokalto-gene. Rundt Oslo er det i dag i rushtiden en etterspørsel etter sitteplasser som langt overgår tilgjengelige seter. Østfoldbanen har flest fulle tog og merker følgelig problemet mest. Østre linje står imidlertid ikke i noen særstilling med hensyn til underkapasitet på sitteplasser. La meg tilføye at jeg har fått opplyst av NSB Kortdistanse at de benytter alt tilgjengelig vognmateriell i rushperiodene om morgenen og ettermiddagen i lokaltogtrafikken i Oslo-området.

I henhold til rammeavtalen mellom staten og NSB om statens kjøp av persontransporttjenester for perioden 1998-2001, har NSB bestilt 36 nye togsett, som vil bli satt i trafikk i 2001-2002. Disse togsettene vil bli satt inn i Oslo-området og på Jærbanen. Med innføringen av de nye togsettene vil kapasitetssituasjonen forbedres. Om det vil være behov for ytterligere kapasitetsøkning, vil være avhengig av og må vurderes i forhold til den videre utviklingen i antall togreisende.

Signe Øye (A): Jeg takker statsråden for svaret, men jeg må si at det var ikke mye oppløftende i det.

Det er faktisk ikke så mange tog på Østre linje at vi ikke klarer å følge med når det blir nedlagt et tog. Så derfor er det ikke riktig det statsråden sier. Ved forrige omlegging – ikke nå i januar, men forrige gang – ble det ett pendlertog mindre om morgenen, noe som selvsagt gjør at det blir enda trangere for dem som reiser.

Jeg mener at vi nå må ta Østre linjes problemer på alvor. Vi kan ikke forlange at folk skal stå i 45-50 minutter både når de reiser inn om morgenen og tilbake om kvelden. Det er veldig mange flere pendlere – en økning på 33 pst. bare på én stasjon – noe som gjør at dette er et problem. De som kontrollerer billetter, tør ikke å gå rundt i toget. Dermed må også NSB tape på dette.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg er fornøyd med enhver økning når det gjelder etterspørselen etter kollektivreiser. Så jeg må si at det gleder meg at etterspørselen etter togreiser har økt så sterkt som den har gjort. Jeg vil også minne om at jeg i mitt svar beskrev hva jeg så for meg når det gjaldt investeringer i 36 nye togsett, og at en betydelig del av disse vil bli satt inn i Oslo-området og dermed bedre situasjonen fra 2001-2002. La meg også si at kapasitetssituasjonen på Østfoldbanens Østre linje må ses i sammenheng med utviklingen av jernbanens kjørevei mellom Ski og Oslo, hvor det er behov for kapasitetsøkning i rushperioden. Regjeringen vil presentere de framtidige planene for investeringstiltak i kjøreveien i den kommende stortingsmeldingen om Nasjonal trans-

portplan for 2002-2011. Så her ser vi på kjørevei, og NSB ser på sitt materielltilbud.

S p ø r s m å l 2 1

Anneliese Dørum (A): Jeg vil få stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«I enkelte områder rundt Oslo Lufthavn Gardermoen har Oslo Lufthavn (OSL) målt betydelig høyere støy enn beregnet. Luftfartsverket har gjennom myndighetsvilkår og etterfølgende forsikringer overfor kommuner, grendelag og enkeltpersoner godtgjort at støy utover beregnede grenseverdier skal kompenseres med avbøtende tiltak.

Vil statsråden medvirke til at det snarest settes i verk støysisolerings tiltak i henhold til gitte skriftlige forsikringer?»

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: I forskrift om inn- og utflygingstraseer for Oslo Lufthavn Gardermoen er det blant annet gitt bestemmelser om åpningstid, bruk av rullebaner, motorbruk og operative bestemmelser, herunder fremgangsmåter ved utflyging og innflyging. Oslo Lufthavn AS er bemyndiget til å utøve støy- og traséovervåking, og de rapporterer månedlig fra støy- og traséovervåkingsanlegget.

Målinger så langt er i hovedsak i rimelig samsvar med beregningene. På sommerstid viser imidlertid erfaringene noe større andel avganger mot sør enn forventet. Dette gir noe høyere støy i områder sørøst av flyplassen.

Resultatene av pågående analyser av vindforholdenes betydning for valg av baneretning vil, sammen med innføring av bedre tilpassede prosedyrer og ny informasjon om trafikkmengde, være en viktig del av forutsetningene for oppdatering av de beregninger som skal danne grunnlag for vurdering av fasadeisolasjonstiltak.

Ifølge OSLs Miljøoppfølgingsprogram skal OSL avslutte og evaluere det igangværende program for isolasjonstiltak samt oppdatere flystøysonekart i løpet av inneværende år. Denne evalueringen, sammen med oppdaterte flystøysonekart, er nødvendige forutsetninger for vurdering av behovet for ytterligere støysisolerings tiltak.

Samferdselsdepartementet har løpende kontakt med Luftfartsverket om støyforholdene omkring flyplassen på Gardermoen, og det vil bli gjennomført en hovedevaluering av konsekvensene av forskriften høsten 2000.

Anneliese Dørum (A): Jeg takker statsråden for et svar som jeg synes egentlig var positivt. Jeg forstår det slik at det i løpet av inneværende år vil bli klart hvilke boliger som har behov for ytterligere støysisolerings tiltak, og at det vil bli satt i gang støysisolerings tiltak av disse boligene. Jeg tror det dreier seg om ganske mange, fordi det er gjort målinger av flystøyen som viser at mange flere boliger blir berørt av flystøy enn det man hadde regnet med. Det er viktig at storsamfunnet viser generøsitet og gjør det som er mulig for å gjøre ulempene ved flystøy så små som mulig for dem som blir berørt av støy, utover det som man har lagt til grunn. Jeg håper statsråden er enig i det.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Statsråden er enig i storsamfunnets ansvar også på dette området. I løpet av inneværende år vil det skje en avklaring av behovet for ytterligere støyisolering innenfor de rammer som tidligere er redegjort for og satt. La meg nevne at innenfor støyssonene har det, på grunn av overgang til mer støysvake fly og omlegging, vært en nedgang i antall personer som er berørt, fra 4 000 til 2 500. Jeg vil også minne om at Luftfartsverket nylig er gjort kjent med at Ullensaker kommune har gjennomført egne støymålinger. Ut fra en foreløpig vurdering er det reist en del spørsmål om gjennomføringen av analysene og metodikken. Dette gjennomgås nå av Luftfartsverket, og det er derfor for tidlig for meg å kommentere konkret de målingene som er gjort av Ullensaker kommune. Men vi vil komme tilbake til dette i en senere omgang.

S p ø r s m å l 2 2

Unn Aarrestad (Sp): Eg vil få stilla følgjande spørsmål til sosialministeren:

«Kvinner i felles verksemd/gardbrukarar fødte etter 1937 står utan pensjonspoeng for åra før 1986. Reglane før 1986 hindra likestilling mellom ektefellar som vart pensjonistar eller uføretrygda. Med minst 40 oppteningsår for å oppfylle folketrygda sitt krav vert derfor desse kvinnene minstepensjonistar endå dei har arbeidd heile sitt vaksne liv i felles verksemd.

Vil statsråden gi pensjonsgjevande næringsinntekt tilbakeverkande kraft for åra 1967-1986?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa: Pensjonsgjevande inntekt vert fastsett av likningsetaten og er såleis eit spørsmål som høyrer inn under Finansdepartementet.

Reglar for opptening av pensjonspoeng i folketrygda er mitt ansvar, difor følgjande svar frå mi side:

Ektefellar i felles verksemd må setja fram krav om å få likninga fordelt i samband med sjølvmeldinga. Som kjent var det grenser for ei slik fordeling i skattelova før 1986. Det gjorde det vanskeleg for ein del kvinner i jordbruket å få fastsett poeng i forhold til arbeidsinnsatsen sin. Grunna tidlegare kjønnsrollemønster var det elles vanleg at inntekta på gardsbruket i sin heilskap vart kravd av mannen.

For ektefellar med gardsbruk med låge og middels inntekter ville eit større høve til å fordela inntekta i dei aktuelle åra neppe vera nokon pensjonsmessig fordel for ektefellane samla sett. Det kjem av ordninga med særtillegg/minstepensjon. Ved dødsfall får dessutan attlevande ektefelle ein fordel av avdøde si opptening. Ei deling vil likevel alltid vera til fordel for samla inntekter over 12 gonger folketrygda sitt grunnbeløp, fordi det her blir sett tak for kva den enkelte får godskrive på seg.

Ved skilsmisse vil det vera ein fordel for kvinna at den tidlegare felles inntekta frå gardsbruket er fordelt.

Mange kvinnelege gardbrukarar som no nærmar seg pensjonsalderen, ser at dei manglar poeng for åra før 1986, og oppfattar det som diskriminerande samanlikna

med mannen, som har fått auka sine poeng på grunn av deira felles arbeidsinnsats.

Eg er kjend med at landbruksorganisasjonane i samband med jordbruksoppgeret i 1992 sette fram spørsmål om ei frivillig ordning som gav ektefellar høve til å fordela den pensjonsgjevande inntekta mellom seg annleis med tilbakeverkande kraft for åra 1967-1986, men at dei den gongen ikkje fekk medhald.

Organisasjonane har no teke opp spørsmålet med meg i samband med arbeidet med utjamningsmeldinga. Organisasjonane vart i møte i Sosial- og helsedepartementet våren 1999 orienterte om at spørsmålet låg på sida av dei spørsmåla som vart tekne opp der, sidan det handlar om fordeling av pensjonsrettar ektefellane imellom.

Etter ynske frå organisasjonane har departementet arbeidd vidare med spørsmålet i haust. Tidleg på nyåret vart saka send vidare til Finansdepartementet som rette departement med førebels vurderingar og spørsmålsstillingar frå Sosial- og helsedepartementet. Eit hovudspørsmål vil vera om ein kan opna for eit frivillig høve til omfordeling mellom ektefellane utan at dette blir administrativt for komplisert. Eg kan ikkje no seia noko om denne vurderinga, men vil halda kontakt med finansministeren om saka og sjølvstykta koma tilbake med ei oppfølging.

Unn Aarrestad (Sp): Eg vil takka for svaret og for positiv vilje til å gjera noko her og følgja dette vidare opp.

Dette handlar om rettferd for yrkeskvinner i sjølvstendige næringar. Bedrifta, butikken eller garden kunne vera eigd og driven av begge. Men utan pensjonspoeng før 1986 vart denne yrkesgruppa av kvinner sette utanfor tryggingssettet i folketrygda, noko som vil få omfattande verknader for deira livssituasjon. Det var lovverket som førte til dette. Om mannen sat i full stilling utanom garden eller bedrifta, kunne han likevel verte sett på som hovudutøvar og få heile inntekta skriven på seg. Resultatet vart inga pensjonsgjevande inntekt for kvinnene. I tillegg vart det seinare gjort store skilnader, alt etter kva likningskontor ein høyrde til.

Denne gruppa kvinner har venta lenge nok, med snart 30 års arbeid for å løysa dette. Kva tidsplan har statsråden for å få denne saka avklara og løyst?

A u d B l a t t m a n n hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa: Av mitt fyrste svar går det fram at eg ikkje på dette tidspunktet vil forsøkera noko vi kan kalla ei løysing. Men det vi nå ser på, er spørsmål om å opna for frivillig høve til omfordeling mellom ektefellane, utan at dette administrativt blir for komplisert. Eg har forståing for at organisasjonane på nytt har reist dette spørsmålet, nettopp ut frå tanken om rettferd ektefellar imellom, men òg fordi det har vore ulik praksis, som representanten Aarrestad var inne på, frå likningskontor til likningskontor.

Når det gjeld spørsmålet om tidsplan, vil eg setja mykje inn på at ein får avklara denne saka i løpet av våren.

S p ø r s m å l 2 3

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til sosialministeren:

«I Handlingsplan for funksjonshemmede 1998-2001 framhever Regjeringen sterkt behovet for å øke yrkesaktiviteten blant funksjonshemmede. Til tross for denne målsettingen opplever mange funksjonshemmede å bli utestengt fra arbeidslivet fordi utgiftene til spesialtransport i forbindelse med jobben blir for stor. Det er for eksempel kjent at en kvinne i Tromsø må fratre sin 40 pst. stilling fordi arbeidsreisen koster henne 400 kroner pr. dag.

Hva vil statsråden gjøre for å rette på dette forholdet?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa: Regjeringa har i utjamningsmeldinga peika på at funksjonshemma oftare har dårlegare levekår enn gjennomsnittet for befolkninga, både i form av dårlegare økonomi, svakare arbeidstilknyping og lågare utdanning. Sysselsetjing står sentralt for å betra levekåra til funksjonshemma.

Regjeringa har særskilt fokusert på funksjonshemma og arbeid ved at ein eigen handlingsplan for auka yrkesaktivitet blant funksjonshemma inngår i St.meld. nr. 8 for 1998-1999 Om handlingsplan for funksjonshemma 1998-2001. Ei rekkje tiltak er føreslått og sette i verk for å sikra at arbeidsmarknadsetaten skal ha eit breitt tilbod av tenester for å nå målet om at flest mogleg funksjonshemma skal ha høve til å delta i arbeid. Eit godt tilpassa transporttilbod er ein føresetnad for at mange funksjonshemma skal kunna få og behalda arbeid.

Eg kjenner ikkje til den konkrete saka ein viser til i spørsmålet. Det er heller ikkje naturleg for meg å kommentera ei enkeltsak som denne. Når det gjeld Regjerings politikkk på området funksjonshemma og transport, vil eg ta utgangspunkt i måla som er nedfelte i handlingsplanen for funksjonshemma. Regjeringa seier her at samferdselssystemet skal leggjast til rette slik at menneske med funksjonshemming i størst mogleg grad kan gjera bruk av ordinære transporttenester. Gjennomføringa av tiltaka skal følgja sektoransvarprinsippet. Det vil seia at det er dei vanlege instansane i samfunnet som skal gje tilbod til funksjonshemma på lik linje med befolkninga elles. Det er dei same instansane som ved behov skal supplera med særskilde ordningar dersom dei ordinære ordningane ikkje er tilstrekkelege. Regjeringa legg til grunn at tiltak og tilrettelegging for funksjonshemma skal vera ein integrert del av den generelle aktiviteten på samferdselssektoren. Samferdselsdepartementet har i handlingsplanen for funksjonshemma varsla at dei vil prioritera søknader frå fylkeskommunane som gjeld transport for funksjonshemma innanfor departementets tilskotsordning for rasjonell og miljøvenleg transport.

Meir spesialiserte og målretta transporttiltak er i dag nødvendig som eit supplement til det ordinære transporttilbodet. Samferdselsdepartementet utarbeidde rettleiande retningslinjer for spesialtransport våren 1997 og inviterte fylkeskommunane til å gjennomføra forsøksverk-

semd med utvida transporttilbod. Transport i samband med arbeid og utdanning for funksjonshemma har blitt prioritert. Dei rettleiande retningslinjene har no verka ei tid, og Samferdselsdepartementet har tatt initiativ til å få utarbeidd ein statusrapport om transporttenestene for funksjonshemma i Noreg.

Samferdselsdepartementet og Fiskeridepartementet vil i vår leggja fram ein nasjonal transportplan. Samferdselsministeren opplyser at tilgjenge for funksjonshemma, inkludert spesialtransport, vil bli tatt opp i Nasjonal transportplan.

Innanfor Sosial- og helsedepartementets område vil eg peika på at folketrygda kan gje stønad til bil til funksjonshemma. Stønad kan ein gje når ein funksjonshemma treng bil til bl.a. å koma til og frå arbeids- eller opplæringsplass. Ein må dokumentera at ein har eit reelt og monaleg behov for transport. Det er vidare eit vilkår at reise med offentlege transportmiddel på grunn av funksjonshemminga ikkje er mogleg eller fører med seg slike belastningar av varig art at det ikkje er rimeleg å krevja det.

Folketrygda kan vidare gje grunnstønad til dekking av nødvendige ekstraavgifter til transport. Med ekstraavgifter meiner ein utgifter som friske personar ikkje har. Folketrygda gjev òg attføringsstønad til personar som gjennomfører eit yrkesretta attføringstiltak. Det kan gjevast høgare stønad dersom ein på grunn av funksjonshemminga ikkje kan bruka rutegåande transportmiddel.

Undersøkingar viser at mange funksjonshemma har problem med dårleg økonomi og høge driftsutgifter knytte til bilhald. Regjeringa varsla difor i samband med utjamningsmeldinga at Sosial- og helsedepartementet vil vurdera å betra målretta grunnstønad til drift av folketrygdfinansiert bil. På denne måten ynskjer Regjeringa at funksjonshemma med dårleg økonomi betre får dekt sine faktiske utgifter.

Handlingsplanen for funksjonshemma gjeld for perioden 1998 – 2001. Stortinget har slutta seg til måla i handlingsplanen. Eg og andre statsrådar dette gjeld, arbeider for å nå dei måla som er sette. Tiltaka er komne godt i gang, men vi er i dag ikkje framme ved målet.

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg takker statsråden for svaret, men jeg syns at de ordningene som skisseres, høres noe kompliserte ut, og jeg føler også at det skjer lite på kort sikt for å rette på disse forholdene.

I en tid hvor antallet trygdede øker betydelig, er det viktig å legge til rette for at alle som makter å være i arbeid, får muligheter til det, spesielt når arbeidsplassen ligger klar for arbeidstakeren, eller når folk kan etablere sin egen arbeidsplass. Det er også i tråd med FNs standardregler for funksjonshemmede at det er en menneskerett å kunne ha et arbeid. Skal tilgjengeligheten være reell, må vi få ordninger som sikrer at funksjonshemmede får ta del i arbeidslivet og i fritidsaktiviteter uten å ruinere seg økonomisk. Dette betyr etter min mening at spesialtransport må ha samme billettpris som andre kollektivtilbud. Og da er mitt spørsmål: Hva kan statsråden gjøre på kort sikt for å endre på dette, før man får disse meldingene behandlet?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa: Eg har understreka at eit godt tilpassa transporttilbod er ein føresetnad, og eg har stor forståing for at representanten Arnesen i dag set søkjelyset på eit spørsmål som det er all grunn til å retta merksemd mot.

Så har eg orientert om dei ordningane som er i dag. Mitt inntrykk er at det faktisk er slik at det også finst ordningar som ikkje alle kjenner til, og at det her er behov både for informasjon om dei reglane som er, og for forbetringar. Eg vil ta med meg det som er tatt opp her, til samferdselsministeren, slik at vi kan sjå på på kva måte vi innanfor denne perioden kan medverka til så mykje forbetring som mogleg.

S p ø r s m å l 2 4

Ane Sofie Tømmerås (A): Jeg vil gjerne stille spørsmål til sosialministeren:

«For å få lønnet foreldrepermisjon i Norge må mor ha jobbet i Norge før fødselen, mens i Sverige må foreldrene bo i Sverige for å opparbeide slike rettigheter. Et nybakt foreldrepar bosatt i Halden, hvor mor jobber i Sverige, står derfor nå uten rettigheter til foreldrepermisjon. Dette angår mange som bor i grensestrøk og jobber i Sverige.

Vil statsråden rydde opp i dette?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa: Stønad frå folke-trygda i samband med fødsel er barne- og familieministerens sitt ansvarsområde. Sidan spørsmålet vedkjem reglane om koordinering av trygdeytingar som gjeld innanfor EØS-området, vil eg likevel svara.

Fyrst vil eg orientera litt om fødselsstønader, og så om trygdekoordineringsreglane i høve til den typen eksempel som representanten Tømmerås tar opp.

For å få rett til fødsels- og adopsjonspengar etter folke-trygdlova er det eit krav at ein er medlem i folketrygda. Ein må dessutan ha vore yrkesaktiv med ei pensjonsgjevande årsinntekt tilsvarande minst halvparten av grunnbeløpet i minst seks av dei siste ti månadene før stønadsperioden tar til. Kravet om at ein må vera trygda, inneber at ein har rett til å få utbetalt fødsels- og adopsjonspengar også under mellombels opphald i utlandet. Det er ikkje gitt reglar som hindrar utbetaling til utlandet så lenge ein framleis er medlem av trygda i Noreg.

Hovudregelen etter EØS-avtalen er at arbeidstakarar har rettar og plikter i høve til lovgjevinga i arbeidslandet. Krav om fødselspengar skal setjast fram overfor det landet der retten er opptent.

Trygdekoordineringsreglane innanfor EØS har altså som utgangspunkt at ein person som er omfatta av desse reglane, skal vera underlagd lovgjevinga berre i ein medlemsstat. Den nordiske trygdekonvensjonen sikrar og utvidar desse reglane for nordiske statsborgarar. I tilfelle der vedkomande er i inntektsgjevande arbeid i eit medlemsland, men er busett i eit anna medlemsland, er hovudregelen altså at vedkomande skal vera omfatta av trygdlovgjevinga i arbeidslandet. Dette gjeld for ytingar som baserer seg på yrkesaktivitet og inntekt, slik som

f.eks. fødselspengar og sjukepengar. Forordninga har ingen reglar om overføring av ansvaret for desse inntektsrelaterte ytingane til bustadslandet.

I høve til dette regelverket skulle det difor ikkje vera tvil om at det eksempelet som er nemnt, er omfatta av svensk trygdlovgjeving, og at vedkomande dermed skal ha rett til fødselspengar eller tilsvarande stønad frå Sverige.

Rett nok har Sverige for ikkje lenge sidan – i 1998 – fått medhald i EF-domstolen for at svenske fødselspengar, föräldrapenning, kan unntakast frå eksport. Det galdt sak C-275/96, Anne Kuusijärvi mot Riksförsäkringsverket. Men det gjeld berre i tilfelle der vedkomande heilt har slutta som yrkesaktiv i Sverige, noko som etter det som er opplyst, ikkje synest å vera situasjonen i denne saka.

Prinsippet om at arbeidstakarar skal vera omfatta av trygdlovgjevinga i arbeidslandet, er det brei semje om blant landa i EØS, og med atterhald om at eg ikkje kjenner detaljane i den konkrete saka, må det etter mi meining skuldast ei mistolking av regelverket dersom ein person som framleis er yrkesaktiv i Sverige, blir nekta fødselspengar eller familieytingar under tilvising til at vedkomande ikkje er busett der.

Saker som den representanten Tømmerås tek opp, må i fyrste instans handsamast av det lokale trygdekontoret eller eventuelt Folketrygdkontoret for utanlandssaker.

Sidan det truleg ikkje er sjølve regelverket, men praktiseringa av det frå svensk side som her er problemet, er vanleg framgangsmåte at avgjerda i Sverige må ankast inn for dei svenske domstolane. Men la meg leggja til: Dersom saka skulle vera tent med det, vil eg kunna hjelpa til ved at den blir lagd fram for min svenske kollega, slik eg har gjort det med andre saker tidlegare.

Ane Sofie Tømmerås (A): Dette håper jeg er gode nyheter for det eksemplet jeg har med meg fra hjemfylket mitt, for vedkommende der har ikke avsluttet sitt arbeidsforhold i Sverige. Hun ønsker permisjon, ikke å avslutte jobben sin. Etter det statsråden sier, skjønner jeg det sånn at det betyr at hun likevel skal ha rett til fødselspengar fra Sverige. Men foreløpig har hun altså fått avslag både fra norsk og svensk side, med henvisning til at hun ikke har opparbeidet slike rettigheter, og nettopp med henvisning til den saken i EF-domstolen som statsråden viste til. Så i hvert fall i første instans sies det fra svensk side at så lenge man ikke bor i Sverige, har man ikke rettigheter når det gjelder foreldrepermisjon.

Men uansett høres det ut som det er én gruppe som faller utenom ordningen, både i Norge og i Sverige, nemlig de som har avsluttet sitt arbeidsforhold i Sverige, men likevel bor i Norge. Så jeg går ut fra at statsråden vil jobbe videre med regelverket, sånn at vi er sikret at alle hull er tettet, for det er jo helt uakseptabelt at man skal bli stående uten rettigheter fordi man arbeider på feil side av grensa.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa: Eg deler Tømmerås si påpeiking her av behovet for like rettar på tvers

av grensene. Eg var overraska sjølv då eg møtte den eine saka etter den andre rett etter at eg var komen inn i departementet, der ein i utgangspunktet trudde at EØS-avtalen dekte slike forhold, men der det altså viser seg at for dei nordiske landa er det den nordiske konvensjonen som her sikrar og utfyller.

Eg har gjort greie for regelverket slik det er i dag og òg – slik eg har forstått Kuusijärvi-saka – så langt er tolka. Eg skal ta med meg dei opplysningane som er komne her, og medverka så langt eg kan. Og eg har erfaring med at ein kan lukkast i ytterlegare betringar.

S p ø r s m å l 2 5

Fra representanten Sigrun Eng til helseministeren:

«Dei siste dagane har vi sett oppslag om den aukande sjukepleiarmangelen no, men som blir langt verre i åra som kjem. Ubalansen mellom behov og tilgang vil vekse anslagsvis til meir enn 20 000 innan 6 år. Statsråden har ved fleire høve fortalt ifrå denne talarstolen om auka utdanningskapasitet. Det hjelp lite, for ikkje å seie det hjelp ikkje når avskalinga i andre enden er så enorm.

Kva meiner statsråden må gjerast no for å få løyst denne yrkesgruppa sitt fråvær i det norske helsevesen?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller.

Vi går tilbake til spørsmål 18.

S p ø r s m å l 1 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Synnøve Konglevoll til kirke-, utdannings- og forskningsministeren, vil bli besvart av helseministeren som rette vedkommende.

Synnøve Konglevoll (A): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til helseministeren:

«Evalueringa av Forskrift for miljørettet helsevern er nå lagt fram i en rapport utgitt av blant andre Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Denne rapporten viser blant annet at kun 5 pst. av skolene og barnehagene tilfredsstillt kravene i denne forskriften, og at det vil ta lang tid før en kan nå kravene innenfor de økonomiske rammene som skolesektoren kan forholde seg til i dag.

Hva vil Regjeringen nå gjøre for å bedre innklimaet og arbeidsmiljøet i skolen?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: I forbindelse med behandlingen av Dokument nr. 8:14 for 1995-96 fattet Stortinget den 21. mars 1996 følgende vedtak:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide bestemmelser i lovverket for å ivareta det fysiske arbeidsmiljø for elever i tråd med de bestemmelser som gjelder for vanlige arbeidstakere.»

Det offentlige opplæringsutvalget, som leverte sin innstilling i juli 1995, foreslo bl.a. at spørsmålet om å la arbeidsmiljøloven gjelde for elever, eller å ta særregler om arbeidsmiljø inn i opplæringslovgivningen, ble vurdert særskilt.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet nedsatte på denne bakgrunn en arbeidsgruppe med representanter fra berørte departementer. Hovedkonklusjonen i arbeidsgruppens rapport er at kravene til elevenes arbeidsmiljø synes tilfredsstillende, og at det først og fremst er praktiseringen av disse kravene som vil avgjøre om elevene får et akseptabelt arbeidsmiljø. Forslag til nye lovbestemmelser/forskrifter ble derfor ikke utarbeidet av denne arbeidsgruppen. I stedet ble det foreslått å evaluere forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler for å kartlegge status og få bedre kunnskap om hva som eventuelt vil være egnede virkemidler for å bedre oppholdsmiljøet.

Asplan Analyse har evaluert gjennomføringen av forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler, og avgav endelig sluttrapport i brev 4. februar 2000. Jeg vil derfor presisere at rapporten om evaluering av gjennomføringen av forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler er utarbeidet på oppdrag fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet sammen med Sosial- og helsedepartementet og Barne- og familiedepartementet.

Videre vil jeg påpeke at den faktiske situasjonen når det gjelder gjennomføringen av forskriften, er mer nyanisert enn det spørsmålet kan gi inntrykk av. 5 pst. av de 100 kommunene som er med i utvalget, oppgir at de er ferdige med arbeidet med å tilfredsstillt samtlige krav i forskriften, men omtrent halvparten av virksomhetene har fått godkjenning, med eller uten nærmere fastsatte vilkår. Dette betyr heller ikke at forholdene er uforsvarlige i den resterende del av virksomhetene. Hele 43 pst. oppgir at grunnen til manglende godkjenning er at søknaden er under behandling i kommunen. 87 pst. av virksomhetene er i gang med arbeidet, og i underkant av halvparten av disse opplyser at de har ambisjoner om å ha virksomhetene sine ferdig utbedret innen to år. En tredjedel trenger likevel lengre tid enn dette, de fleste fra tre til fem år. Samlet sett viser resultatene at det store flertall er godt i gang med å realisere forskriftens mål om helsemessige tilfredsstillende skoler og barnehager, men at det fortsatt gjenstår en del arbeid i kommuner hvor det er store vedlikeholdsetterslep. Det er særlig kravet til tilfredsstillende inneklima som gjenstår i disse tilfellene, et tiltak som for enkelte kan være svært kostnadskrevende.

Berørte departementer arbeider nå med å avklare hvilke tiltak som bør settes i verk for å få fortgang i arbeidet med å oppfylle kravene i forskriften. Forhold knyttet til brukermedvirkning og klageordning vil være områder som vil bli vurdert. Jeg vil også vise til at kirke-, utdannings- og forskningsministeren så sent som i den muntlige spørretimen 12. januar svarte representanten Tomas Norvoll at han ville informere Stortinget om hva Regjeringen vil gjøre med dette i denne stortingssesjonen, altså før sommeren.

Synnøve Konglevoll (A): Det er helt riktig at det er vedtaket som Stortinget har fattet, som danner grunnlaget for dette. Det ble fattet for snart fire år siden, og det har derfor tatt veldig, veldig lang tid før man har fått ei avklaring av hvordan dette skal følges opp.

Den interdepartementale arbeidsgruppa som var satt ned, konkluderte med – som statsråden refererte – at kravene var tilfredsstillende. Men de hadde likevel på alle tre områdene, både når det gjelder fysisk arbeidsmiljø, brukermidvirkning og tilsyn, tatt forbehold om at man måtte vurdere dette når forskrift om miljørettet helsevern var evaluert. Nå er den evalueringa kommet, og den viser at forskriften som den er i dag, ikke er et godt nok verk-tøy. Vi i Arbeiderpartiet mener at elever bør få en lovfes-tet rett til et godt arbeidsmiljø, på linje med arbeidstake-re. Evalueringa viser også at den aller viktigste årsaken til at man ikke når kravene i dagens forskrift, er økono-mi. Mitt spørsmål er: Hva vil Regjeringa gjøre med det?

Statsråd Dagfinn Høybråten: La meg først si at jeg synes nok at representanten Konglevolls parti og de par-tier som inngår i denne regjering, bør dele ansvaret om-trent på midten for den tid som har gått.

Så vil jeg utover det si at vi nå har på bordet både ar-beidsgrupperapporten og evalueringen, den siste er ry-kende fersk. På dette grunnlag vil Regjeringa ta stand-punkt til de forbedringer som vi klart ser det kan være behov for, knyttet ikke minst til brukernes medvirkning og til muligheten for klageadgang. Vi vil også se på til-synsfunksjonen.

Det er klart at dette har med kommuneøkonomi å gjø-re. Dette er av de oppgaver som kommunene er pålagt, og hvor gjennomføringen selvsagt er avhengig av den økonomi som kommunene år om annet blir stilt til rådig-het fra Stortingets side. På linje med en rekke andre for-hold må dette inngå i vurderingen av kommuneøkono-mien hvert år.

Presidenten: Vi går da til spørsmål 26.

S p ø r s m å l 2 6

Per Sandberg (Frp): Jeg tillater meg å stille følgen-de spørsmål til helseministeren:

«Når barn får astma eller atopisk eksem, krever dette store omstillinger i familiens daglige liv, og behovet for forskjellig behandling er stor.

Hvilke tilbud finnes i dag vedrørende utenlandsbe-handling, altså sol og varme, for barn under 5 år?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Det finnes i dag ikke noe spesielt tilbud til barn under fem år, fordi aktuelle behandlingssteder ikke har egnede fysiske fasiliteter for denne gruppen. Behandling av grupper av barn under fem år krever ekstra tilsyn og overvåking samt spesialtil-passede fysiske forhold som f.eks. barnesenger, sikring av trapper og svømmebasseng, i tillegg til strenge krav til røykfrie lokaler, diett, hygiene mv. Det gis imidlertid til-bud til en og annen under fem år i gruppen for større barn. Tilbudet er i dag lokalisert til Los Teques, Den Norske skoles internat, på Gran Canaria.

Etterspørselen etter behandlingstilbud for barn med astma og atopisk eksem har heller ikke vært spesielt stor ifølge sekretariatet for behandlingsreiser ved Rikshospi-

talet. Det er ikke mange land, om noen i det hele tatt, som etterspør dette behandlingstilbudet.

Det ble avviklet en prøvegruppe for barn under fem år i 1998 ved Igalo-instituttet i Montenegro. På grunn av den politiske situasjonen kunne prosjektet ikke viderefø-res i 1999. Når situasjonen i området er tilstrekkelig stab-il, vil det kunne bli aktuelt å vurdere å sende grupper av barn under fem år til Igalo-instituttet.

Jeg nedsatte i 1999 et utvalg for å vurdere dagens ord-ning for behandlingsreiser til utlandet, bl.a. for å se på om dagens ordning omfatter de pasientgrupper som har størst behov for ordningen.

Utvalget skal gi sine tilrådinge om hvordan ordnin-gen bør være i fremtiden, og en NOU vil bli overlevert meg i slutten av februar. Deretter skal denne utredningen ut på en tre måneders høring, hvoretter departementet vil ta stilling til de konkrete forslagene som der kommer.

Per Sandberg (Frp): Jeg takker helseministeren for svaret. Det var vel som jeg forventet.

Jeg er klar over at et utvalg er på gang her. Men poen-get er at det i dagens situasjon ikke er noe tilbud til barn under fem år. Derimot merket jeg meg at helseministeren peker på at det kanskje for noen barn finnes tilbud, på Gran Canaria bl.a. Jeg vil spørre statsråden om det er slik nå at foreldre med barn under fem år som har disse pro-blemene, kan søke departementet om å få midler til even-tuelt slike helsereiser.

Når det gjelder dette med etterspørselen, vil jeg utford-re helseministeren på det – det skyldes kanskje at forel-drene i dag i stor grad tar disse utgiftene selv og til og med går til låneopptak for å foreta slike helsereiser. Po-enget er videre at foreldrene har store utgifter med dette. Sannsynligvis vil en økt utenlandsbehandling av denne type sykdom også medføre store besparelser for det of-fentlige, gjennom redusert bruk av medisin på blå resept.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Selv om tilbudet til barn under fem år når det gjelder utenlandsbehandling, er slik som jeg redegjorde for i mitt hovedsvar, er det jo ikke slik at denne gruppe barn står uten behandlingstil-bud i Norge. Det er det grunn til å minne om.

Når det gjelder spørsmålet om hva som bør være det fremtidige tilbudet når det gjelder utenlandsbehandling, viser jeg til at det ble tatt initiativ til en prøvegruppe i 1998, og det er jo et uttrykk for at man faktisk har vur-dert å gi et slikt tilbud. Av beklagelige grunner, som er godt forståelige, måtte man fryse det opplegget i fjor, men vi vil vurdere det på nytt når situasjonen tillater det.

Spørsmålet om finansiering finner jeg grunn til å ta stilling til i forbindelse med at vi får den brede gjennom-gangen av hva slags utenlandsbehandling vi skal tilby, fra utvalget, som om kort tid leverer innstilling.

S p ø r s m å l 2 7

Harald T. Nesvik (Frp): Jeg vil få stille følgende spørsmål til helseministeren:

«I forbindelse med at sykehusene i Møre og Romsdal er pålagt å spare inn betydelige midler for å kunne få godkjent sine driftsbudsjetter av fylkeshelsesjefen, så er sykehusene i Møre og Romsdal kommet i den situasjon at de har foreslått en betydelig reduksjon i habiliterings-teamene både for voksne og barn. Dette vil sterkt ramme psykisk utviklingshemma, men fylkeshelsesjefen anbefaler disse innsparingene da en ikke går glipp av refusjonsinntekter fra staten.

Er statsråden komfortabel med slike forslag til innsparinger?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Fylkeskommunen har ansvar for å yte nødvendige spesialiserte helsetjenester, herunder utredning av personer som har behov for rehabiliterings- og habiliteringstiltak.

For å styrke rehabiliterings- og habiliteringsfeltet har det siden 1994 vært satt av øremerkede midler som har vært fordelt til fylkeskommunene. De første fem årene ble midlene fordelt etter søknad fra den enkelte fylkeskommune. Når det gjelder teamvirksomhet i Møre og Romsdal, kan det nevnes at det i 1998 ble bevilget midler til sentralteam for rehabilitering ved Sentralsjukehuset i Møre og Romsdal, barnehabilitering – helhetlig tilbud for barn og unge med funksjonshemming – ved Fylkesjukehuset i Kristiansund og sykehusinternt rehabiliteringsteam ved Fylkessjukehuset i Molde. I 1999 og 2000 er midlene fordelt etter objektive kriterier. Med disse midlene har fylkeskommunene fått en mulighet til å styrke virksomheten innen rehabilitering og habilitering. Det har vært en forutsetning at de tiltak som settes i gang, videreføres og ikke legges ned, selv om det ikke bevilges særskilte midler til tiltak.

I takstheftet for offentlige poliklinikker finnes det flere takster som kan brukes til habilitering av barn i og utenfor institusjon. Takstsystemet legger således etter departementets vurdering ikke begrensninger i forhold til hvordan tilbudet er organisert lokalt, så lenge utredning eller behandling er ledet av sykehusansatt lege. Det er ikke utarbeidet egne takster for voksenhabilitering. Her kan imidlertid de generelle takstene for rehabilitering eller fysikalsk behandling brukes. Hvis det er slik at behandlingstilbudet til denne pasientgruppen er organisert slik at det ikke utløses poliklinisk eller annen refusjon, synes det som et alternativ til å legge ned dagens tilbud vil være å vurdere en annen organisering av tilbudet. Utover dette vil jeg på generelt grunnlag si at helsesektoren må styres i tråd med overordnede nasjonale målsettinger. Økonomiske virkemidler er bare en del av dette bildet, i tillegg til organisering og ledelse.

Etter at ansvarsreformen ble gjennomført har det vært en forutsetning at tjenester til psykisk utviklingshemmede skal integreres i det ordinære hjelpeapparatet. Psykisk utviklingshemmede skal, som andre, ha tjenester som er tilpasset deres behov. Det er opp til den enkelte kommune og fylkeskommune å vurdere hvordan en best kan yte disse tjenestene uten å bygge opp en ny særomsorg.

Utover dette vil jeg vise til mitt svar på det neste spørsmålet fra representanten Nesvik, hvor jeg redegjør

for hva jeg og Regjeringen gjør for å kartlegge dagens ressursituasjon, hvor også årsaker og konsekvenser belyses.

Jeg er kjent med at Møre og Romsdal fylkeskommune opplever en stram økonomisk situasjon. Fylkeskommunen har orientert departementet om dette i både brev og møter. Fylkeskommunen har ansvar for å organisere og prioritere behandlingen av pasienter. Med de midler som er bevilget særskilt for å styrke rehabiliterings- og habiliteringstjenesten i fylkeskommunene, og med de muligheter som gis i poliklinikkttakstene, skulle det ligge til rette for at fylkeskommunene ivaretar sitt ansvar overfor ulike grupper funksjonshemmede.

Harald T. Nesvik (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, og vil vise til «Somatiske sjukehus – godkjenning av korrigerende driftsplaner for 2000», der det bl.a. skrives følgende om innsparingstiltak ved Sentralsjukehuset i Møre og Romsdal:

«Vaksenhabiliteringstenesta har i dag 7 stillingar. Sjukehuset rår til at teamet blir redusert med 4 stillingar.» ... «Dette vil ramme voksne psykisk utviklingshemma i kommunehelsetenesta.»

Videre står det følgende om ytterligere innsparingstiltak:

«Sjukehuset rår til at dersom tiltaka som er opplista over ikkje er tilstrekkeleg for å få driftsplanen i balanse, må heile habiliteringstenesta bli lagt ned; både vaksenhabiliterings- og barnehabiliteringstenesta.»

Dette er fakta; det er dette som er anbefalt fra fylkeshelsesjefen i Møre og Romsdal. Det står i sterk kontrast til det som helseministeren sier, at man skal følge opp det tilbudet som man allerede har påbegynt. Spørsmålet mitt til helseministeren er: Vil helseministeren ta et initiativ overfor Møre og Romsdal fylkeskommune slik at dette tilbudet ikke bli nedlagt, men fortsetter å eksistere?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Det representanten Nesvik i dette spørsmålet og i tilleggsspørsmålet viser til, er et administrativt forslag fra en intern prosess i Møre og Romsdal fylkeskommune som ikke har vært til noen endelig politisk behandling. Jeg må si jeg har den tiltro til folkevalgte myndigheter i Møre og Romsdal at de avveier dette på en klok måte i forhold til de føringer som foreligger fra nasjonalt hold, og som jeg har redegjort for. Jeg ville få det svært travelt hvis jeg skulle forholde meg til alle mulige innsparingsforslag som ligger i skuffene til byråkrater i fylkeskommunene.

Vi må forholde oss til de vedtak som treffes. Det skal jeg gjøre hvis Møre og Romsdal fylkeskommune treffer et vedtak som klart strider mot nasjonale retningslinjer.

S p ø r s m å l 2 8

Harald T. Nesvik (Frp): Jeg vil få stille følgende spørsmål til helseministeren:

«Ifølge oppslag i Sunnmørsposten 9. februar 2000 var det dagen før et overbelegg på 20–25 pasienter ved de medisinske avdelingene, dette samtidig med at en senge-

post med 30 senger står tom som følge av at dersom denne avdelingen skal tas i bruk, vil dette medføre en driftskostnad på 5 mill. kroner. Dette er en situasjon som fortøner seg meget underlig for de pasientene som blir liggende i korridorene på Sentralsjukehuset i Møre og Romsdal.

Mener statsråden at dette er et problem som må løses umiddelbart?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg vil innledningsvis si at jeg er bekymret over den situasjonen representanten Nesvik beskriver, med overbelegg og korridorpasienter. Derfor har jeg tatt initiativ både overfor Statens helsetilsyn, Kommunenes Sentralforbund og fylkeskommunene til en oppfølging av problemet med korridorpasienter i sin brede alminnelighet. Jeg mener at det er et problem som vi i mye større grad burde klare å få bukt med, fordi det i stor grad går på organisering av virksomheten. En slik situasjon som her beskrives, er ikke i tråd med nasjonale målsettinger for helsesektoren. Jeg vil vise til det ansvar den enkelte fylkeskommune har for å organisere og prioritere pasientbehandlingen i tråd med disse målene.

La meg videre si noe om den satsingen som er gjort fra statlig side i forhold til sykehussektoren generelt de siste årene. Tilskuddene til sykehussektoren har økt relativt kraftig utover hele 1990-tallet. Staten har økt sin finansieringsandel, særlig gjennom innsatsstyrt finansiering, som ble innført i 1997. Antall innleggelse av pasienter har økt med 5 pst. fra 1996 til 1998. Prognosene for 1999 tyder på at denne veksten fortsetter. Bruddene på den nye ventetidsgarantien har sunket vesentlig i samme periode, og nye tall vi fikk i går, viser at denne trenden holder seg. Fra 1997 og fram til i dag er utbetalingene til innsatsstyrt finansiering økt med i størrelsesordenen 1,8 milliarder kr. Veksten har vært større enn forutsatt, og dette presser allerede trange fylkeskommunale rammer når fylkeskommunenes egenfinansiering av aktivitetssøkningen skal dekkes.

Finansieringsordningen kjennetegnes ved at de statlige tilskuddene til fylkeskommunene gjøres avhengig av hvor mange pasienter som behandles ved sykehusene. Det rapporteres likevel om til dels store underskudd, spesielt ved regionsykehusene. Det foreligger foreløpige tall for netto driftsresultat for 14 fylkeskommuner. Disse viser et samlet underskudd på 480 mill. kr, mot et overskudd i 1998 på 240 mill. kr og et gjennomsnitt i perioden 1994-1997 på 1,3 milliarder kr. Tallene viser stor variasjon mellom fylkeskommunene.

Dette indikerer at økonomien i fylkeskommunene i år blir svært krevende, og fordi fylkeskommunal økonomi er vanskelig, blir sykehusøkonomi vanskelig. Sykehusene utgjør som kjent en meget stor andel av fylkeskommunenes økonomi.

Dette er noe av bakgrunnen for at det nå foretas en bred gjennomgang av sykehusenes økonomi. Det arbeidet er i gang i et samarbeid mellom Kommunenes Sentralforbund, fylkeskommunene, sykehusene og staten. Eksterne forskningsmiljøer er tatt med for å kunne belyse situasjonen med nye undersøkelser og foreliggende forsk-

ningsresultater. Hensikten er å få en bred vurdering, med vekt på å beskrive dagens ressursituasjon, der årsaker og konsekvenser belyses. Denne gjennomgangen må skje innenfor knappe tidsfrister, og jeg kommer tilbake til Stortinget innen utgangen av mars med en proposisjon og med forslag til tiltak.

Harald T. Nesvik (Frp): Ifølge Sunnmørsposten den 9. februar var altså helse- og sosialutvalget i fylket på besøk ved Sentralsjukehuset i Møre og Romsdal. 22 pasienter lå i korridorene. Det var vanskelig å komme seg frem mellom sengene i korridorene. Det er sagt tidligere at brannvesenet har inspisert der, og at brannsikkerheten også er satt i fare. Forveksling av medisiner har skjedd på grunn av stort arbeidspress. «Feilbehandling og forveksling av medisiner har skjedd, ja», svarer Frisvold, en av overlegene ved avdelingen. Og problemene tårner seg opp.

Sykehuset har en avdeling med 30 senger, som var tatt i bruk bl.a. i forbindelse med influensaepidemien vi hadde, men som stengte etterpå på grunn av manglende midler på driftsbudsjettet. Er statsråden enig i at det virker veldig underlig og – for å si det på godt sunnmørsk – «bak mål» at man når man har 30 senger ledige, ikke tar disse i bruk?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Man kan umiddelbart stille seg spørrende til en slik situasjon som er beskrevet i media, og som representanten Nesvik foreholder meg.

Det vi imidlertid må forholde oss til, er den ansvarsdeling som gjelder i sykehusvesenet. Jeg er klar over at representanten Nesvik ønsker en annen ansvarsdeling der det er mulig å stille helseministeren til ansvar for 5 mill. kr disponert på den ene eller andre måten ved et sykehus. Men slik ansvarsdelingen er nå, må jeg forholde meg til det som er mitt ansvar. Det er å sørge for at dette sykehuset og andre sykehus har rammebetingelser som gjør at de kan drive forsvarlig. Det ansvaret tar jeg. Den gjennomgangen jeg redegjorde for, er et uttrykk for det. Og så må lokale myndigheter, som jeg skjønner har studert dette forholdet inngående ved befaring av sykehuset, ta ansvar for å forholde seg innenfor disse rammebetingelsene.

S p ø r s m å l 2 9

Olav Gunnar Ballo (SV): «I et brev til sosialkomiteen datert 3. februar 2000 skriver byråd for byrådsavdeling for eldre og bydelene, Erling Lae: «Oslo kommune blir tvunget til å inngå avtaler med privatpraktiserende leger om å ta imot turnuslege ..., mens utkantkommuner som ønsker turnuslege ikke får tildelt.»

Hva er begrunnelsen for den praksis som her beskrives, der kommuner uten ønske om flere turnusleger blir pålagt det, mens kommuner med behov ikke får tildelt leger?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Det er sammensatte årsaker til at noen kommuner blir pålagt å ta imot flere

turnusleger samtidig som utkantkommuner med behov ikke får turnusleger. De viktigste årsakene er knyttet til tidsfaktoren, til regelverket og til økende antall turnusleger. Jeg har tatt initiativ til en full gjennomgang av denne ordningen for å møte en del av de problemer som her er beskrevet.

Kandidatene velger turnusplass ca. ni måneder før turnustjenesten skal påbegynnes. De velger da ved hvilket sykehus de skal utføre tjeneste. Samtidig velger de i hvilket fylke de skal gjennomføre turnustjeneste i kommunehelsetjenesten. Turnustjenesten varer i tolv måneder ved sykehus, etterfulgt av seks måneders tjeneste i kommunehelsetjenesten. Valg av turnussted i kommunehelsetjenesten gjøres således ca. ett år og ni måneder før den påbegynnes.

I november 1997 ble det åpnet for at utenlandsmedisinere kunne delta i den offentlige fordelingen av turnusplasser. Dette medførte at et stort antall kandidater med utdanning og statsborgerskap fra Sverige meldte seg på. Fylkeslegen i Oslo fremskaffet, som normalt, et like stort antall turnusplasser som antall påmeldte kandidater. Da valget av turnusplass skulle foretas, viste det seg at mange av kandidatene fra Sverige ikke møtte. Dette resulterte i at en rekke plasser ikke ble valgt, særlig ved sykehus i Nordland og Finnmark. Disse sykehusplassene var igjen bl.a. koblet opp mot kommuner i de samme fylkene. Problemet ble ytterligere forsterket av at enkelte kandidater som hadde valgt turnusplass, ikke møtte til avtalt turnustjeneste.

Ved fordeling av turnusplasser i mai 1998 forsøkte man å unngå en lignende situasjon. Det ble stilt færre plasser til disposisjon enn antall kandidater som skulle velge. Likevel var det flere kandidater enn forventet som trakk seg, og plasser ble stående ledige.

Ved valget i november 1998 tok fylkeslegen i Oslo i bruk såkalte «blinde plasser». Den nye ordningen innebærer at alle kandidater med utdanning og statsborgerskap fra EØS-land får velge plass etter det ordinære valget. Disse velger så blant de plassene som fortsatt er ledige. Den nye ordningen innebærer at plasser som blir ledige, f.eks. fordi kandidater får utsettelse, permisjoner osv., blir fylt opp av kandidater med en såkalt «blind plass».

Et forhold som kompliserer administreringen av turnustjenesten, er økende forskjeller i antall kandidater ved fordelingen vår og høst. Dette skyldes økt antall studie-plasser i Norge og flere nordmenn som studerer i utlandet. Prognoser viser at antall kandidater som uteksamineres i januar, vil være stabilt i de nærmeste årene, mens antall kandidater som uteksamineres i juli, er sterkt økende – dette som følge av at universitetene i Tromsø og Trondheim bare uteksaminerer studenter i juli. Samtidig melder de fleste utenlandsmedisinere – også de norske – seg til turnustjeneste med start i juli.

Jeg er klar over at reglene for valg og tildeling av turnusplass har skapt problemer både for kommuner og for sykehus. Dette er også omtalt i Ot.prp. nr. 99 for 1998-99 om fastlegeordningen, som Stortinget nå behandler. Jeg har derfor nedsatt en arbeidsgruppe med representanter

for alle berørte parter. Denne skal innen 15. mai komme med forslag til et system for fordeling av turnusleger som gir forutsigbarhet og sikkerhet for tildeling, både for sykehusene og for kommunene.

Stortinget har bevilget midler til økning i antall studie-plasser i medisin. Det er bred politisk oppslutning om at vi skal bidra til at alle norske ungdommer som studerer medisin i utlandet, ønskes til Norge etter endt utdanning. Da må vi tilrettelegge for at disse også får turnusplass. Den store økningen i antall turnusleger vil innebære at flere kommuner som tidligere ikke har hatt turnuslege, også vil måtte motta slik lege.

Det er opp til den enkelte kommune å avgjøre hvorvidt ansatte leger eller privatpraktiserende leger skal være veiledere for turnuslegene. Fastlegeordningen vil innebære at en større andel av allmennlegene vil være privatpraktiserende. Det er derfor naturlig at en økende andel privatpraktiserende leger vil måtte delta som veiledere av turnusleger.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg har tidligere tatt opp spørsmålet knyttet til fordeling av turnusleger, bl.a. fordi man i mitt eget hjemfylke, Finnmark, fikk ti turnusleger tildelt for januar når det var søkt om 22. Derfor er illustrasjonen her på hvor grell kontrast man kan stå overfor, ganske klar, når enkelte kommuner som ikke ønsker turnusleger, likevel blir pålagt det.

I det svaret som helseministeren gav på min henvendelse i september – svar av 29. september 1999 – sier Høybråten at departementet i løpet av høsten vil ta initiativ til en grundig gjennomgang av turnustjenesten for leger der bl.a. fordelingsproblematikken skal fokuseres.

Jeg vil spørre helseministeren om det som har kommet ut av den grundige gjennomgangen, bl.a. er det han nevnte nå, en annen type fordeling fra november, eller om det eventuelt er andre konkrete tiltak man kan tenke seg. Har man bl.a. sett på det med utvidelse av turnustjenesten til et år – jeg tenker på turnustjeneste i distriktene – som et framtidig tiltak?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Den grundige gjennomgang som jeg varslet, er knyttet til den arbeidsgruppen som vi nå har nedsatt, som ikke bare skal forklare hvorfor situasjonen er blitt som den er blitt, for det synes jeg i og for seg vi har en relativt god oversikt over, men som skal komme med forslag – bl.a. knyttet opp mot fastlegeordningen som skal tre i kraft neste år – om hvordan en kan unngå den type skjevheter som både representanten Ballo og jeg er helt enige om er uheldige. Vi må innrette oss slik at vi kan unngå dette.

S p ø r s m å l 3 0

Olav Gunnar Ballo (SV): «I henhold til et innslag i Lørdagsrevyen 5. februar 2000 vil tilbudet til personer med kjønnsdysfori (transseksualisme) ved Rikshospitalet opphøre fra medio februar på grunn av mangel på ressurser. For å ivareta tilbudet er det ut fra innslaget snakk om

et beskjedent ressurstilfang, men sykehuset har så langt ikke fått de nødvendige midler.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at dette tilbudet opprettholdes i Norge?»

Statsråd Dagfinn Høybråten: Behandling av sykdommen transseksualisme er en landsfunksjon som er tillagt Rikshospitalet. Arbeidet med pasienter som på grunn av transseksualisme har ønsket kirurgisk kjønnskongvertering, hadde sin spede begynnelse i 1963. Rikshospitalet har siden den gang foretatt kirurgisk kjønnskongvertering av om lag 170 pasienter.

Behandling er imidlertid langt mer omfattende enn de kirurgiske kongverteringer og korreksjoner. Psykiatrisk veiledning og støttebehandling er en helt vesentlig del i utvelgelsen av pasienter som bør tilbys hormonell behandling, som ofte foregår over fra ett til to år, og deretter kirurgisk kongvertering, som ofte involverer flere operasjoner. Psykiatrisk støtte og etterbehandling er viktig også i disse fasene samt i den videre oppfølgingen av pasientene.

Rikshospitalet har derfor knyttet til seg et tverrfaglig behandlingsteam, en arbeidsgruppe, bestående av enkeltpersoner med spesiell faglig innsikt for denne pasientgruppen. Arbeidsgruppen bestod fram til årsskiftet av en plastikkirurg, to psykiatere, en endokrin, en gynekolog og en psykiatrisk sykepleier, men personene var spredt på forskjellige sykehus.

De psykiatere som til nå har vært tilknyttet arbeidsgruppen, meddelte Rikshospitalet ved årsskiftet at de trekker seg, og den plastikkirurgen som har forstått de kirurgiske kongvertingene, har sagt opp sin stilling ved Rikshospitalet.

Rikshospitalet har imidlertid i brev til Sosial- og helsedepartementet av 11. februar i år understreket:

«De pasienter som enten har startet kirurgisk behandling, og hvor det altså gjenstår en eller flere operasjoner, vil selvfølgelig bli ferdigbehandlet. På samme måte vil de pasienter som har startet hormonbehandling og er forespeilet kirurgisk kongvertering, også få gjennomført denne behandlingen ved Rikshospitalet.»

Rikshospitalet har dessuten orientert om at situasjonen innebærer at hospitalet pr. i dag ikke kan tilby behandling til nye pasienter, men at de vil arbeide for at arbeidsgruppens funksjon skal bli formalisert, slik at nye pasienter i fremtiden vil kunne tilbys behandling.

Rikshospitalet får ikke øremerkede midler for å ivareta landsfunksjoner, men er en nettobudsjettert tilskuddsinstitusjon med vide budsjettfullmakter. Rikshospitalet er nå bedt om snarest å komme tilbake med en sak til departementet, hvor de redegjør for hvordan de kan ivareta tilbudet til de transseksuelle, i tråd med den landsfunksjon som hospitalet har.

Olav Gunnar Ballo (SV): I et brev fra Rikshospitalet til Sosial- og helsedepartementet, datert 3. februar, redegjøres det for tilbudet, og jeg ser at en del av redegjørelsen også kommer igjen når Høybråten her svarer. Men

man skriver i det brevet at gruppen imidlertid ikke vil gå videre med vurderinger av ca. 50 pasienter som er psykiatrisk evaluert og prinsipielt akseptert for kjønnskongvertering. Man skriver at man vurderer å starte kirurgisk kjønnskongvertering av tolv pasienter som nå hormonbehandles – men det er en vurdering.

Det synes altså å rå stor uklarhet om hvorvidt tilbudet vil bli videreført, og jeg vil for det første spørre Høybråten: Vil man fra departementet overfor Rikshospitalet ta initiativ som sikrer at tilbudet videreføres for dem som nå allerede er inne i et behandlingstilbud? I tillegg har dette mye større implikasjoner; man har bl.a. ikke et norsk lovverk knyttet til transseksualisme, slik som man har i de fleste europeiske land, og det virker som om de ulike departementer har tatt veldig lite initiativ for å få ryddet opp i det. Vil Høybråten bidra med initiativ også i så henseende?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Representanten Ballo siterer ganske riktig fra et brev av 3. februar i år, men når jeg siterte fra et brev av 11. februar i år, var det faktisk fordi det i mellomtiden har vært en prosess mellom Rikshospitalet og departementet.

Vi kan fra departementets side ikke akseptere at en landsfunksjon bare forsvinner, og at pasienter som er i et behandlingsforløp, plutselig får avbrutt sin behandling uten at det tilbys noe alternativ. Derfor har Rikshospitalet lovet det jeg siterte direkte fra brevet av 11. februar.

I tillegg til det har departementet tatt initiativ til at Rikshospitalet kommer med en sak til oss hvor de redegjør for hvordan de i fremtiden vil ivareta sin landsfunksjon.

Og da har jeg svart på vegne av Helsedepartementet. De andre spørsmål som representanten Ballo viser til, som ligger utenfor mitt departement, synes jeg ikke det er riktig å kommentere her og nå.

S p ø r s m å l 3 1

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«I løpet av våren kommer antageligvis ca. 30 nye ulvevalper til verden i den sørskandinaviske ulvestammen.

Ser statsråden den uro denne store økningen vil føre til blant dem som må leve med disse i sine omgivelser, og hva vil statsråden gjøre for å redusere denne uro og usikkerhet dette vil skape?»

Statsråd Guro Fjellanger: Jeg vil minne om at bestandsutvikling og forvaltning av ulv var et sentralt tema i mitt svar på en interpellasjon den 28. januar i år.

Vinteren 1998-99 ble det påvist seks familiegupper av ulv i Sør-Skandinavia, hvorav tre i Sverige, en i Norge og to med revir på tvers av riksgrensen. Endelige konklusjoner om bestandsutviklingen det siste året kan først trekkes etter at vinterens sporinger er avsluttet. Foreløpige registreringer av ulvebestanden fram til februar tyder på at bestanden i år består av minst like mange familie-

grupper som i fjor. Dette, sammen med et antall revirmarkerende par, gir mulighet for en fortsatt økning i bestanden.

En økning i ulvebestanden er i tråd med målsettingene i rovviltforvaltningen, og den er viktig for at bestanden ikke skal bli så utsatt på grunn av tilfeldige hendelser.

Det er særlig i løpet av de to-tre siste årene at antallet ulv i Norge er økt. Jeg har forståelse for at de som bor i områdene der ulven har tilhold, kan føle denne dyreartens nærvær som en ny og uvant situasjon. Jeg har også forståelse for at mange føler frykt, særlig for nærgående ulver. Det er derfor særlig viktig med åpenhet og saklig informasjon, bl.a. om hvordan en skal forholde seg dersom en kommer i nærkontakt med ulv. Fra miljøvernmyndighetenes side vil vi forsøke å bidra til dette. Blant annet er vi i gang med å lage en informasjonsfolder som kan fortelle om rovdyrenes atferd. Vi støtter også andre informasjonsprosjekter og samarbeider med Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet om kunnskapsformidling til skolene. Jeg vil også legge stor vekt på skadeforebyggende tiltak i bufenæringen i de områder dette er aktuelt.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg mener at dette er en av de alvorligste saker vi har til behandling, nemlig hvor stor rovdyrstamme vi skal ha, og hva denne skal koste dem den berører, samt hva stor-samfunnet kan gjøre for å bote på skadene og redusere den frykt og uro rovdyrene skaper hos dem som blir berørt. Her snakker vi om livskvalitet, om å være eller ikke være for Distrikts-Norge. Det handler om våre barns sikkerhet både i lek, barnehage og skole. Det handler om å skaffe seg en inntekt enten hel eller delvis av det naturen kan gi, som det å drive med bufe. Det handler om friluftsliv og hva dette betyr for nettopp livskvalitet, men også noe i inntekt. Det handler om å bruke naturen til å lade batteriene m.m. Hvis vi ikke får dette tilbudet på grunn av at rovdyrene får herske, tror jeg at vi i løpet av kort tid vil få et annerledes Distrikts-Norge enn det vi har i dag.

Jeg minner for øvrig om statsråden Enoksens uttalelse for kort tid siden om at det er for mye ulv her i landet, og at vi ikke kan ha en ukontrollert utvikling. Hva kan statsråden gjøre, og deler hun mine synspunkter om Distrikts-Norge og rovdyr?

Statsråd Guro Fjellanger: Når vi diskuterer rovdyr-spørsmål, tror jeg det er viktig å huske på at det ikke er lenger siden enn forsommeren 1997 at Stortinget la føringer for det som er rovviltpolitikken i Norge gjennom behandlingen av rovviltmeldingen. Den gangen slo Stortinget fast at man har et bestandsmål når det gjelder ulv på åtte-ti familiegupper i Sør-Skandinavia. Vi har ennå ikke nådd det målet. Sporingen i vinter og telling av ulven vil vise om vi når dette om kort tid eller ei.

Jeg er enig med representanten i at det er viktig å bruke naturen til rekreasjon, men også til næring. Og derfor har man også i rovviltmeldingen sagt at i tillegg til å ha

levedyktige stammer av de fire store rovdyrbestandene skal vi også kunne bruke utmarksbeite til rein og sau. Det er da også grunnen til at Regjeringen setter inn en betydelig innsats på forebyggende tiltak. Det er en årsak til at bevilgningen til erstatninger er økt, og at vi nå har et forslag om å endre viltloven.

S p ø r s m å l 3 2

Signe Øye (A): Jeg har et spørsmål til arbeids- og administrasjonsministeren:

«En samlet kommunalkomitee ba i forbindelse med budsjettinnstillingen for 2000 om at støttesatsene til arbeidsmarkedsbedriftene økes, slik at det gir en reell kostnadsdekning, og at ikke de svakeste skyves ut fordi kravet til inntjening stadig er økende. Komiteens forutsetning var at dette ikke skulle gå på bekostning av antall tiltaksplasser for yrkeshemmede.

Hvordan har statsråden fulgt opp budsjettinnstillingen?»

Statsråd Laila Dævøy: Jeg har merket meg kommunalkomiteens anbefaling om økning av støttesatsene til enkelte tiltak.

Jeg vil minne om det jeg sa i mitt innlegg i budsjettdebatten i høst. Her pekte jeg på at dersom en eller flere støttesatser blir hevet, vil dette måtte gå på bekostning av det samlede antall tiltaksplasser for yrkeshemmede. Det vil etter min mening være lite ønskelig at tilbudet om tiltaksplasser til yrkeshemmede må reduseres.

Budsjettet til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede som Stortinget vedtok, har derfor ikke gitt grunnlag for å heve støttesatsene til f.eks. arbeidsmarkedsbedriftene uten at det samlede antall tiltaksplasser for yrkeshemmede måtte reduseres. På denne bakgrunn gav jeg instruks til Arbeidsdirektoratet om å gjennomføre arbeidsmarkedstiltakene med fjorårets støttesatser korrigert for normale prisjusteringer.

I mitt innlegg i budsjettdebatten pekte jeg også på at Regjeringen er opptatt av at arbeidsmarkedstiltakene for yrkeshemmede er utformet slik at de dekker brukernes behov og bidrar til en vellykket overgang til og integrering i ordinært arbeidsliv. Videre sa jeg at etter min vurdering er gjeldende støttesatser i hovedsak tilpasset et slikt hensyn.

Som jeg også sa i mitt innlegg i budsjettdebatten i fjor, vil jeg be Arbeidsdirektoratet om å foreta en ny vurdering av støttesatsene og eventuelle behov for å justere disse.

Jeg nevnte også at det er satt i gang et arbeid for å forenkle tiltaksstrukturen. Her vil det også være aktuelt å vurdere støttesatsene. Dette arbeidet er omfattende og vil nødvendigvis ta noe tid.

Det er denne måten jeg har fulgt opp kommunalkomiteens budsjettinnstilling på.

Signe Øye (A): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg vil med en gang slå fast at Stortingets intensjon var ikke å redusere antall tiltak. Og det statsråden sa i sitt

innlegg under debatten om at det ville bli vanskelig å gjennomføre omfattende endringer allerede fra årsskiftet, skal jeg for så vidt være enig i. Men det betydde ikke at statsråden ikke skulle gjøre noe i løpet av det året vi er inne i nå, for det Stortinget sa, og vi mente alvor med det vi sa og påpekte, var at støttesatsene er for lave, og at dette skyver ut de svakeste. Slik kan det ikke være, sa Stortinget, for det er nettopp de svakeste vi skal ivareta i disse bedriftene. Og derfor påpekte jeg også i mitt innlegg at statsråden hadde mulighet til å komme tilbake til pålegget fra et samlet storting i revidert nasjonalbudsjett. Ser ikke statsråden at det er viktig å komme med positive signaler nå? Når vil egentlig statsråden følge opp Stortingets enstemmige vedtak – inklusive Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre – som ble fattet under budsjettbehandlingen?

Statsråd Laila Dævøy: Jeg er innstilt på å foreta en nøye vurdering av støttesatsene. Som jeg sa i mitt svar, vil jeg be Arbeidsdirektoratet om å foreta en ny vurdering av støttesatsene og eventuelle behov for å justere disse. For meg er det naturlig å avvete den vurderingen før jeg foreslår eventuelle endringer.

I budsjettbehandlingen i fjor besluttet ikke Stortinget å øke bevilgningene til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede. Det er da ikke mulig for meg å øke støttesatsene uten en økning i bevilgningene dersom ikke det samlede antall tiltaksplasser for yrkeshemmede blir redusert. Med andre ord: Departementet har ikke fullmakt til å omdisponere mellom budsjettkapitler.

Jeg kan ikke se at det har skjedd ting siden budsjettbehandlingen i fjor som er av en slik karakter at det skulle tilsi at vi foretar endringer før vi får se resultatene av det arbeidet som vil bli satt i gang i Arbeidsdirektoratet. Så jeg vil avvete det arbeidet.

S p ø r s m å l 3 3

Jon Olav Alstad (A): Jeg vil gjerne få lov til å stille følgende spørsmål til arbeids- og administrasjonsministeren:

«Konkurransetilsynet vedtok i fjor at TV 2s kort skulle være tilgjengelig for alle satellittsystemer slik at alle parableiere kunne få mulighet til å motta TV 2. Begrunnelsen var at avtalen mellom TV 2 og Canal Digital, hvor TV 2 er medeier, ville hindre konkurransen. Det er også med å hindre at en allmennkringkaster når ut til hele befolkningen, og dermed vil et slikt vedtak også få konsekvenser for andre kringkastere.

Hvorfor vil departementet endre dette vedtaket slik at mange ikke får inn TV 2?»

Statsråd Laila Dævøy: Saken representanten viser til, gjelder Konkurransetilsynets behandling av en avtale mellom Canal Digital og TV 2 om at Canal Digital skal ha enerett til å sende TV 2 via satellitt. Konkurransetilsynet grep inn mot avtalen under henvisning til at eksklusiviteten gir Canal Digital mulighet til å utøve markedsrett. Tilsynets hovedbegrunnelse for inngrepet var at

avtalen innebar at etableringshindringene i markedet ble forsterket ved at det ble færre frie kanaler i markedet, og at eksklusivavtalen gav Canal Digital en konkurransefordel vis-à-vis den eneste konkurrenten som pr. i dag er i markedet, nemlig Viasat.

Vedtaket ble klaget inn for Arbeids- og administrasjonsdepartementet, som fattet vedtak i saken 21. januar i år. Departementet opphevet Konkurransetilsynets vedtak og har sendt saken tilbake for eventuell ny behandling i Konkurransetilsynet.

Departementets vedtak om å oppheve tilsynets vedtak er begrunnet med at Konkurransetilsynet hadde benyttet feil hjemmel for sitt inngrep. Videre mener departementet at Konkurransetilsynet ikke hadde et godt nok grunnlag for å fatte et endelig vedtak i saken etter den bestemmelsen i konkurranseloven departementet mener er den riktige.

Vi har av den grunn vist til at hensynet til en forsvarlig to-instansbehandling tilsier at tilsynet eventuelt vurderer saken på ny. Dersom det viser seg at saken har konkurransebegrensende virkninger i strid med konkurranselovens formål om å sørge for effektiv bruk av samfunnets ressurser, kan Konkurransetilsynet følgelig fatte et nytt vedtak i saken.

Jeg må imidlertid understreke at konkurranseloven ikke gir hjemmel til å gripe inn for å fremme kringkastingspolitiske hensyn.

K i r s t i K o l l e G r ø n d a h l hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Jon Olav Alstad (A): Det er riktig at konkurranseloven ikke gir hjemmel for å gripe inn for å fremme kringkastingspolitiske eller kulturelle hensyn, men som stortingspolitikere er vi forpliktet til å ta slike hensyn.

Det var betryggende å høre at det er feil hjemmelsgrunnlag som er begrunnelsen for å oppheve vedtaket, slik at vi eventuelt kan få en gjennomgang av saken på nytt fra Konkurransetilsynet. Den avtalen som er inngått, har helt åpenbare konkurransemessige konsekvenser, men dette er viktig ikke minst for oss av hensyn til at serne skal kunne ta inn TV 2, i og med at TV 2 ikke blir værende på det satellittsystemet som faktisk er mest brukt.

Det andre jeg er litt bekymret for, er hvilke konsekvenser dette får for andre allmennkringkastere. Jeg tenker selvsagt på NRK, som også kan gjøre akkurat det samme med sine kort, men vi får se hvordan denne utviklingen blir.

Statsråd Laila Dævøy: Jeg skal ikke gå inn og diskutere de mer kringkastingspolitiske hensyn som representanten var inne på, men jeg vil bare bekrefte én gang til at det var feil hjemmelsgrunnlag som var årsaken til at vi sendte saken tilbake til Konkurransetilsynet, i tillegg til at det var noen områder som ikke var godt nok belyst. Hvis det viser seg at dette vedtaket som er fattet, får konkurransevridende konsekvenser, regner jeg med at Konkurransetilsynet vil behandle saken på nytt.

S p ø r s m å l 3 4

Grete Knudsen (A): Jeg har følgende spørsmål til kulturministeren:

«Bergen er utnevnt til europeisk kulturby i år 2000 sammen med 8 andre byer i Europa. Dette blir en unik anledning for norsk kultur, med vekt på kystkultur, til å bli profilert også utenfor landets grenser.

Vil statsråden se til at dette unike prosjektet sikres en økonomi slik at det kan gjennomføres etter intensjonene?»

Statsråd Åslaug Marie Haga: Jeg er enig med representanten Knudsen i at Kulturby Bergen gir en god anledning til å profilere norsk kultur også utenfor landets grenser. Slik vil arrangementet også fungere. Kulturby Bergen har satt sammen et utmerket program, og det er grunn til å gi arrangørene honnør for det.

I forbindelse med at Bergen kommune i 1995 søkte om status som europeisk kulturby, gav Stortinget tilsagn om et statstilskudd på 36 mill. kr til delfinansiering av kommunens driftsutgifter ved gjennomføringen av det europeiske kulturbyåret.

I Regjeringens proposisjon, som lå til grunn for Stortingets vedtak, ble imidlertid det lokale ansvaret for arrangementet spesielt understreket. Jeg siterer fra St.prp. nr. 31 for 1994-95, der det heter:

«Kulturdepartementet vil understreke det økonomiske ansvaret Bergen kommune ved dette påtar seg for kulturbyprosjektet samt at statens finansielle medvirkning begrenses til omtalte 36 mill. kroner i driftsstøtte til selve kulturbyåret, ...»

Det har således aldri vært noen tvil om størrelsen av og forutsetningene for statens tilskudd. Jeg kan vanskelig se at forutsetningene er endret. Jeg har redegjort for dette i møte med ledelsen for Kulturby Bergen 2000 og i den forbindelse også orientert om mulighetene til å søke støtte til konkrete tiltak fra andre statlige myndigheter.

Grete Knudsen (A): Jeg takker statsråden for svaret.

Men statsråden er også kjent med at Kulturby Bergen 2000 er kommet opp i store problemer nettopp når det gjelder å markedsføre kulturbyen i Norden og i resten av Europa. Det var faktisk den norske regjering som sikret at Bergen ble en kulturby. Da handler det også om å profilere Norge i utlandet.

Jeg er sikker på at statsråden kan finne frem til alt det formelle, og også be om at Bergen går videre til alle andre statlige institusjoner. Men kulturministeren er også Regjeringens kulturminister, og jeg vil be henne legge godviljen til og sørge for at både UD, Nærings- og handelsdepartementet, Eksportrådet osv. legger – jeg holdt på å si – sine krefter sammen, slik at kommunens folk slipper dette, fordi kulturprofilering i utlandet er jo – vil jeg tro – også et ansvar for Regjeringens kulturminister.

Statsråd Åslaug Marie Haga: Jeg er selvsagt den første til å være opptatt av at Kulturby Bergen 2000 skal bli en suksess. Vi skal bruke alt det fine som skjer i forbindelse med Kulturby Bergen 2000, også til å profilere Norge.

Men det har, som jeg har sagt, aldri vært tvil om statens tilskudd til Kulturby Bergen 2000. Vi forutsatte selvsagt at det ble tatt høyde også for midler til markedsføring i budsjettene til Kulturby Bergen 2000.

Jeg har hatt kontakt med de fleste av de instansene som representanten Knudsen nevnte i sitt innlegg nå, og jeg håper at det vil være mulig å finne fram til midler. Det som i hvert fall er klart, er at Utenriksdepartementet selvsagt vil stille utenriktjenestens apparat til disposisjon. Jeg er sikker på at man vil komme fram til en god dialog mellom Utenriksdepartementet og Kulturby Bergen 2000 i den saken.

S p ø r s m å l 3 5

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg ønsker å stille kulturministeren følgende spørsmål:

«Årlig bruker staten ca. 30 mill. kroner for å kjøpe inn norsk skjønnlitteratur for voksne til våre bibliotek. Svært mange av disse bøkene har en svært lav utlånsfrekvens, og man ville fått et mye bedre tilbud til lånerne hvis bibliotekene selv kunne fått de økonomiske midlene for selv å foreta innkjøpene.

Kan statsråden vurdere denne løsningen som synes å ivareta lånerens interesser på en bedre måte?»

Statsråd Åslaug Marie Haga: Spørsmålet fra representanten Bredvold gjelder innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur, som forvaltes av Norsk kulturråd. Denne innkjøpsordningen har flere formål. Å tilføre landets folkebibliotek eksemplarer av nye bøker er ett av disse. En omlegging som antydtes av spørsmålsstilleren, vil innebære at flere av de øvrige formål med ordningen ikke uten videre vil bli ivarettatt.

Innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur har eksistert siden 1965 og innebærer at 1 000 eksemplarer av nye norske skjønnlitterære titler kjøpes inn av Kulturrådet innenfor en fast årlig avsetning, og storparten av disse eksemplarene viderefremmes til folkebibliotekene over hele landet. Om lag 85 pst. av titlene som forlagene melder på ordningen, blir innkjøpt. På denne måten gir innkjøpsordningen publikum tilgang til bredden og mangfoldet i den norske skjønnlitterære samtidslitteraturen.

Da innkjøpsordningen ble gjort permanent i 1968, ble det samtidig i St.meld. nr. 16 for 1968-69 nedfelt fire mål for ordningen:

- å bedre forfatterens økonomiske vederlag
- å senke bokprisen på norske bøker
- å sikre forleggerne mot tap ved utgivelser av ny norsk skjønnlitteratur
- å medvirke til at bøkene nådde fram til publikum

Erfaringene etter 35 år er at innkjøpsordningen i hovedsak har fungert i forhold til disse målene. Norsk kulturråd har imidlertid tatt initiativ til en større utredning om norsk bokbransje, og utredningen vil selvfølgelig også omfatte en gjennomgang av innkjøpsordningen. Kulturrådet har som siktemål å få gjennomført delutredninger underveis, og utredningen vil som helhet være slutført i 2002.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, som var en forklaring på hvorfor vi har denne ordningen, som for øvrig ble innført for ca. 35 år siden.

Mitt spørsmål var konkret om man ikke heller burde la de lokale bibliotek få de 30 mill. kr for å kjøpe inn bøker m.m. som brukerne var interessert i å låne. Da fikk bibliotekene bøker som folk var interessert i. Jeg tror også at den enkelte biblioteksjef har kompetanse nok til å foreta disse innkjøp, slik at også såkalte smale titler får sin fortjente plass i hyllene. Mine undersøkelser viser at svært mange av de bøkene bibliotekene får på grunn av denne ordningen, blir svært lite utlånt. Ifølge biblioteksjef Marit Egaas ved Sola folkebibliotek blir to tredjedeler aldri lånt ut.

Ser ikke statsråden at ved å la bibliotekene selv foreta innkjøpene ville vi få et mer spennende og interessant bibliotektilbud som ville få folk til å bruke bibliotekene mye mer? Jeg tror vi har et felles mål på dette området, nemlig større bruk av våre gode bibliotek.

Statsråd Åslaug Marie Haga: Jeg er selvsagt opptatt av at bibliotekene skal ha et godt tilfang av de bøkene folk ønsker seg, men jeg må få gjenta noe av det jeg sa, eller i hvert fall hadde ment å få fram, i mitt første innlegg, nemlig at målet for tiltak innen norsk bokpolitikk er bredere enn kun å ivareta dem som låner direkte fra bibliotekene. Altså: Vi skal sikre bredde i utgivelser, lik tilgang til litteratur for alle, og utgivelser som kulturelt sett er verdifulle, men økonomisk sett lite lønnsomme. Det vi er opptatt av, er at vi skal skape en bokpolitikk som gir et samspill mellom både produsentene, formidlerne og brukerne av litteraturen. Og for at vi skal få til den helheten i bokpolitikken, tror jeg vi må tilnærme oss problemstillingen på en litt bredere måte enn det representanten Bredvold gjør i sitt spørsmål.

S p ø r s m å l 3 6

Jon Olav Alstad (A): Jeg vil gjerne få stille følgende spørsmål til kulturministeren:

«Stortinget vedtok før jul en tilsagnsfullmakt til filmproduksjoner på 50 mill. kroner. På grunn av kapitalutgiftene er dette en dyr ordning, som blir mer kostnadsdrivende for filmen når utbetalingene trekkes ut i tid. Tilsagnet ble gitt for år 2000. Departementet må følge dette opp slik at målsettingen om flest mulig filmer blir ivarettatt og at filmprosjektene ikke blir unødig forsinket.

Hvordan skjer dette slik at valget av prosjekter ikke blir påvirket av de regler departementet gir?»

Statsråd Åslaug Marie Haga: Stortinget har for budsjetterminen 2000 vedtatt en tilsagnsfullmakt til filmproduksjon på 50 mill. kr. Regjeringen og departementet har en plikt og en rett til å styre forvaltningen av midlene innenfor de rammer Stortinget fastsetter. I bevilgningsreglementets § 8 heter det om tilsagnsfullmakt at statsstøten kommer til utbetaling i senere terminer. Det er med andre ord ikke fastsatt noen grense for hvor langt ut i fremtiden betalingstiden for tilsagnsfullmakten kan for-

skyves. Jeg oppfatter imidlertid Stortingets intensjon dit hen at tilsagnsfullmakten skal benyttes relativt raskt.

Jeg har med utgangspunkt i bevilgningsreglementets § 8 instruert Norsk Filminstitutt om å bruke tilsagnsfullmakten på en slik måte at maksimalt 35 mill. kr kommer til utbetaling i 2001 og det resterende kommer til utbetaling i 2002. Med denne beslutningen har jeg nettopp søkt å sikre at målene for norsk filmpolitikk oppfylles også i kommende budsjetterminer.

Det er ingen i dag som vet hvordan budsjettet for neste år eller de kommende årene vil se ut til slutt. Størrelsen på bevilgningen til filmproduksjon i 2001 kjenner vi først i desember i år. Jeg er naturligvis opptatt av at filmsektoren skal sikres stabile og forutsigbare rammevilkår. Det er derfor jeg har valgt å fordele utbetalingene av tilsagnene over to år. Bare på denne måten vet filmbransjen hvilke vilkår den står overfor ut fra de økonomiske rammene vi kjenner i dag. Jeg vil ikke risikere at vi får et dramatisk fall i filmproduksjonen i Norge de kommende årene.

Mitt utgangspunkt er, som for flertallet i kulturkomiteen, at vi må sikre kontinuitet i filmproduksjonen. Min beslutning i denne saken er den beste avveiningen mellom å sikre kontinuitet i filmproduksjonen og å opptre budsjettansvarlig. Når det gjelder valget av prosjekter, må dette skje med utgangspunkt i det gjeldende regelverk og de rammene som er fastsatt for tilskudd til spillefilm.

Jon Olav Alstad (A): Jeg takker for svaret, men jeg er ikke helt fornøyd med den måten det legges opp til. Jeg tror det er veldig viktig at tilsagnet er uten bindinger, slik at det er kvaliteten på filmene som legges til grunn, og at pengene blir brukt slik at mest mulig benyttes til produksjon og ikke bare til rentekostnader. Det bør ikke være utbetalingstidspunktet som er bestemmende for hvilke filmer som velges.

Jeg vil også påpeke at en films utvikling fra start til avslutning er av en slik karakter at det er vanskelig å anslå eksakt når et utbetalingstidspunkt vil være, og at kravet om utbetaling over flere år da burde ha vært overflødig. Det er en fare for at det kan være bestemmende for hvilke filmer som skal produseres. Det er verken Stortingets eller departementets jobb først og fremst å påvirke dette.

Statsråd Åslaug Marie Haga: Som sagt er mitt utgangspunkt her at vi må bidra til å sikre kontinuitet i bransjen. Det er også et av mine viktigste siktemål når vi nå skal legge om ordningene på filmområdet, for vi trenger kontinuitet for å greie å utvikle sektoren.

Når det gjelder spørsmålet, som jeg forstår i stor grad handler om hvordan man skal greie å finansiere fasen fra man har fått tilsagn og til pengene faktisk kommer til utbetaling, er situasjonen den at jeg må forutsette at forvaltningsinstitusjonene i samråd med produsentene finner den mest kostnadseffektive løsningen innenfor det gjeldende regelverket. Hvis det skulle vise seg at vi her

står overfor problemer som for meg nå ikke er kjent, vil jeg selvsagt komme tilbake til den saken senere.

S p ø r s m å l 3 7

Fra representanten Steinar Bastesen til fiskeriministeren:

«Det er knyttet aktivitetskrav til fartøykvoteordningen i torskefisket. Dersom båteier ikke oppfyller aktivitetskravet, blir kvoten inndratt. Det inndratte kvantum går i sin helhet inn i totalkvantumet, selv om det på en måte "tilhører" det fylket eller distrikt kvoten er gitt i.

Ser statsråden dette problemet, og hva tenker han å gjøre for at kvoten skal forbli i det distriktet/fylket den er inndratt fra?»

S p ø r s m å l 3 8

Fra representanten Steinar Bastesen til fiskeriministeren:

«Behovet for utbygging av fiskerihavner er stort, og de bevilgninger som er foreslått, strekker ikke til. Tilskudd til utbygging av fiskerihavner forutsetter egenandel fra kommunen eller private. Slike anlegg planlegges derfor ikke større enn behovet tilsier, og nytte-kosteffekten er stor. Omdisponering og kutt i midlene har redusert

utbyggingstakten, og anlegg som er igangsatt, må stoppes.

Hva vil statsråden gjøre for at denne utviklinga snus i positiv retning?»

Presidenten: Disse spørsmålene er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 3 9

Fra representanten Synnøve Konglevoll til fiskeriministeren:

«Ifølge oppslag i Nordlys 9. februar 2000 planlegger fiskeriministeren å lokalisere det nye sekretariatet for verdiskaping innenfor fiskeriene til Oslo.

Mener statsråden at dette er i tråd med Regjeringens målsetting om utflytting av statlige funksjoner?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Dermed er sak nr. 1 på dagens kart ferdigbehandlet.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 14.35.
